

348.593
๑๒349
๑.3

งานบริการสังคมของสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคาม

ปริญญานิพนธ์

ของ

วิสัน จุมปาแฝด

สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ตึกวิทยุ 23. พระโขนง กรุงเทพฯ ๓ โทร. ๖๑๒๑๖7๕. ๖๑๑๖๐๖๘

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าตามหลักสูตร

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

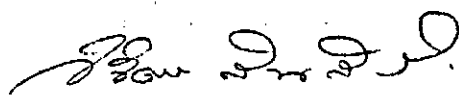
๓ มีนาคม ๒๕๒๐

C.3

62768

18 ก.ค. 2520

คณะกรรมการที่ปรึกษาประจำวันสัปดาห์ได้พิจารณาปัญหานี้อย่างรอบคอบแล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

.....ประธาน

.....กรรมการ

๓ มีนาคม ๒๕๒๐

ประกาศคุณูปการ

งานวิจัยนี้สำเร็จลงได้ด้วยความร่วมมือช่วยเหลือจากผู้มีพระคุณหลายท่าน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วิจิตร สิ้นสิริ และอาจารย์ ดร. วิชัย วุฒิไญย ซึ่งได้กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ และตรวจแก้ไขปริญญานิพนธ์ฉบับนี้มาตลอด ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณท่านไว้เป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณอาจารย์ ดร. พนม พงษ์ไพบูลย์ ที่ได้กรุณาให้ข้อคิดและคำแนะนำในการทำปริญญานิพนธ์ฉบับนี้เป็นอย่างดี รวมทั้งผู้ทรงคุณวุฒิทางการอุดมศึกษาทั้งสี่ท่านคือ รองศาสตราจารย์ ดร. สุภรณ์ ศรีพหล รองศาสตราจารย์ ดร. ทรงศักดิ์ ศรีกาพสินธุ์ รองศาสตราจารย์ ดร. บุญชม ไชยโกษฐ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วิจิตร วรุตบางกูร ที่กรุณาตรวจแก้ไขแบบสอบถามให้ และขอขอบพระคุณอาจารย์เสาวลักษณ์ จันทร โพธิ์ศรี อาจารย์สนธิ บุญฤทธิ์ อาจารย์สฤณี ศรีขาว แผนกบริการการศึกษา และสำนักงานทดสอบและวิจัยการศึกษาแห่งวิทยาลัยครูมหาสารคาม อาจารย์ณวีวรรณ จันทชุม และอาจารย์บุญชม ศรีสะอาด แห่งมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม อาจารย์วินัย นาราภิรมย์ แห่งวิทยาลัยพลศึกษา จังหวัดมหาสารคาม คุณถวิล พลคำ ปลัดอำเภอวาปีปทุม คุณรังสิค มงคลวงศ์ ผู้ช่วยศึกษาธิการอำเภอโกสุมพิสัย คุณยุวดี สืบศรี แห่งหมวดการศึกษาอำเภอพยัคฆภูมิพิสัย คุณวัชรินทร์ แสนวงศ์และเพื่อน นักศึกษาวิทยาลัยครูมหาสารคาม รวมทั้งเจ้าหน้าที่แผนกสารบรรณของสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคามและผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่าน ที่ได้อนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ตลอดจนการใช้อุปกรณ์ในการวิเคราะห์ข้อมูล และการพิมพ์ จนทำให้ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงด้วยดี

วิสัน จมปาแปด

สารบัญ

บทที่

หน้า

๑	บทนำ.....	๑
	ภูมิหลัง.....	๑
	ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	๓
	ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า.....	๓
	ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	๔
	นิยามศัพท์เฉพาะ.....	๕
	สมมุติฐานในการค้นคว้า.....	๖
๒	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้า.....	๗
	เอกสารที่เกี่ยวข้อง.....	๗
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	๑๓
๓	วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	๒๐
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	๒๐
	เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล.....	๒๑
	วิธีรวบรวมข้อมูล.....	๒๓
	ลำดับขั้นการวิเคราะห์ข้อมูล.....	๒๔
	สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	๒๕
๔	ผลการศึกษาค้นคว้า.....	๒๗
	ตอนที่ ๑ ลักษณะงานบริการสังคมที่สถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคาม ได้กระทำอยู่.....	๒๗
	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม.....	๒๗
	วิทยาลัยครูมหาสารคาม.....	๓๑
	วิทยาลัยพลศึกษา จังหวัดมหาสารคาม.....	๔๐
	ตอนที่ ๒ ความคาดหวังและทัศนะบางประการ เกี่ยวกับงานบริการสังคม ของสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคาม.....	๔๒

สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	๔๒
การวิเคราะห์แบบสอบถาม.....	๔๓
การวิเคราะห์ลักษณะกลุ่มตัวอย่าง.....	๔๕
การวิเคราะห์ความคาดหวังเกี่ยวกับงานบริการสังคม.....	๕๓
ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับงานบริการสังคม.....	๖๐
การทดสอบสมมุติฐานข้อที่ ๑ ถึง ๓	๖๒
การวิเคราะห์ทัศนะบางประการเกี่ยวกับการจัดงาน บริการสังคม.....	๗๒
ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดงานบริการสังคม.....	๗๔
การทดสอบสมมุติฐานข้อที่ ๔ และ ๕	๗๕
๕ สรุปผลการค้นคว้า อภิปราย และข้อเสนอแนะ.....	๘๔
สรุปผลการค้นคว้า.....	๘๕
อภิปรายผล.....	๘๐
ข้อเสนอแนะ.....	๘๓
บรรณานุกรม.....	๘๖
ภาคผนวก.....	๑๐๔

บัญชีตาราง

ตาราง

หน้า

๑	จำนวนกลุ่มตัวอย่างของสมาชิกสภาตำบลและประชาชน แยกตามอำเภอ.....	๒๑
๒	การกระจายร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	๔๔
๓	อายุราชการของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นอาจารย์สถาบันอุดมศึกษา แยกตามสถาบัน..	๔๕
๔	ร้อยละของอาจารย์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม แยกตามคณะ ที่สังกัด.....	๔๖
๕	ร้อยละของอาจารย์วิทยาลัยครูมหาสารคาม แยกตามคณะวิชาที่สังกัด.....	๔๖
๖	ร้อยละของอาจารย์วิทยาลัยพลศึกษา จังหวัดมหาสารคาม แยกตามกลุ่มวิชา...	๔๗
๗	ร้อยละของอาจารย์สถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคาม แยกตามวุฒิและ สถาบัน.....	๔๘
๘	ร้อยละของอาจารย์สถาบันอุดมศึกษาแต่ละแห่ง แยกตามประเภทเคยหรือ ไม่เคยออกปฏิบัติงานบริการสังคมในชุมชน.....	๔๘
๙	ร้อยละของอาจารย์สถาบันอุดมศึกษาที่เคยออกปฏิบัติงานบริการสังคมในชุมชน แยกตามระดับงานบริการและสถาบัน.....	๔๙
๑๐	อายุราชการของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ครูใหญ่ และผู้ทรงคุณวุฒิในสภาตำบล.....	๕๐
๑๑	ร้อยละของสมาชิกสภาตำบลและประชาชน แยกตามประเภทเคยหรือ ไม่เคยได้รับการปรึกษาหารือเกี่ยวกับการทำงานจากสถาบันอุดมศึกษา.....	๕๑
๑๒	ร้อยละของสมาชิกสภาตำบลและประชาชน แยกตามประเภทเคยหรือ ไม่เคยได้รับเอกสาร เผยแพร่ความรู้ด้านต่างๆจากสถาบันอุดมศึกษา.....	๕๑
๑๓	วิธีการที่สถาบันอุดมศึกษาควรใช้เพื่อเผยแพร่ความรู้ด้านต่าง ๆ แก่ประชาชน โดยเรียงตามลำดับความสำคัญ.....	๕๒
๑๔	ความคาดหวังของอาจารย์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม เกี่ยวกับงานบริการสังคม แยกตามเนื้อหางานบริการสังคมแต่ละด้าน.....	๕๔
๑๕	ความคาดหวังของอาจารย์วิทยาลัยครูมหาสารคาม เกี่ยวกับงานบริการสังคม แยกตามเนื้อหางานบริการสังคมแต่ละด้าน.....	๕๔

๕

ตาราง

หน้า

๑๖	ความคาดหวังของอาจารย์วิทยาลัยพลศึกษา จังหวัดมหาสารคาม เกี่ยวกับงานบริการสังคม แยกตามเนื้อหางานบริการสังคมแต่ละด้าน.....	๕๕
๑๗	ความคาดหวังของอาจารย์สถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคาม โดยส่วนรวม เกี่ยวกับงานบริการสังคม แยกตามเนื้อหางานบริการสังคมแต่ละด้าน.....	๕๖
๑๘	ความคาดหวังของสมาชิกสภาตำบล เกี่ยวกับงานบริการสังคม แยกตาม เนื้อหางานบริการสังคมแต่ละด้าน.....	๕๖
๑๙	ความคาดหวังของประชาชน เกี่ยวกับงานบริการสังคม แยกตามเนื้อหางาน บริการสังคมแต่ละด้าน.....	๕๗
๒๐	ความคาดหวังของสมาชิกสภาตำบลและประชาชน เกี่ยวกับงานบริการสังคม แยกตามเนื้อหางานบริการสังคมแต่ละด้าน.....	๕๘
๒๑	การจัดอันดับความสำคัญของ เนื้อหางานบริการสังคมแต่ละด้าน ตามทัศนะของ อาจารย์สถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคาม.....	๕๙
๒๒	การจัดอันดับความสำคัญของ เนื้อหางานบริการสังคมแต่ละด้าน ตามทัศนะของ สมาชิกสภาตำบลและประชาชน.....	๕๙
๒๓	การจัดอันดับความสำคัญของ เนื้อหางานบริการสังคมแต่ละด้าน ตามทัศนะของ อาจารย์สถาบันอุดมศึกษา สมาชิกสภาตำบลและประชาชน โดยส่วนรวม.....	๖๐
๒๔	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของความคาดหวังของอาจารย์สถาบัน อุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคาม เกี่ยวกับงานบริการสังคม แยกตาม วุฒิอาจารย์.....	๖๓
๒๕	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของความคาดหวังของอาจารย์สถาบัน อุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคาม เกี่ยวกับงานบริการสังคม แยกตามสถาบัน..	๖๔
๒๖	เปรียบเทียบความคาดหวังของอาจารย์สถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคาม เกี่ยวกับงานบริการสังคมในเนื้อหาด้านการปกครอง แยกตามสถาบัน.....	๖๕
๒๗	เปรียบเทียบความคาดหวังของอาจารย์สถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคาม เกี่ยวกับงานบริการสังคมในเนื้อหาด้านเศรษฐกิจ แยกตามสถาบัน.....	๖๖

X

ตาราง

หน้า

๒๔	เปรียบเทียบความคาดหวังของอาจารย์สถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคาม เกี่ยวกับงานบริการสังคมในเนื้อหาด้านการเกษตร แยกตามสถาบัน.....	๖๓
๒๕	เปรียบเทียบความคาดหวังของอาจารย์สถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคาม เกี่ยวกับงานบริการสังคมในเนื้อหาด้านการศึกษา แยกตามสถาบัน.....	๖๔
๓๐	เปรียบเทียบความคาดหวังของอาจารย์สถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคาม เกี่ยวกับงานบริการสังคมในเนื้อหาด้านอนามัยและชีวิตครอบครัว แยกตาม สถาบัน.....	๖๕
๓๑	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของความคาดหวังของกลุ่มสมาชิกสภาตำบล กับ กลุ่มประชาชน เกี่ยวกับงานบริการสังคม แยกตามประเภทของ กลุ่มตัวอย่าง.....	๗๐
๓๒	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของความคาดหวังของกลุ่มอาจารย์สถาบัน อุดมศึกษา กับ กลุ่มสมาชิกสภาตำบลและประชาชน เกี่ยวกับงานบริการสังคม แยกตามประเภทของกลุ่มตัวอย่าง.....	๗๑
๓๓	ทัศนะของอาจารย์สถาบันอุดมศึกษาต่อสถานภาพของสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัด มหาสารคามด้านการให้บริการสังคม.....	๗๓
๓๔	ทัศนะของสมาชิกสภาตำบลและประชาชนต่อสถานภาพของสถาบันอุดมศึกษาใน จังหวัดมหาสารคามด้านการให้บริการสังคม.....	๗๔
๓๕	ทัศนะของอาจารย์สถาบันอุดมศึกษาต่อวิธีดำเนินงานบริการสังคมของสถาบัน อุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคาม.....	๗๕
๓๖	ทัศนะของสมาชิกสภาตำบลและประชาชนต่อวิธีดำเนินงานบริการสังคมของสถาบัน อุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคาม.....	๗๗
๓๗	ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนะของกลุ่มอาจารย์สถาบันอุดมศึกษา กับ กลุ่มสมาชิกสภาตำบลและประชาชน ต่อการดำเนินงานบริการสังคม.....	๘๑

บทที่ ๑

บทนำ

ภูมิหลัง

สถาบันใด ๆ ก็ตามที่มีขึ้นในสังคม ย่อมเกิดขึ้นเพื่อรับใช้สังคม หรือเพื่อสนองความต้องการของสังคมนั้น แต่สังคมมีความต้องการหลายอย่าง ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว หรือทั้งด้านกายภาพ ด้านอารมณ์ความคิด และด้านจิตใจ ฉะนั้น คนในสังคมจึงต้องเข้าใจถึงลักษณะที่ควรจะเป็นของสังคมของตนเสียก่อน แล้วยึดเป็นเป้าหมายร่วมกันเพื่อให้การดำเนินงานต่าง ๆ ตรงเป้าหมายและเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน (นิพนธ์ กันธเสวี, ๒๕๑๗ : ๑๐๔)

สถาบันอุดมศึกษา ก็เช่นกัน ในฐานะที่เป็นสถาบันหนึ่งในสังคม ก็ต้องรับใช้สังคมตามกำลังความสามารถ ภายในขอบเขตของอำนาจหน้าที่ที่จะทำได้ ในอดีตนั้น สถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทยทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาคมุ่งทำการสอนเป็นหน้าที่หลัก การค้นคว้าวิจัยซึ่งถือว่าเป็นหน้าที่สำคัญที่ทำให้สถาบันระดับอุดมศึกษาแตกต่างจากระบบมัธยมศึกษาและประถมศึกษา ยังมีน้อยมาก แต่อย่างไรก็ดี ในยุค "พัฒนา" ใหม่ สถาบันอุดมศึกษาจำเป็นต้องมีหน้าที่เพิ่มมากขึ้น ไม่เพียงเฉพาะรักษาอุดมคติเดิมในเรื่องการสอนและการค้นคว้าวิจัยหาความรู้ใหม่เท่านั้น หากจะต้องให้บริการสังคมโดยมีแผนที่สอดคล้องกับการพัฒนาประเทศด้วย

สำหรับสถาบันอุดมศึกษาที่ตั้งอยู่ในส่วนภูมิภาค น่าจะต้องทำหน้าที่ตอบสนองความต้องการของภูมิภาคนั้น ๆ เป็นประการสำคัญอันหนึ่ง (สิปปนนท์ เกตุทัต, ๒๕๑๖ : ๓) ทั้งนี้เพราะการจัดตั้งมหาวิทยาลัยหรือสถาบันชั้นสูงในภูมิภาค รัฐมีนโยบายที่จะใช้เป็นแหล่งให้ความรู้จากการวิจัย แล้วเผยแพร่เป็นบริการต่อชุมชนในภูมิภาคนั้น ๆ เพื่อความเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมของภูมิภาค (ทองใหญ่ ทองใหญ่, ๒๕๑๖ : ๑) แต่ในการที่

สถาบันอุดมศึกษาจะให้บริการอะไรแก่สังคม จำเป็นจะต้องส่งเสริมการค้นคว้าวิจัยหาความต้องการและสถานะของสังคมเสียก่อน (สุภรณ์ ศรีพิพล, ๒๕๑๔ : ๔๔) แล้วจึงนำมาพิจารณาเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการ เหล่านั้นควบคู่กับความพร้อมด้านทรัพยากรของสถาบันในขณะนั้น และที่จะสามารถแสวงหามาได้ในระยะไม่นานนัก (สายสุรี จุติกุล, ๒๕๑๖ : ๕) เพื่อวางเป็นนโยบายและแนวปฏิบัติต่อไป *

การให้บริการสังคมนอกจากจะเป็นการให้การศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและอาชีพของประชาชนแล้ว ทางคณาผู้ปฏิบัติงานบริการสังคมหรือสถาบันอุดมศึกษาเอง ก็จะได้รับผลตอบแทน ในลักษณะของความรู้สึกว่าคนมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศ และได้เรียนรู้ต่อไปอีกว่า สิ่งที่ได้คิดหรือทำวิจัยไปแล้วนั้น เมื่อได้ปฏิบัติจริงแล้วได้เกิดปัญหาหรืออุปสรรคอย่างไรบ้าง ควรแก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือปรับปรุงอะไรอีก เป็นโอกาสให้ได้ใช้หลักการ ทฤษฎีให้เกิดการปฏิบัติ อันเป็นตัวอย่างที่จะช่วยให้เข้าใจเนื้อหาการเรียนการสอนดียิ่งขึ้น (วิจิตร อวาทะกุล, ๒๕๑๓ : ๓๓) ฉะนั้น การบริการสังคมจึงมีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าการสอนและการวิจัย เพราะการบริการสังคมจะสนับสนุนและส่งเสริมให้การสอนและการวิจัยตรงกับสภาพความเป็นจริงในสังคมมากที่สุด คุณภาพของบัณฑิตที่ผลิตออกไปก็จะรับใช้สังคมได้ทันทีและมีประสิทธิภาพยิ่ง (ธงชัย ปภัสราทร, ๒๕๑๓ : ๓๐)

จากการประชุมเชิงปฏิบัติการ เกี่ยวกับหน้าที่ของอาจารย์ซึ่งวิทยาลัยครูมหาสารคาม จัดขึ้นเมื่อวันที่ ๑-๓ มิถุนายน ๒๕๑๔ เพื่อเตรียมอาจารย์ให้ทราบถึงหน้าที่ของตนในฐานะของอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษา (วิทยาลัยครูมหาสารคาม, ๒๕๑๔ : ๑๐) ได้ยอมรับว่าหน้าที่ในการให้บริการสังคมนั้นมีความสำคัญที่จะต้องทำควบคู่ไปกับหน้าที่ด้านอื่น ๆ แต่มีปัญหว่าการให้บริการ โดยไม่ทราบความต้องการของสังคมนั้น อาจทำให้เกิดความล้มเหลวได้ จำเป็นจะต้องมีการศึกษาถึงความต้องการของสังคมเสียก่อน จึงจะสามารถวางนโยบายและดำเนินการให้บริการสังคมได้ถูกต้องและมีประสิทธิภาพ ผู้วิจัยมีความสนใจปัญหาและความจำเป็นในเรื่องนี้อย่างยิ่ง จึงได้นำมาตั้งเป็นประเด็นสำคัญของการศึกษาวิจัยครั้งนี้ แต่เนื่องจากสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคามมี ๓ แห่ง คือ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒมหาสารคาม วิทยาลัยครูมหาสารคาม และวิทยาลัยพลศึกษา จังหวัดมหาสารคาม ทั้ง ๓ แห่งควรจะร่วมมือและประสานงานกันอย่างใกล้ชิดเพื่อจะได้รวบรวมทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดในแต่ละแห่งมาทำงานชิ้นใหญ่ ๆ ที่ไม่อาจทำสำเร็จหากต่างแยกกันทำ และยังจะทำให้งานบริการสังคมไม่ซ้ำซ้อนกันเกินไปอีกด้วย ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยต้องการทราบว่าสังคมมีความต้องการทางวิชาการด้านต่าง ๆ เพียงใด พร้อมกับศึกษาว่าอาจารย์สถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคามคาดคิดว่าสถานศึกษาควรให้บริการทางวิชาการด้านต่าง ๆ แก่สังคมเพียงใด แล้วนำความคิดเห็นของทั้ง ๒ กลุ่มเปรียบเทียบความแตกต่างและความสอดคล้องหรือความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน โดยส่วนรวม ผลที่ได้จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้คาดว่า

จะเป็นประโยชน์แก่สถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคามและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้พิจารณา
ประกอบการจัดทำบริการสังคมในอนาคตต่อไป

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

๑. เพื่อศึกษาลักษณะงานบริการสังคมของสถาบันอุดมศึกษาแต่ละแห่งในจังหวัด
มหาสารคาม
๒. เพื่อศึกษาความคาดหวังของอาจารย์สถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคาม
เกี่ยวกับงานบริการสังคม โดยจำแนกตามสถาบันและวุฒิอาจารย์
๓. เพื่อศึกษาความคาดหวังของสมาชิกสภาตำบลและประชาชน เกี่ยวกับงาน
บริการสังคมของสถาบันอุดมศึกษา
๔. เพื่อเปรียบเทียบความคาดหวังของกลุ่มอาจารย์สถาบันอุดมศึกษา กับ กลุ่มของ
สมาชิกสภาตำบลและประชาชน เกี่ยวกับงานบริการสังคม
๕. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบทัศนะของกลุ่มอาจารย์สถาบันอุดมศึกษา กับ กลุ่มของ
สมาชิกสภาตำบลและประชาชน ที่มีต่อการจัดงานบริการสังคมของสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัด
มหาสารคาม

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

๑. เป็นประโยชน์สำหรับสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคามและสถาบันอุดมศึกษา
อื่น ๆ ที่มีลักษณะสถาบันและสังคมแวดล้อมคล้ายกัน ให้นำไปประกอบการพิจารณาปรับปรุงสถาบัน
ให้สามารถทำหน้าที่ได้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านบริการสังคม และเป็นประโยชน์
อย่างมากสำหรับผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคามและส่วนราชการอื่น ๆ
ที่เกี่ยวข้อง ในการร่วมมือกันพัฒนาท้องถิ่นให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษา และแผนพัฒนา
เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
๒. ช่วยให้อาจารย์และนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคาม
ได้ทราบความต้องการและทัศนะบางประการของประชาชนในท้องถิ่นที่มีต่อสถาบันอุดมศึกษา
ทำให้สามารถปรับตัว เข้าหากันและกันได้รวดเร็วยิ่งขึ้น

๓. เป็นข้อมูลเบื้องต้นส่วนหนึ่งในการพิจารณาประกอบการพัฒนาหลักสูตรและการสอนในสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคามให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

๑. การศึกษารั้วนี้กระทำกับ

๑.๑ อาจารย์ประจำที่ปฏิบัติงานในสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคาม คือ อาจารย์ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม วิทยาลัยมหาสารคาม และวิทยาลัยพลศึกษา จังหวัดมหาสารคาม ภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๑๕

๑.๒ เนื่องจากสังคมหมายถึง "กลุ่มคนที่อยู่ร่วมกัน เป็นกลุ่มก้อน (รวมทั้งกลุ่มย่อยด้วย) และมีความสัมพันธ์ต่อกันทางสังคม" (Hoult, 1969 : 306) และมีมากกลุ่มเกินไป แต่ผู้วิจัยพิจารณาเห็นว่าสภาตำบลเป็นหน่วยการปกครองท้องถิ่นขั้นพื้นฐานของการปกครองตนเองในระบบบริหารราชการไทย ตามประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ ๒๑๔ และ ๓๒๖ ว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดินและการปรับปรุงการจัดระเบียบบริหารของตำบล สมาชิกสภาตำบลที่เป็น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ลูกใหญ่ และผู้ทรงคุณวุฒิ นั้น นับเป็นคณะบุคคลที่ใกล้ชิดกับประชาชนทุกกลุ่ม และควรถือว่าเป็นตัวแทนของประชาชนในท้องถิ่นได้ ฉะนั้นในการศึกษาถึงความต้องการหรือความคาดหวังของสังคมจึงได้กระทำกับสมาชิกสภาตำบลคณะนี้เป็นส่วนหนึ่ง และเพื่อให้งานวิจัยนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้วิจัยได้สุ่มประชาชนในตำบลเกี่ยวกับสมาชิกสภาตำบลที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวนตำบลละ ๒ คน เป็นอีกส่วนหนึ่งประกอบกัน

๒. ในการศึกษาครั้งนี้ได้แบ่งเนื้อหางานบริการสังคมเป็น ๕ ด้าน คือ
ด้านการปกครอง เศรษฐกิจ การเกษตร การศึกษา อนามัยและชีวิตครอบครัว

๓. ตัวแปรที่ศึกษา

๓.๑ ตัวแปรอิสระคือ

- ๓.๑.๑ อาจารย์สถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคาม
- ๓.๑.๒ สมาชิกสภาตำบล และประชาชน
- ๓.๑.๓ สถาบันอุดมศึกษาแต่ละแห่งในจังหวัดมหาสารคาม
- ๓.๑.๔ วุฒิของอาจารย์

๓.๒ ตัวแปรตามคือ

- ๓.๒.๑ ความคาดหวัง เกี่ยวกับงานบริการสังคมของสถาบันอุดมศึกษา
ในจังหวัดมหาสารคาม
- ๓.๒.๒ ทิศนํายางประการ เกี่ยวกับการจัดบริการสังคมของสถาบัน
อุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคาม

นิยามศัพท์เฉพาะ

- งานบริการสังคม หมายถึงกิจกรรมที่สถาบันอุดมศึกษาจัดขึ้นเพื่อให้บริการทางวิชาการแก่
ประชาชนในชุมชนใกล้เคียง เป็นการศึกษานอกระบบ (Informal
Education) ลักษณะงานบริการสังคมมีหลายอย่าง เช่น สอนโดย
ใช้หลักสูตรพิเศษ การฝึกอบรม ปาฐกถา การอภิปรายและสัมมนา
นิทรรศการทางวิชาการ พิมพ์เอกสารเผยแพร่ การออกไปปฏิบัติงาน
เผยแพร่ความรู้ในท้องถิ่นแบบถึงที่ในรูปแบบต่าง ๆ รวมทั้งการเผยแพร่
ความรู้ทางสื่อมวลชน เช่น วิทยุ โทรทัศน์ และสิ่งพิมพ์ ในการศึกษา
ครั้งนี้แบ่งเนื้อหาางานบริการสังคมเป็น ๕ ด้าน คือ ด้านการปกครอง
เศรษฐกิจ การเกษตร การศึกษา อนามัยและชีวิตครอบครัว
- สถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคาม หมายถึงมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม
วิทยาลัยชุมชนมหาสารคาม และวิทยาลัยพลศึกษา จังหวัดมหาสารคาม
- สมาชิกสภาตำบล หมายถึงกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน กำนันใหญ่ ผู้ทรงคุณวุฒิ ในจังหวัดมหาสารคาม
ซึ่งอยู่ในตำแหน่ง ประธาน เลขานุการ กรรมการ และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
ของสภาตำบลนั้น ๆ
- ประชาชน หมายถึงประชาชนทั่วไปในจังหวัดมหาสารคาม ในการศึกษาครั้งนี้
หมายถึงประชาชนในตำบลเกี่ยวกับสมาชิกสภาตำบลที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่าง
- อาจารย์ หมายถึงอาจารย์ประจำซึ่งทำหน้าที่สอนหรือปฏิบัติงานด้านบริหารวิชาการ
ในสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคาม ภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา

วุฒิ หมายถึงวุฒิสูงสุดที่อาจารย์ได้รับจากการศึกษา โดยมีประกาศนียบัตรหรือปริญญาบัตรรับรอง ในการศึกษาครั้งนี้แยกเป็น ๒ ระดับคือ สูงกว่าปริญญาตรี และปริญญาตรีหรือต่ำกว่า

สมมุติฐานในการศึกษาค้นคว้า

๑. อาจารย์สถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคาม
 - ๑.๑ วุฒิต่างกัน มีความคาดหวังเกี่ยวกับงานบริการสังคมแตกต่างกัน
 - ๑.๒ ต่างสถาบันกัน มีความคาดหวังเกี่ยวกับงานบริการสังคมแตกต่างกัน
๒. กลุ่มของสมาชิกสภาตำบล กับ กลุ่มของประชาชน มีความคาดหวังเกี่ยวกับงานบริการสังคมแตกต่างกัน
๓. กลุ่มของอาจารย์สถาบันอุดมศึกษา กับ กลุ่มของสมาชิกสภาตำบลและประชาชน มีความคาดหวังเกี่ยวกับงานบริการสังคมแตกต่างกัน
๔. กลุ่มของอาจารย์สถาบันอุดมศึกษา กับ กลุ่มของสมาชิกสภาตำบลและประชาชน ต่างก็มีทัศนคติต่อการจัดงานบริการสังคมในทางบวก
๕. กลุ่มของอาจารย์สถาบันอุดมศึกษา กับ กลุ่มของสมาชิกสภาตำบลและประชาชน มีทัศนคติต่อการจัดงานบริการสังคมสัมพันธ์กันในทางบวก

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้า

เอกสารที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาระดับอุดมศึกษาหมายถึงการศึกษาภายหลังมัธยมศึกษาและสามารถแบ่งเป็นกลุ่มย่อย ๆ ได้อีก ดังเช่นที่สุกรม ศรีพหลได้กล่าวไว้ว่า

.....การอุดมศึกษายังแบ่งออกเป็นหลายกลุ่ม (Sectors) ด้วยกัน ตัวอย่างเช่นในประเทศอังกฤษ การอุดมศึกษามีอยู่ ๓ กลุ่มคือ กลุ่มมหาวิทยาลัย กลุ่มวิทยาลัยครู หรือวิทยาลัยวิชาการศึกษา และกลุ่มสถาบันเทคโนโลยี ในประเทศสหรัฐอเมริกา ก็แบ่งออกเป็น กลุ่มวิทยาลัยขั้นต้น (Junior College) วิทยาลัย (Colleges) มหาวิทยาลัย (Universities) และสถาบันต่าง ๆ (Technical Institutes or Institute of Technology) เช่นนี้เป็นต้น (สุกรม ศรีพหล, ๒๕๑๕ : ๒๔)

สำหรับสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทยนั้น อาจแบ่งได้เป็นกลุ่มมหาวิทยาลัย สถาบัน วิทยาลัย และสถานศึกษาที่เปิดสอนเพื่อผลิตกำลังคนระดับสูง เฉพาะกิจของกระทรวงหรือกรมต่าง ๆ นอกเหนือจากความรับผิดชอบของกระทรวงศึกษาธิการและทบวงมหาวิทยาลัย เช่น โรงเรียนป่าไม้ ของกรมป่าไม้ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โรงเรียนนายทหารทั้งสามเหล่าทัพ ของกระทรวงกลาโหม และโรงเรียนนายตำรวจของกรมตำรวจ กระทรวงมหาดไทย เป็นต้น

ถ้าจะกล่าวโดยสรุป การศึกษาระดับอุดมศึกษาก็คือการศึกษาในมหาวิทยาลัยและวิทยาลัยนั่นเอง การศึกษาในระดับนี้มุ่งส่งเสริมในด้านวิชาการและวิชาชีพชั้นสูง โดยการค้นคว้าวิจัยในสาขาวิชาต่าง ๆ เพื่อสนองความต้องการของท้องถิ่นและประเทศชาติ รวมทั้งการให้บริการแก่ประชาชนทั่วไป คณะกรรมการวางแผนพื้นฐานเพื่อปฏิรูปการศึกษา (คณะกรรมการวางแผนพื้นฐานเพื่อปฏิรูปการศึกษา, ๒๕๑๔ : ๑๕๔) ได้เสนอความมุ่งหมายของการศึกษาระดับอุดมศึกษาไว้ดังนี้

๑. พัฒนาความงอกงามทางสติปัญญา ความเจริญทางความคิดอันนำไปสู่ความก้าวหน้าทางวิชาการและความเจริญของมนุษยชาติ

๒. สร้างสรรค์กำลังคนในระดับวิชาชีพชั้นสูง เพื่อพัฒนาสังคม
๓. เป็นแหล่งวิทยาการที่เอื้ออำนวยประโยชน์ต่อการพัฒนาชุมชนและชนบท
๔. ทำนุบำรุงส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม
๕. พัฒนาคณาจารย์เป็นผู้ที่สมบูรณ์ด้วยคุณธรรมและจริยธรรมให้สามารถดำเนินชีวิตอัน

มีค่าแก่บุคคลและสังคม

จากความมุ่งหมายดังกล่าวนี้แสดงว่า สถาบันอุดมศึกษาจะต้องพัฒนาตัวเองโดยการวิจัยกันแล้วเพื่อสร้างสรรค์ความก้าวหน้าหรือความเป็นเลิศทางวิชาการ ความรู้กับการพัฒนาสังคมโดยอาศัยวิทยาการที่ได้จากการวิจัยกันนั้นเป็นบริการแก่สังคมด้วย และจากความมุ่งหมายนี้ สถาบันอุดมศึกษาจึงต้องมีการกิจหรือหน้าที่สำคัญเป็น ๔ ประการ เพื่อให้การดำเนินงานสามารถบรรลุถึงความมุ่งหมายได้ คือ

๑. สอน
๒. วิจัยกันแล้ว
๓. บริการสังคม
๔. ทำนุบำรุงส่งเสริมวัฒนธรรม (คณะกรรมการวางแผนพื้นฐานเพื่อปฏิรูปการศึกษา, ๒๕๑๔ : ๑๕๔)

มีนักวิชาการหลายท่านได้เน้นภารกิจของมหาวิทยาลัยหรือสถาบันการศึกษาระดับสูงของไทยที่ตั้งอยู่ในส่วนภูมิภาค ให้แตกต่างไปจากภารกิจของมหาวิทยาลัยหรือสถาบันการศึกษาระดับสูงที่ตั้งอยู่ในส่วนกลางบ้าง โดยให้เหตุผลว่า การจัดตั้งมหาวิทยาลัยหรือสถาบันชั้นสูงในภูมิภาคนั้น รัฐมีนโยบายที่จะใช้เป็นแหล่งให้การศึกษา ความรู้จากการวิจัย แล้วเผยแพร่ เป็นบริการต่อชุมชนในภูมิภาคนั้น ๆ เพื่อความรุ่งเรืองทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมของภูมิภาค มหาวิทยาลัยในส่วนภูมิภาคจึงควร เป็นศูนย์กลางของศิลปวิทยาการทั้งปวงประจำภาค (ทองใหญ่ ทองใหญ่, ๒๕๑๖ : ๑) สิบปันต์ เกตุทัต (สิบปันต์ เกตุทัต, ๒๕๑๖ : ๓) ได้เสนอบทบาทพิเศษเฉพาะของมหาวิทยาลัยในภูมิภาคในส่วนที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์กับท้องถิ่นไว้ ๓ ประการ คือ

๑. การผลิตบัณฑิตให้มีความผูกพันกับสภาพและมีใจรักที่จะทำงานในภูมิภาคนั้น
๒. เชื้อสายแสวงหาบทบาทหลักที่จะมีผลตอบสนองการพัฒนาภูมิภาค คือการ เพ่งเล็ง

งานวิจัยและงานสนองความต้องการของสังคมของมหาวิทยาลัยให้ตรงไปยังเป้าหมายเดียวกัน คือการพัฒนาภูมิภาค ซึ่งมหาวิทยาลัยอาจมีส่วนร่วมได้โดยง่าย โดยเฉพาะบางกรณีที่ไม่ใช่สถาบันใดจะทำได้

๓. เสาะแสวงหาและส่งเสริมศิลปะ ประเพณี วัฒนธรรมพิเศษเฉพาะภูมิกานั้น อย่างไรก็ตาม มหาวิทยาลัยทั้งในส่วนกลางและภูมิภาคต่างก็มีการกิจโดยส่วนรวม เป็นอย่างเดียวกัน คือ สอน วิจัย บริการสังคม และทำนุบำรุงวัฒนธรรม เพียงแต่มหาวิทยาลัยในส่วนภูมิกานั้นจะต้องประยุกต์ภารกิจทั้ง ๔ ด้านนี้เพื่อพัฒนาภูมิภาคของตนเป็นอันดับแรก (ทพวงมหาวิทยาลัยของรัฐ, ๒๕๑๖ : ๖) แต่การที่มหาวิทยาลัยจะเข้าไปร่วมพัฒนาภูมิกานั้น มหาวิทยาลัยจะต้องให้ความสำคัญแก่ภารกิจด้านบริการสังคมไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าภารกิจด้านอื่น ๆ และศึกษาเพื่อปรับปรุงงานบริการสังคมอยู่เสมอด้วย

จากรายงานการสัมมนาเรื่องภารกิจของมหาวิทยาลัยที่สังคมไทยมุ่งหวัง ซึ่งโครงการพัฒนามหาวิทยาลัยจัดขึ้นเมื่อวันที่ ๑๔-๑๗ ธันวาคม ๒๕๑๗ ณ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พินยูลोक ที่ประชุมสัมมนาได้กล่าวว่า การที่มหาวิทยาลัยต้องจัดบริการสังคมก็เพื่อเพิ่มพูนประสบการณ์การ เรียนรู้และฝึกฝนความมั่นใจในการทำงานร่วมกับผู้อื่น ของคณาจารย์และนิสิตนักศึกษาที่ออกไปปฏิบัติงาน เป็นการระดมสรรพกำลังเพื่อพัฒนาสังคม และเพื่อความก้าวหน้าทางวิชาการของมหาวิทยาลัยโดยส่วนรวม นอกจากนี้การบริการสังคมยังเป็นโอกาสให้มหาวิทยาลัยได้เรียนรู้สภาพความจริงของสังคมภายนอกด้วยตัวเอง เพื่อเปรียบเทียบกับหลักวิชา และทำให้สังคมภายนอกรับรองมหาวิทยาลัยว่าเป็นสถาบันของสังคมอย่างแท้จริง

ที่ประชุมสัมมนาคราวเดียวกันนี้ ได้สรุปข้อช่วยและการประสานงานในการให้บริการสังคมไว้ว่า

๑. การให้บริการสังคมควรมุ่ง เพื่อสนองความต้องการและแก้ปัญหาของสังคม
๒. ควรจะพิจารณาให้แน่นอนว่าจะจะเป็นไปในรูปอาสาสมัครหรือบังคับบรรจุในหลักสูตร และรัฐบาลควรมีบทบาทร่วมด้วยสักเพียงใด
๓. ควรถือหลักการให้และการรับ คือเป็นการทำงานร่วมกันระหว่างมหาวิทยาลัยกับสังคม มิใช่เป็นการให้หรือรับเพียงอย่างเดียว

๔. มหาวิทยาลัยในภูมิภาคควรสร้างความสัมพันธ์อันดีกับหน่วยงานและประชาชนในภูมิภาคนั้นเป็นพิเศษ และให้โอกาสแก่ผู้นำชุมชนได้เข้ามามีบทบาทในสภามหาวิทยาลัยบ้าง ซึ่งจะช่วยให้มหาวิทยาลัยได้ทราบปัญหาและความต้องการของภูมิภาคและร่วมกันพัฒนาภูมิภาคนั้น

นอกจากนี้ ที่ประชุมสัมมนาครั้งนี้ยังได้แนะแนวทางเพื่อปรับปรุงภารกิจด้านบริการสังคมไว้เป็นข้อเตือนใจแก่มหาวิทยาลัยต่าง ๆ ว่า

๑. มหาวิทยาลัยควรจะวางนโยบายและขอบข่ายของการให้บริการสังคมให้ชัดเจน
 ๒. มีการวางแผนและติดตามประเมินผลด้วย
 ๓. ควรแสวงหาความสัมพันธ์ร่วมมือจากหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ให้เป็นการร่วมมือกันทำงาน มีใช้ทำงานซ้อนกัน (ทบวงมหาวิทยาลัยของรัฐ, ๒๕๑๗ : ๑๐-๑๑)
- เพื่อให้การบริการสังคมมีขอบข่ายที่รัดกุม ชงชัย ปภัสราทร (ชงชัย ปภัสราทร, ๒๕๑๗ : ๗๑) ได้เสนอว่า การบริการสังคมควรมีขอบข่ายของงานเป็นดังนี้
๑. เป็นการให้บริการทางวิชาการระดับวิชาชีพแก่กลุ่มต่าง ๆ
 ๒. เป็นการให้บริการทางวิชาการแก่ประชาชนทั่วไป ซึ่งแบ่งย่อยเป็นสังคมเมือง และสังคมชนบท

ส่วนเกี่ยวกับนโยบาย ลักษณะการให้บริการ และระดับการดำเนินงานให้บริการสังคมนั้น ไพฑูรย์ พงศ์บุตร (ไพฑูรย์ พงศ์บุตร, ๒๕๑๗ : ๔๕-๔๖) ได้ให้ข้อคิดไว้ว่า

๑. เกี่ยวกับนโยบายการให้บริการสังคม
 - ๑.๑ บริการที่ให้นั้นจะต้องมีคุณค่าทางวิชาการเพียงพอ และต้องไม่ใช่ลักษณะของงานที่สถาบันในระดับต่ำกว่าทำได้โดยง่าย เพื่อหลีกเลี่ยงการทำงานซ้ำซ้อนและให้งานนั้นมีศักดิ์ศรีสมกับที่มหาวิทยาลัยเป็นผู้จัดให้
 - ๑.๒ การจัดบริการสังคมต้องไม่เป็นไปในเชิงหากำไร
 - ๑.๓ บริการที่ให้ต้องเหมาะสมกับความต้องการของสังคมหรือท้องถิ่นในขณะนั้น ทั้งนี้เพราะ การให้บริการที่ตรงกับความต้องการของสังคมย่อมได้ประโยชน์คุ้มค่ากับการดำเนินงานของมหาวิทยาลัย

๒. เกี่ยวกับลักษณะงานบริการสังคม

งานบริการสังคมที่มหาวิทยาลัยจะจัดทำได้นั้นมีหลายลักษณะ เช่น การสอนโดยใช้หลักสูตรพิเศษต่างหากจากการสอนตามหลักสูตรปกติ การฝึกอบรมอาชีพหรือวิชาการเฉพาะอย่าง ปาฐกถา อภิปรายและสัมมนา นิทรรศการทางวิชาการ เผยแพร่เอกสารทางวิชาการหรือเผยแพร่โดยทางสื่อสารมวลชนต่าง ๆ รวมทั้งการออกไปปฏิบัติงานในท้องถิ่นแบบถึงที่ด้วย

๓. เกี่ยวกับระดับของการดำเนินงาน

การดำเนินงานบริการสังคมของมหาวิทยาลัยอาจแบ่งเป็นหลายระดับคือ ระดับบุคคล ระดับคณะ ระดับมหาวิทยาลัย และระดับระหว่างมหาวิทยาลัย

ทางด้านเนื้อหาของงานบริการสังคม สถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทยควรให้บริการสังคมในเรื่องใดบ้างนั้น วิทยุ สาร (วิทยุ สาร, ๒๕๑๔ : ๓๔) ได้เสนอแนะว่างานบริการสังคมที่สถาบันอุดมศึกษาควรจัดบริการแก่สังคมท้องถิ่นคือเรื่องเกี่ยวกับรัฐศาสตร์ อันเกี่ยวกับการปกครองบ้านเมือง เศรษฐศาสตร์ เป็นเรื่องเกี่ยวกับระบบเศรษฐกิจโดยทั่วไป เกษตรศาสตร์ ซึ่งเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับอาชีพของชนส่วนใหญ่ของประเทศ เทคโนโลยี ได้แก่วิชาชีพและการช่างทั้งหลาย และเรื่องเกี่ยวกับวัฒนธรรมและชีวิตครอบครัว วิจิตร อวะกุล (วิจิตร อวะกุล, ๒๕๑๓ : ๔๓-๔๔) ได้กล่าวถึงงานบริการสังคมที่มหาวิทยาลัยในประเทศสหรัฐอเมริกาได้ปฏิบัติและได้ผลดีว่ามีดังนี้

๑. การให้คำปรึกษาแก่รัฐบาล หรือเป็นที่ปรึกษาของรัฐบาล
๒. เป็นผู้เชี่ยวชาญในการแก้ปัญหาต่าง ๆ แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น ปัญหาการจราจร การก่อสร้าง เครื่องใช้ทางไฟฟ้า การศึกษา ฯลฯ
๓. บริการความรู้ทางวิชาการแก่ผู้ประกอบอาชีพต่าง ๆ ที่ต้องการความรู้เพิ่มเติม
๔. บริการทางการแพทย์ มหาวิทยาลัยที่มีคณะแพทยศาสตร์หรือคณะอื่นที่เกี่ยวข้องจะให้บริการด้านนี้แก่สังคมได้

หน้าที่ในการให้ข้อเสนอแนะเพื่อการตัดสินใจแก่รัฐบาล วงการอุตสาหกรรมและองค์กรอื่น ๆ นั้น ออรัสกิน (Orushkin, 1971 : 16) ถือว่าเป็นหน้าที่ใหม่ที่สำคัญอย่างหนึ่งของมหาวิทยาลัย

เคอร์เทส (Kertesz, 1971 : xvii) กล่าวว่ากิจกรรมที่สำคัญอย่างหนึ่งของมหาวิทยาลัยในปัจจุบันก็คือการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนโดยการเข้าไปมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ของท้องถิ่นและประเทศชาติ แต่กิจกรรมหรือหน้าที่เกี่ยวกับเรื่องนี้ไม่ใช่เรื่องใหม่แต่อย่างใด เพราะเคยมีตัวอย่างมาแล้วในอดีต นั่นคืองานของแลนด์แกรนท์คอลเลจ (Land Grant Colleges) วิทยาลัยที่ตั้งขึ้นโดยกฎหมายที่เรียกว่าเคอะมอร์ริล แอค (The Morrill Act) ในปี พ.ศ. ๒๔๐๕ (ค.ศ. ๑๘๖๒) ในประเทศสหรัฐอเมริกา กฎหมายฉบับนี้ได้กำหนดที่ดินของรัฐบาลกลางไว้ให้เป็นที่ดินของวิทยาลัย โดยให้สอนเน้นหนักไปในทางเกษตรกรรมและช่างกล และในระยะต่อมาได้กลายเป็นมหาวิทยาลัยของรัฐที่เน้นหนักไปทางด้านเกษตรกรรมและวิศวกรรม แม้ว่าแลนด์แกรนท์คอลเลจ ได้ทำหน้าที่เพียงเป็นสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาที่คนอเมริกันสามารถเข้าศึกษาเรื่องที่ เป็นประโยชน์ต่อสังคมของคนด้านเกษตรกรรมและช่างกลเท่านั้น โดยไม่ได้จ้างงานบริการสังคมแบบที่กระทำในมหาวิทยาลัยในสมัยปัจจุบันก็ตาม แต่ก็ถือเป็นจุดเริ่มแรกของการเปลี่ยนรูปแบบของมหาวิทยาลัยที่เน้นเฉพาะวิชาศิลปศาสตร์มาแต่แรกและติดต่อกันมาเป็นเวลานาน ความสำเร็จของแลนด์แกรนท์คอลเลจ ที่ได้ผลิตผู้นำทางการเกษตรและช่างกลไปพัฒนาสังคมให้เจริญขึ้น ทำให้มหาวิทยาลัยต่าง ๆ ได้เจริญรอยตามและขยายงานด้านบริการสังคมให้กว้างขวางอย่างที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน (Mayhew, 1969 : 9) เช่นในปี พ.ศ. ๒๕๑๑ มหาวิทยาลัยชิคาโกได้เริ่มงานบริการสังคมโดยกำหนดเนื้อหาในแผนงานเป็น ๖ ด้าน (Nash, 1973 : 14) ดังต่อไปนี้คือ

๑. ด้านสุขภาพอนามัย (Health)
๒. ด้านบริการชุมชน (Social Service)
๓. ด้านกฎหมาย (Law)
๔. ด้านการวางแผนเกี่ยวกับการสร้างที่อยู่และสิ่งแวดล้อม (Environmental Planning and Housing)
๕. ด้านการศึกษา (Education)
๖. ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ (Economic Development)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๑. การวิจัยในประเทศ

มีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยครั้งนี้อยู่หลายเรื่อง เป็นต้นว่างานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับประวัติดังงานบริการสังคมของสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทยซึ่งไพฑูรย์ สีนลารัตน์ (ไพฑูรย์ สีนลารัตน์, ๒๕๑๖ : ง-จ) ได้ศึกษาประกอบไว้ในงานวิจัยเรื่องพัฒนาการของมหาวิทยาลัยในประเทศไทย ได้พบว่า งานบริการสังคมในนามของมหาวิทยาลัยเพิ่งเริ่มต้นที่มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ซึ่งจัดให้ปณัฏ์สงเสริมฝึกอบรมในปี พ.ศ. ๒๕๐๕ เท่านั้น นอกนั้นเป็นงานค่ายอาสาพัฒนาของนิสิตนักศึกษา ซึ่งเริ่มมาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๐๑ และต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๑๗ ยงยศ เล็กกลาง (ยงยศ เล็กกลาง, ๒๕๑๘ : ๑๐๖) ได้ศึกษาเรื่องการศึกษาเปรียบเทียบวิวัฒนาการของวิทยาลัยวิชาการศึกษาและมหาวิทยาลัยในประเทศไทย ได้พบว่า สถาบันอุดมศึกษาทั้งหลายไม่ได้ให้ความสนใจในเรื่องบริการสังคมเท่าที่ควร ซึ่ง ยงยศ เล็กกลางได้กล่าวถึงเรื่องนี้ว่า

สถาบันอุดมศึกษาชั้นสูงและมหาวิทยาลัยของไทยตั้งแต่เริ่มก่อตั้งในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวมาจนถึงปัจจุบันนี้ ทำหน้าที่ผลิตบุคคลให้เข้ารับราชการ และกำลังคนเพื่อสนองแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมเท่านั้น บทบาทของมหาวิทยาลัยในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสังคมและประเทศชาติมักจะได้รับการละเลยจากวงการมหาวิทยาลัยของไทย (ยงยศ เล็กกลาง, ๒๕๑๘ : ๑๐๖)

จากคำกล่าวนี้แสดงให้เห็นว่าสถาบันอุดมศึกษาได้กระทำเฉพาะภารกิจด้านการสอนเป็นส่วนใหญ่ จนกระทั่งในปี พ.ศ. ๒๕๑๒ ซึ่งยงยศ เล็กกลางได้กล่าวว่า เป็นปีที่การบริการสังคมมีแนวโน้มดีขึ้น และนับเป็นก้าวใหม่ของวงการมหาวิทยาลัยที่เพิ่มความสนใจไปยังชนบท โดย ดร.ป๋วย อึ๊งภากรณ์ คณะบดีคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ในขณะนั้น ได้ริเริ่มโครงการประกาศนียบัตรอาสาสมัครบัณฑิต (ป.อ.บ.) รับสมัครบัณฑิตชาย หญิง สาขาต่าง ๆ เข้าอบรมและปฏิบัติงานในชนบทเป็นเวลา ๑ ปี เพื่อ

๑. บัณฑิตไทยให้รู้จักเสียสละเพื่อส่วนรวมและสาธารณประโยชน์
๒. ให้เกิดความเคยชินกับสภาพและสภาพการณ์ในชนบท
๓. ส่งเสริมความคิดริเริ่มของบัณฑิตในงานที่จะเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม

จากโครงการนี้ได้กระตุ้นให้นิสิตนักศึกษาระดับมหาวิทยาลัยได้สนใจภาวะแวดล้อมทางสังคมอย่างกว้างขวาง เช่น มีการจัดตั้งกลุ่มเพื่อสอนหนังสือแก่เด็กในสลัมของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย นายกองค์การมหาวิทยาลัยต่าง ๆ รวมทั้งวิทยาลัยวิชาการศึกษาได้รวมตัวกันเป็นศูนย์กลางนิสิตนักศึกษาแห่งประเทศไทย และได้เป็นตัวแทนนิสิตนักศึกษาคำเนินกิจกรรมช่วยเหลือสังคมทุกด้านมาจนถึงปัจจุบัน

นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยเกี่ยวกับลักษณะและปริมาณงานของอาจารย์สถาบันอุดมศึกษาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการบริการสังคมอยู่บ้าง เช่น งานวิจัยของเปรมจิตต์ จิระพันธ์ (เปรมจิตต์ จิระพันธ์, ๒๕๑๓ : ค) ซึ่งได้ศึกษาเปรียบเทียบลักษณะหน้าที่การงานของอาจารย์ประจำในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา ๒๕๑๒ พบว่า อาจารย์คนหนึ่งใช้เวลาทำงานบริการ ๔ ชั่วโมงต่อสัปดาห์ และหนึ่งในสามของอาจารย์ทำการสอนโดยไม่ได้หาประสบการณ์ในวิชาที่ตนสอนด้วยการให้บริการสังคม งานวิจัยของสุวกิจ ศรีปัดดา (สุวกิจ ศรีปัดดา, ๒๕๑๕ : ๔๐-๔๑) ซึ่งได้ศึกษาวิเคราะห์ปริมาณงานของอาจารย์สถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคาม โดยใช้กลุ่มประชากรที่เป็นอาจารย์ในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม วิทยาลัยครูมหาสารคาม และวิทยาลัยพลศึกษา จังหวัดมหาสารคาม ที่กำลังปฏิบัติงานอยู่ในภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๑๔ จำนวน ๒๔๖ คน พบว่า การจัดสรรปริมาณงานของอาจารย์สถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคามมีการสอนภาคค่ำหรือภาคนอกเวลามากเกินไป ทำให้อาจารย์ไม่ได้ทำงานอย่างอื่น เช่น งานวิจัย งานบริการสังคม ฯลฯ ได้เต็มที่ และกลุ่มประชากรที่ศึกษาได้เสนอแนะว่าสถาบันอุดมศึกษาควรจัดหางบประมาณช่วยส่งเสริมงานวิจัยและบริการสังคมให้มากขึ้น และงานวิจัยของสมชาย วงศ์เกษม (สมชาย วงศ์เกษม, ๒๕๑๕ : ๑๑๒-๑๑๔) ซึ่งศึกษาบทบาททางการสอน การวิจัย และการบริการสังคมของอาจารย์วิทยาลัยครูภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยใช้มวลประชากรที่เป็นอาจารย์วิทยาลัยครู ๔ แห่ง คือ วิทยาลัยครูนครราชสีมา อุตรธานี มหาสารคาม และอุบลราชธานี ภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๑๔ พบว่า อาจารย์คนหนึ่งใช้เวลาบริการสังคม ๖ ชั่วโมงต่อสัปดาห์หรือบริการสังคม ๗ ครั้งต่อภาคเรียน อาจารย์วิทยาลัยครูภาคตะวันออกเฉียงเหนือมากกว่าสองในสามสอนโดยไม่ได้บริการสังคมในวิชาที่ตนสอน และบทบาทด้านการสอน วิจัย บริการสังคมของอาจารย์วิทยาลัยครูภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ไม่แตกต่างกัน

ส่วนทางด้านการจัดและติดตามการบริการ สังคมของสถานศึกษาบางแห่งนั้น

มีงานวิจัยที่น่าสนใจคือ งานวิจัยของเล็ก ปานแย้ม (เล็ก ปานแย้ม, ๒๕๑๔ : ๑๐๕) ซึ่งได้ศึกษาบทบาทของโรงเรียนและวิทยาลัยเกษตรกรรมที่ตั้งอยู่ในภาคกลาง ในการเผยแพร่ความรู้ทางการเกษตร ตามทัศนะของเกษตรกรในท้องถิ่นนั้น และพบว่า เกษตรกรมีความเห็นว่าโรงเรียนและวิทยาลัยเกษตรกรรมมีความเหมาะสมมากที่จะใช้เป็นแหล่งเผยแพร่ความรู้ทางการเกษตร (ร้อยละ ๕๐.๐๐) รองลงมาคือมีความยินดีมากที่จะได้รับความรู้ทางด้านการเกษตรจากครู อาจารย์ (ร้อยละ ๔๔.๒๐) แต่มีเกษตรกรเพียงร้อยละ ๔๔ ที่เคยไปแสดงความคิดเห็นในโรงเรียนและวิทยาลัยเกษตรกรรม เกษตรกรได้เสนอแนะว่าควรสำรวจความต้องการของเกษตรกรก่อนที่จะทำการ เผยแพร่ความรู้ ควรจัดเครื่องมือ ปุ๋ย ยาฆ่าแมลง จำหน่ายแก่เกษตรกรในราคาถูก และถ้านักเรียนนักศึกษาจะออกไปเผยแพร่ความรู้ทางการเกษตร ควรประพาดดินให้เสียก่อนโดยไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน บุคคลที่จะไปเผยแพร่ความรู้ทางการเกษตรควรมีความชำนาญในเรื่องนั้นจริง ๆ ไม่ใช่สอนแต่ตำรา ควรทำได้จริงด้วย เรื่องต่าง ๆ ที่เกษตรกรอยากให้โรงเรียนและวิทยาลัยจัดทำคือ โรงเรียนและวิทยาลัยควรมีแปลงสาธิตที่ดีไว้ให้เกษตรกรได้ศึกษา มีการเลี้ยงสัตว์พันธุ์ดี และมีวิธีเลี้ยงที่พอจะนำไปเป็นตัวอย่างได้ มีพืชและสัตว์พันธุ์ดีจำหน่ายแก่เกษตรกรในราคาถูก ฯลฯ

ทางด้านฝึกหัดครู สวัสดิ์ ทรัพย์จำนง (สวัสดิ์ ทรัพย์จำนง, ๒๕๑๔ : ๔๒-๔๓)

ได้ศึกษาความเห็นของอาจารย์นิเทศ์ เกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงาน โครงการฝึกหัดครูชนบทของวิทยาลัยครูทั่วประเทศ ปีการศึกษา ๒๕๑๕ พบว่า งานพัฒนาหมู่บ้านในโครงการฝึกหัดครูชนบท ที่ทำได้ผลดีเรียงลำดับจากมากมาหาน้อยดังนี้ การส่งเสริมประเพณีท้องถิ่น มีร้อยละ ๓๔.๔๖ การสร้างสาธารณสมบัติ มีร้อยละ ๓๐.๓๖ การใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์และการตกแต่งบ้านเรือนให้สวยงาม มีจำนวนเท่ากัน ร้อยละ ๒๕.๔๔ การปรับปรุงการเกษตร มีร้อยละ ๒๔.๒๐ การปรับปรุงอนามัยและสุขภาพมีร้อยละ ๒๔.๓๕ การฝึกวิชาชีพในหมู่บ้านและการปรับปรุงการศึกษาผู้ใหญ่ มีจำนวนเท่ากัน ร้อยละ ๙.๖๕ การฝึกความเป็นผู้นำในท้องถิ่น มีร้อยละ ๖.๔๑ การปกครองหมู่บ้านในรูปคณะกรรมการ มีร้อยละ ๕.๑๒ และพบว่า ชาวบ้านมีการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นในด้านต่าง ๆ เรียงลำดับจากมากมาหาน้อยได้ดังนี้ ได้รับความรู้ใหม่ ๆ และมีความร่วมมือกันในการสร้างสาธารณสมบัติ มีจำนวนเท่ากัน

ร้อยละ ๓๔.๓๔ สามารถช่วยตัวเองได้ มีร้อยละ ๓๕.๔๔ เกิดความคิดริเริ่มใหม่ ๆ มีร้อยละ ๒๖.๕๒ มีความกระตือรือร้นในการทำงาน มีร้อยละ ๒๓.๐๗ มีมาตรฐานการครองชีพที่ขึ้น มีร้อยละ ๑๐.๒๕ และรู้จักการปกครองตนเอง มีร้อยละ ๒.๕๒ และการวิจัยครั้งนี้ได้พบปัญหาของการพัฒนาหมู่บ้านในโครงการฝึกหัดครูชนบทหลายประการ เช่น ประชาชนขาดความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาตนเอง มีร้อยละ ๔๒.๓๐ นักศึกษาฝึกสอนขาดความรู้ในการพัฒนาชนบท มีร้อยละ ๔๑.๒๐ ขาดงบประมาณสนับสนุนการพัฒนาหมู่บ้าน มีร้อยละ ๓๔.๓๔ คนในท้องถิ่นขาดความกระตือรือร้น มีร้อยละ ๓๔.๔๒ และขาดปัจจัยพื้นฐานในการพัฒนาหมู่บ้าน เช่น ถนน ไฟฟ้า มีร้อยละ ๓๔.๖๑ เป็นต้น

ทางค้ำนักฝึกหัดครู เช่นกัน แต่เป็นเรื่องเกี่ยวกับการส่งเสริมการศึกษาแก่ครูประจำการ นกคด ผดุงศรี (นกคด ผดุงศรี, ๒๕๑๔ : ๑๐-๒๔) ได้ศึกษาความต้องการความช่วยเหลือด้านวิชาการจากวิทยาลัยครูของครูประจำการ พบว่า ครูประจำการมีความต้องการหลายอย่าง เฉพาะที่กลุ่มตัวอย่างทุกคนมีความต้องการตรงกันคือ

๑. การเปิดอบรม อ.ศ.ร. ควรไปเปิดตามอำเภอต่าง ๆ ตามความเหมาะสม
๒. ครูทุกคนควรจะได้รับความรู้ทางวิชาการที่จะเป็นแนวทางสอบเลื่อนวิทยฐานะ
๓. วิทยาลัยครูควรให้บริการความรู้แก่ครูในชนบทโดยนำความรู้ไปบริการถึงท้องถิ่น
๔. วิทยาลัยครูควรจะจัดการบรรยายให้ความรู้แก่ครูทางวิทยุกระจายเสียงเป็นประจำ
๕. ระหว่างปีภาคเรียน ครูทุกคนควรจะได้รับการอบรมเพื่อเลื่อนวิทยฐานะ
๖. วิทยาลัยครูควร เปิดสอนทางไปรษณีย์แก่ครูประจำการทุกคน
๗. ควร เปิดวิทยาลัยครูเป็นตลาดวิชาแก่ครูประจำการ โดยครูจะซื้อหนังสือไปอ่านที่บ้าน แล้วมาสอบที่วิทยาลัยครู เมื่อปีภาคเรียน
๘. วิทยาลัยครูควรมีศูนย์บริการทางวิชาการสำหรับครูประจำการ โดยเฉพาะเพื่อเป็นที่ปรึกษาแก่ครูประจำการที่มีปัญหา

๒. การวิจัยในต่างประเทศ

ความสนใจที่จะทำวิจัยเกี่ยวกับบทบาทด้านบริการสังคมของสถาบันอุดมศึกษาในต่างประเทศ ก็เพิ่งเริ่มต้นอย่างจริงจังพร้อม ๆ กับในประเทศไทย คือในระยะ ๓-๔ ปีมานี้เอง มีศัพท์ที่พบบ่อย ๆ ในเรื่องนี้ ๓ คำ คือ การบริการสังคมหรือบางทีใช้ว่าการบริการชุมชน (Community services) การพัฒนาชุมชน (Community development) และการบริการสาธารณะ (Public services)

ในปี พ.ศ. ๒๕๑๖ เวลช์ (Welch, 1975 : 4212-A) ได้ศึกษาการจัดโครงการและงบประมาณเพื่อบริการสังคมของวิทยาลัยชุมชน ๗๖ แห่ง ซึ่งเป็นกลุ่มวิทยาลัยที่ริเริ่มจัดบริการสังคมในรัฐแคลิฟอร์เนีย ประเทศสหรัฐอเมริกา พบว่า มีความแตกต่างอย่างสำคัญระหว่างวิทยาลัยเหล่านี้กับกลุ่มวิทยาลัยที่ไม่มีกิจกรรมบริการสังคม ที่น่าสนใจคือ

๑. มีจำนวนกิจกรรมมากกว่า (นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑)
๒. ใช้งบประมาณโดยส่วนรวมมากกว่า (นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕)
๓. ชุมชนสามารถใช้อาคารสถานที่ของวิทยาลัยได้มากกว่า (นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕)
๔. มีนักศึกษามาลงทะเบียนเรียนประเภทไม่คิดเป็นหน่วยกิต (Non-credit) มากกว่า (นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๐)

๕. ชุมชนได้ใช้วิทยาลัยให้เป็นประโยชน์จนมีที่คาดว่าจะเห็นหน้าอื่นหนึ่งที่เด่นมาก

ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๑๗ โกรซิงเจอร์ (Groezinger, 1975 : 5854-A) มีความสนใจที่จะสร้างเครื่องมือสำหรับให้วิทยาลัยชุมชนใช้ศึกษาเกี่ยวกับงานบริการสังคม ซึ่งเขาให้นิยามว่า หมายถึงการให้การศึกษานอกระบบ (Informal Education) หรือเป็นกิจกรรมที่วิทยาลัยจัดเพื่อชุมชนโดยไม่คิดเป็นหน่วยกิตนั่นเอง โกรซิงเจอร์ได้ศึกษาข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ เพื่อสร้างแบบสอบถามต้นฉบับ ในที่สุดก็ได้แบบสอบถามชุดหนึ่งซึ่งประกอบด้วยเนื้อหา ๓ ส่วน คือ ส่วนที่ ๑ เกี่ยวกับวัฒนธรรมและเนื้หนการ ส่วนที่ ๒ เกี่ยวกับกายภาพ จิตใจ และอนามัยสิ่งแวดล้อม ส่วนที่ ๓ เกี่ยวกับการบริการเพื่อพัฒนาชุมชน มีคำถามปลายเปิดเพื่อวัดเจตคติเกี่ยวกับงานบริการสังคมด้วย เขาส่งแบบสอบถามชุดนี้ไปยังอาจารย์และผู้บริหารวิทยาลัยชุมชน ๓๕ แห่ง จำนวน ๒๑๒ คน ในรัฐอิลลินอยส์ แล้วนำ

แบบสอบถามที่ได้คืนมาปรับปรุง โดยเลือกเอาแต่งงานบริการสังคมที่กลุ่มตัวอย่างเลือกตอบ ตั้งแต่ร้อยละ ๕๐.๐๐ ขึ้นไปมาใช้ อาศัยข้อแนะนำและคำตอบที่ได้มา นำมาจัดเรียงลำดับเนื้อหาและเพิ่มเติมสิ่งที่เห็นควรสร้างเป็นแบบสอบถามชุดใหม่ปรับปรุงแล้ว เสนอให้วิทยาลัยชุมชนต่าง ๆ ใช้ศึกษาความจำเป็น (Needs) และความต้องการ (Wants) ของชุมชนต่อไป

มัวร์ (Moore, 1975 : 5059-A) ได้ศึกษาบทบาทของบรันสวิก จูเนียร์ คอลเลจ (Brunswick Junior College) ในด้านการพัฒนาชุมชน โดยวิเคราะห์การรับรู้เกี่ยวกับงานพัฒนาชุมชนของกลุ่มผู้นำชุมชนกับคณาจารย์ในวิทยาลัย สรุปผลได้ว่าทั้งสองกลุ่มมีความเห็นตรงกันว่าบรันสวิก จูเนียร์ คอลเลจ ควรจะรวมกิจกรรมด้านการพัฒนาชุมชนไว้เป็นหน้าที่หนึ่งของวิทยาลัย และเสนอให้กระทำโดยผ่านองค์กรต่าง ๆ ซึ่งเป็นที่รวมของประชาชนตามหลักประชาธิปไตย และให้ประชาชนรู้จักช่วยเหลือตัวเองด้วย เฉพาะกลุ่มอาจารย์เห็นควรให้กิจกรรมพัฒนาชุมชนเป็นกิจกรรมในหลักสูตร โดยคิดเป็นหน่วยกิตให้เสมือนเป็นภาคฝึกงานของนิสิตนักศึกษา และเป็นการให้การศึกษาคือเนื่องแก่ประชาชน และยังได้เสนอแนะว่าเพื่อให้งานด้านนี้คงอยู่ตลอดไป วิทยาลัยควรสนับสนุนให้เป็นปริมาณงานของอาจารย์ในการพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือน แต่เนื่องจากอาจารย์แต่ละคนมีความสามารถและทักษะแตกต่างกัน ฉะนั้น ในการให้บริการด้านนี้จึงจำเป็นต้องทราบความจำเป็น (Needs) และปัญหาเฉพาะอย่างของชุมชนเสียก่อน

เมอร์ฟี (Murphy, 1975 : 5867-A) ได้ศึกษาลักษณะกิจกรรมบริการสาธารณะ (Public services) ของสถาบันอุดมศึกษาต่าง ๆ ในเมืองบัลติมอร์ โดยศึกษาจากทัศนะของอาจารย์ในสถาบันเหล่านั้น แบ่งเป็นกลุ่มอาจารย์ที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมบริการสาธารณะกับกลุ่มที่ไม่เกี่ยวข้องเลย เมอร์ฟีได้ให้ความหมายของบริการสาธารณะว่าหมายรวมถึงกิจกรรมการศึกษาต่อเนื่องซึ่งไม่คิดเป็นหน่วยกิต การวิจัยประยุกต์ การปรึกษาหารือ และงานพิเศษอื่น ๆ เช่น เป็นกรรมการในงานบางอย่างและการกระทำใด ๆ ที่จัดเพื่อชุมชนโดยเฉพาะ ผลการวิจัยพบว่า ผู้ที่ร่วมงานด้านนี้มักเป็นผู้มีอายุและทำงานในสถาบันนั้นมาตั้งแต่แรกติดต่อกันนานกว่า ๑ ปี ผู้ตอบทั้งหมดเห็นว่ากิจกรรมบริการสาธารณะมีผลในทางบวกต่อการสอน การวิจัย และคุณภาพโดยส่วนรวมของสถาบันของตน และได้เสนอให้มหาวิทยาลัยหรือ

วิทยาลัยสนับสนุนและช่วยเหลือการแก้ปัญหาต่าง ๆ ของเมืองบัลติมอร์และชุมชนทั่วไป แต่ไม่ให้ถือเป็นข้อผูกมัดที่จะต้องทำ เว้นเสียแต่ว่าจะเปลี่ยนโครงสร้างทางวิชาการของสถาบันอุดมศึกษาและเจตคติของชุมชนที่มีต่อจุดมุ่งหมายของการศึกษาเสียใหม่

จากงานวิจัยเหล่านี้ย่อมสนับสนุนข้อความที่กล่าวมาแต่ต้นว่างานบริการสังคมเป็นงานอีกอย่างหนึ่งของสถาบันอุดมศึกษาที่มีแนวโน้มว่าจะมีความสำคัญมากยิ่งขึ้น เพราะสถาบันอุดมศึกษาเป็นสถาบันหนึ่งของสังคม จึงต้องรับใช้สังคมตามกำลังความสามารถและความพร้อมควบคู่ไปกับภารกิจด้านอื่น ๆ การวิจัยครั้งนี้ได้อาศัยเอกสารและงานวิจัยข้างต้นเป็นแนวทางเพื่อสร้างสรรค์งานวิจัยใหม่ที่ยังไม่มีผู้ใดได้กระทำมาก่อน คือการศึกษาถึงความคาดหวังของสังคมและอาจารย์สถาบันอุดมศึกษา ที่มีต่อการรับและการให้บริการสังคมของสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคาม- ทั้งนี้โดยผู้วิจัยได้แบ่งเนื้อหาของงานบริการสังคมเป็น ๕ ด้าน คือ ด้านการปกครอง เศรษฐกิจ การเกษตร การศึกษา และด้านอนามัยและชีวิตครอบครัว

บทที่ ๓

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

วิธีศึกษาและรวบรวมข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มี ๒ วิธี คือ

๑. ศึกษาจากเอกสารต่าง ๆ และสัมภาษณ์บุคคลที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ทราบลักษณะงานบริการสังคมที่สถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคามได้กระทำอยู่
๒. ศึกษาโดยใช้แบบสอบถาม เพื่อศึกษาความคาดหวังและทัศนะบางประการของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่องานบริการสังคม

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

๑. อาจารย์สถาบันอุดมศึกษาที่กำลังปฏิบัติงานอยู่ในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม วิทยาลัยครูมหาสารคาม และวิทยาลัยพลศึกษา จังหวัดมหาสารคาม ภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๑๔ ซึ่งมีจำนวนดังนี้

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม	๒๐ คน
วิทยาลัยครูมหาสารคาม	๑๕๗ คน
วิทยาลัยพลศึกษา จังหวัดมหาสารคาม	๔๐ คน
รวมทั้งสิ้น	๒๓๗ คน

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ใช้มวลประชากรของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม วิทยาลัยพลศึกษา จังหวัดมหาสารคาม ส่วนวิทยาลัยครูมหาสารคามนั้นได้กลุ่มตัวอย่างอาจารย์โดยวิธีสุ่มตัวอย่างแบบมีระบบ (Systematic Sampling) เป็นจำนวนครึ่งหนึ่งของมวลประชากร รวมเป็นกลุ่มตัวอย่างของอาจารย์สถาบันอุดมศึกษาที่ใช้ทั้งสิ้น ๑๓๔ คน

๒. กลุ่มตัวอย่างที่เป็นสมาชิกสภาตำบลและประชาชนในจังหวัดมหาสารคามในฐานะตัวแทนของสังคม การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบธรรมดา (Simple Random Sampling) เลือกอำเภอในจังหวัดมหาสารคามมา ๓ อำเภอจาก ๑๐ อำเภอ (ถือว่าทั้งอำเภอมีฐานะเป็นอำเภอด้วย) ใช้สมาชิกสภาตำบลในอำเภอที่สุ่มมาได้เป็นผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ประธานสภาคือ กวนัน ตำบลนั้น เลขานุการสภา คือ บุญใหญ่ ซึ่งได้รับ

คัดเลือกมา กรรมการสภา คือ ผู้ใหญ่บ้าน และกรรมการ ผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งประชาชนเป็นผู้เลือกเข้ามา ตำแหน่งละ ๑ คน ต่อตำบล แล้วสุ่มกลุ่มตัวอย่างที่เป็นประชาชนธรรมดาใน ๓ อำเภอนี้โดยวิธีตั้งใจ (Purposive Sampling) ตำบลละ ๒ คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้จริงจึงเป็นดังในตาราง ๑

ตาราง ๑ จำนวนกลุ่มตัวอย่างของสมาชิกสภาตำบลและประชาชน แยกตามอำเภอ

อำเภอ	จำนวนตำบล	จำนวนสมาชิกสภาตำบล					ประชาชน	รวมทั้งหมด
		กำนัน	ผู้ใหญ่บ้าน	ครูใหญ่	ผู้ทรงคุณวุฒิ	รวม		
โกสุมพิสัย	๑๐	๑๐	๑๐	๑๐	๑๐	๔๐	๒๐	๖๐
พยัคฆภูมิพิสัย	๑๓	๑๓	๑๓	๑๓	๑๓	๕๒	๒๖	๗๘
วาปีปทุม	๑๐	๑๐	๑๐	๑๐	๑๐	๔๐	๒๐	๖๐
รวมทั้งสิ้น	๓๓	๓๓	๓๓	๓๓	๓๓	๑๓๒	๖๖	๑๙๘

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

๑. ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

๑.๑ ส่งแบบสอบถามปลายเปิดให้อาจารย์สถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคาม จำนวน ๕๐ คน ครูประจำการที่มาอบรม อ.ศ.ร.ปี พ.ศ. ๒๕๑๕ ณ

วิทยาลัยครูมหาสารคาม และวิทยาลัยพลศึกษา จังหวัดมหาสารคาม จำนวนแห่งละ ๒๐ คน และครูประจำการที่เป็นนิสิตภาคสมทบของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม ภาคเรียนฤดูร้อน ๒๕๑๕ จำนวน ๒๐ คน ให้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับงานบริการสังคมที่สถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคามควรจะต้องจัดเพื่อชุมชน

๑.๒ ศึกษารูปแบบของแบบสอบถามชนิดต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งแบบสอบถามของเล็ก ปานแย้ม (เล็ก ปานแย้ม, ๒๕๑๔ : ๑๑๔-๑๓๑)

๑.๓ ศึกษาข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิต่าง ๆ ที่ได้เสนอแนะงานบริการสังคมในเอกสารและงานวิจัย เอกสารที่สำคัญคือ รายงานการสัมมนาเรื่องบทบาทของมหาวิทยาลัยในการพัฒนาระดับท้องถิ่นและภูมิภาค (ทบวงมหาวิทยาลัยของรัฐ, ๒๕๑๖) เรื่องภารกิจของมหาวิทยาลัยที่สังคมไทยมุ่งหวัง (ทบวงมหาวิทยาลัยของรัฐ, ๒๕๑๗) และเรื่องการฝึกหัดครูกับการรับใช้สังคม (กรมการฝึกหัดครู, ๒๕๑๔)

๑.๔ นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาทั้งหมดมาเรียบเรียงจัดเป็นหมวดหมู่ แล้วสร้างข้อคำถามจากข้อมูลเหล่านั้นให้เป็นแบบสอบถามแบบลิเคอร์ท(Likert Scales) นำเสนอต่อคณะกรรมการที่ปรึกษาพิจารณาแก้ไข

๑.๕ เพื่อให้แบบสอบถามที่สร้างขึ้นมีความเที่ยงตรงค่านเนื้อหาและโครงสร้าง จึงให้ผู้ทรงคุณวุฒิทางการอุดมศึกษาและการวิจัย ๕ ท่าน ช่วยพิจารณาแก้ไขเพื่อปรับปรุงข้อคำถามและเนื้อหาให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

๑.๖ นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วให้คณะกรรมการที่ปรึกษาดูจปรับปรุงภาษาและสำนวนให้ชัดเจนอีกครั้งหนึ่ง

๑.๗ นำแบบสอบถามไปทำการทดสอบ(Try-out)กับอาจารย์ในวิทยาลัยครูมหาสารคามที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๕๐ คน และสมาชิกสภาตำบล ประชาชนตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม จำนวน ๓๐ คน แล้วคำนวณหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยวิธีแบ่งครึ่ง (Split-half) และหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับโดยใช้สูตรของ Spearman Brown

๒. ลักษณะของเครื่องมือ

๒.๑ แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยนี้มี ๒ ชุด คือ

ชุดที่ ๑ สำหรับอาจารย์สถาบันอุดมศึกษา

ชุดที่ ๒ สำหรับสมาชิกสภาตำบลและประชาชน

๒.๒ แบบสอบถามทั้ง ๒ ชุด แบ่งออกเป็น ๓ ตอนใหญ่ ๆ คือ

ตอนที่ ๑ เป็นคำถามเกี่ยวกับรายละเอียดส่วนตัวของผู้ตอบ

ตอนที่ ๒ เป็นคำถามเกี่ยวกับความคาดหวังงานบริการสังคมที่

สถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคามควรกระทำ แบบสอบถามทั้ง ๒ ชุดมีเนื้อหาในตอนนี้เหมือนกัน กล่าวคือ มีรายละเอียดคำถามแบ่งเนื้อหาเป็น ๕ ด้านคือด้านการปกครอง (ในแบบสอบถามใช้ว่าการปกครองบ้านเมือง) เศรษฐกิจ การศึกษา อนามัยและชีวิตครอบครัว และมีคำถามปลายเปิดให้ผู้ตอบได้แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม แล้วจัดเรียงลำดับความสำคัญของงานบริการสังคมแต่ละด้าน

ตอนที่ ๓ เป็นคำถามเกี่ยวกับทัศนะบางประการที่ผู้ตอบมีต่อการจัดงานบริการสังคมของสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคาม ทั้ง ๒ ชุดต่างก็มีเนื้อหาและลักษณะคำถามเป็นอย่างเดียวกัน

๒.๓ การตอบแบบสอบถามทุกข้อทุกตอนมีกระดาษคำตอบให้ต่างหาก (รายละเอียดของแบบสอบถามดูจากภาคผนวก ง.)

วิธีรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยใช้เวลาระหว่างวันที่ ๒๐ ตุลาคม ถึง ๓๑ ธันวาคม ๒๕๑๕ นำแบบสอบถามไปให้กลุ่มตัวอย่างโดยวิธีต่อไปนี้

๑. กลุ่มตัวอย่างที่เป็นอาจารย์สถาบันอุดมศึกษา ผู้วิจัยได้นำหนังสือนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ไปขออนุญาตหัวหน้าสถานศึกษาทั้ง ๓ แห่ง เพื่อหาผู้วิจัยและอำนวยความสะดวกตามสมควร พร้อมกันนั้นก็แจกแบบสอบถามแก่อาจารย์ในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม และวิทยาลัยครูมหาสารคาม ด้วยตัวเอง และกำหนดวันนัดเก็บแบบสอบถามโดยให้เวลาผู้ตอบ ๔ วันหลังจากรับแบบสอบถามแล้ว ทั้งนี้โดยผู้วิจัยได้ขอความกรุณาจากเพื่อนอาจารย์ในสถานศึกษาดังกล่าวช่วยรวบรวมให้อีกแรงหนึ่ง ส่วนวิทยาลัยพลศึกษานั้น ได้รับความกรุณาอย่างดียิ่งจากเพื่อนอาจารย์ที่

สถาบันนั้นช่วยแจกและรวบรวมแบบสอบถามคืนให้ทั้งหมด

๒. กลุ่มตัวอย่างที่เป็นสมาชิกสภาตำบลและประชาชนในตำบลต่าง ๆ ของอำเภอ โกลุมพิสัย พยัคฆภูมิพิสัย และวาปีปทุม ผู้วิจัยได้นำหนังสือนำตัวจากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ไปขออนุญาตและอำนวยความสะดวกในการทำวิจัยจากผู้ว่าราชการจังหวัดมหาสารคาม จากนั้นก็เดินทางไปยังอำเภอต่าง ๆ ดังกล่าวมาแล้วพร้อมกับหนังสือนำตัวจากผู้ว่าราชการจังหวัด ขออนุญาตนายอำเภอพบกับประธานสภาตำบล(กำนัน)ซึ่งเข้ามาประชุมประจำเดือน ณ ที่ว่าการอำเภอ ให้ตอบแบบสอบถามภายใต้การดูแลและแนะนำอย่างใกล้ชิดจากผู้วิจัยและผู้ช่วย เมื่อทุกคนเข้าใจและสามารถตอบคำถามได้อย่างถูกต้องแล้ว ผู้วิจัยก็ฝากแบบสอบถามอีก ๕ ฉบับให้ประธานสภาตำบลแต่ละคนนำไปให้สมาชิกสภาตำบลคนอื่น ๆ ความที่ระบุไว้แล้ว และประชาชนในตำบลของตนได้ตอบแบบสอบถามจนครบจำนวน กลุ่มตัวอย่างที่ต้องการ ประธานสภาตำบลเป็นผู้รวบรวมแบบสอบถามคืนให้แก่ผู้วิจัย โดยฝากไว้กับผู้ช่วยศึกษาธิการอำเภอ(สำหรับอำเภอ โกลุมพิสัย) หัวหน้าหมวดการศึกษา (สำหรับอำเภอ พยัคฆภูมิพิสัย) ปลัดอำเภอ (สำหรับอำเภอ วาปีปทุม) ในวันที่เข้ามาประชุมประจำเดือนของเดือนถัดไป แล้วผู้วิจัยก็ไปรับแบบสอบถามจากตัวแทนเหล่านั้น นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้ออกไปเก็บข้อมูลด้วยตัวเองอีก ๓๖ ฉบับ เมื่อปรากฏว่าบางตำบลชักข้อไม่อาจส่งแบบสอบถามคืนได้ตามกำหนด

ลำดับขั้นการวิเคราะห์ข้อมูล

๑. งานบริการสังคมที่ศึกษาจาก เอกสารและสัมภาษณ์บุคคลที่เกี่ยวข้อง ได้นำข้อมูลมาเรียบเรียงตามลักษณะงานบริการสังคม โดยแยก เป็นแต่ละสถาบัน

๒. ข้อมูลจากแบบสอบถาม

๒.๑ รวบรวมความถี่ของคำตอบแต่ละชุด แยกเป็นหมวดหมู่ตามต้องการ

๒.๒ หาค่าสถิติพื้นฐานของแต่ละกลุ่ม คือค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความแปรปรวน และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

๒.๓ ทดสอบสมมุติฐาน

สมมุติฐานข้อที่ ๑ อาจารย์สถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคาม

๑.๑ รุติต่างกัน มีความคาดหวังเกี่ยวกับงานบริการสังคม
แตกต่างกัน ทดสอบโดยใช้ F-test

๑.๒ ต่างสถาบันกัน มีความคาดหวังเกี่ยวกับงานบริการสังคม
แตกต่างกัน ทดสอบโดยใช้ F-test

สมมุติฐานข้อที่ ๒ กลุ่มของสมาชิกสภาตำบล กับ กลุ่มของประชาชน
มีความคาดหวังเกี่ยวกับงานบริการสังคมแตกต่างกัน ทดสอบโดยใช้ F-test

สมมุติฐานข้อที่ ๓ กลุ่มของอาจารย์สถาบันอุดมศึกษา กับ กลุ่มของ
สมาชิกสภาตำบลและประชาชน มีความคาดหวังเกี่ยวกับงานบริการสังคมแตกต่างกัน
ทดสอบโดยใช้ F-test

สมมุติฐานข้อที่ ๔ กลุ่มของอาจารย์สถาบันอุดมศึกษา กับ กลุ่มของ
สมาชิกสภาตำบลและประชาชน ต่างก็มีทัศนะต่อการจัดงานบริการสังคมไปทางบวก
ทดสอบโดยดูจากค่าเฉลี่ยว่าอยู่ด้านบวกหรือลบ

สมมุติฐานข้อที่ ๕ กลุ่มของอาจารย์สถาบันอุดมศึกษา กับ กลุ่มของ
สมาชิกสภาตำบลและประชาชน มีทัศนะต่อการจัดงานบริการสังคมสัมพันธ์กันในทางบวก
ทดสอบโดยการคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

๑. ค่าสถิติพื้นฐาน

๑.๑ การเฉลี่ย

๑.๒ ค่าเฉลี่ย

ใช้สูตร

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

๑.๓ ค่าความแปรปรวน

ใช้สูตร

$$s^2 = \frac{N \sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N - 1)}$$

๑.๔ ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ใช้สูตร

$$s = \sqrt{\frac{N \sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N - 1)}}$$

๒. สถิติวิเคราะห์ความแปรปรวนชั้นเดียว (One-way Analysis of Variance) ใช้สูตร (Lindquist, 1959 : 56)

$$F = \frac{\text{MS between group}}{\text{MS within group}}$$

กรณีที่มี ๓ กลุ่มถ้าการเปรียบเทียบความแตกต่างของความคลาหวัระหว่างกลุ่มหลังจากใช้ F-test แล้วปรากฏว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะทดสอบหาความแตกต่างเป็นรายคู่โดยใช้ Studentized q-statistic ตามวิธีของ Newman-Keuls (Winer, 1962 : 185)

๓. สหสัมพันธ์จากตำแหน่งของคะแนน (Spearman's Rank-difference Correlation)

(ประคอง กรรณสูต, ๒๕๑๗ : ๑๐๔)

ใช้สูตร

$$p = 1 - \frac{6 \sum D^2}{N(N^2 - 1)}$$

การทดสอบความมีนัยสำคัญของสหสัมพันธ์ใช้สูตร

(ประคอง กรรณสูต, ๒๕๑๗ : ๑๑๔)

$$t = \frac{p}{\sqrt{1 - p^2}} \cdot \sqrt{N - 2}$$

บทที่ ๔

ผลการศึกษาค้นคว้า

ตอนที่ ๑ ลักษณะงานบริการสังคมที่สถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคามได้กระทำอยู่

จากการสัมภาษณ์บุคคลและศึกษาเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการจัดงานบริการสังคมของสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคามทั้ง ๓ แห่ง ซึ่งผู้วิจัยใช้เวลาสัมภาษณ์และค้นคว้าระหว่างวันที่ ๑ พฤศจิกายน ถึง วันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๑๕ พบว่าสถาบันทั้งสามได้จัดงานบริการสังคมเป็นหลายลักษณะ เช่น การอบรมสัมมนา อภิปราย ปาฐกถา ตั้งศูนย์ข่าวสารประจำหมู่บ้าน เปิดสอนกลุ่มสนใจ และการเผยแพร่ความรู้ทางสื่อมวลชน เป็นต้น ผู้รับบริการส่วนใหญ่เป็นบุคลากรในหน่วยงานต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้าราชการครูและผู้บริหารการศึกษามากกว่าประชาชนทั่วไป (ยกเว้นการเผยแพร่ความรู้ทางสื่อมวลชน ซึ่งบ่งได้ไม่ชัดเจนว่าผู้รับบริการเป็นบุคคลประเภทใด) งานบริการสังคมที่มีแนวโน้มว่าจัดเพื่อประชาชนระดับชาวบ้านทั่วไปเคยเริ่มจัดในปี พ.ศ. ๒๕๐๑ อันเป็นปีแรกที่เริ่มโครงการฝึกหัดครูชนบทของวิทยาลัยครูมหาสารคาม แต่งานในโครงการฝึกหัดครูชนบทมีความ เข้มข้น เฉพาะใน ๕ ปีแรกเท่านั้น แล้วค่อย ๆ ลดลงจนหายไปที่สุด (นิคม มัทจุปะ, ๒๕๑๕) จนกระทั่งในปี พ.ศ. ๒๕๑๖ โครงการฝึกหัดครูและบริการการศึกษาของวิทยาลัยครูมหาสารคามได้ริเริ่มงานบริการสังคมสำหรับประชาชนในชนบทขึ้นมาอีกครั้งหนึ่ง และได้พยายามที่จะให้งานด้านนี้คงอยู่ตลอดไป พร้อม ๆ กับที่มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒมหาสารคาม และวิทยาลัยพลศึกษา จังหวัดมหาสารคาม ได้จัดทำด้วย

ผลการศึกษาค้นคว้าพอจะสรุปลักษณะงานบริการสังคมของสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคามแยกเป็นแต่ละสถาบันได้ดังนี้

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม หรือในชื่อเดิมว่าวิทยาลัยวิชาการศึกษามหาสารคาม ได้เปิดดำเนินการ เป็นสาขาหนึ่งของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ หรือวิทยาลัยวิชาการศึกษา เมื่อวันที่ ๒๗ มีนาคม ๒๕๑๑ ต่อมาวิทยาลัยวิชาการศึกษาได้รับการยกฐานะขึ้นเป็นมหาวิทยาลัย โดยพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พ.ศ. ๒๕๑๗

วิทยาลัยวิชาการศึกษา มหาสารคาม จึงได้ชื่อเป็นมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม
ด้วย

ในมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้ระบุภารกิจ
และความรับผิดชอบของมหาวิทยาลัยไว้ว่า "ให้มหาวิทยาลัยเป็นสถาบันการศึกษาและวิจัย
มีวัตถุประสงค์ให้การศึกษาระดับสูง และวิชาชีพชั้นสูง ทำการวิจัย ส่งเสริมวิชาการและ
วิชาชีพชั้นสูงให้บริการทางวิชาการแก่สังคม และทำนุบำรุงวัฒนธรรม" มหาวิทยาลัยศรีนครินทร
วิโรฒ มหาสารคามได้ตระหนักในภารกิจและความรับผิดชอบนี้เสมอ และได้ยึดเป็นแนวปฏิบัติ
อยู่ตลอดมาแต่เมื่อครั้งยังเป็นวิทยาลัยวิชาการศึกษา จากหลักฐานทางบุคคลและเอกสารซึ่ง
บันทึกระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๑๒-๒๕๑๕ (ถึง ๓๑ ธันวาคม ๒๕๑๕) และเก็บรักษาไว้ ณ
สำนักงานรองอธิการบดี พอจะประมวลลักษณะงานบริการสังคมที่มหาวิทยาลัยได้กระทำไป
แล้วได้ดังนี้

๑. นิทรรศการทางวิชาการ

มหาวิทยาลัยได้จัดนิทรรศการหลายครั้งตามโอกาสต่าง ๆ มีทั้งที่จัดขึ้นเอง
ภายในบริเวณมหาวิทยาลัย โดยภาควิชา คณะ หรือมหาวิทยาลัยโดยส่วนรวมจัดขึ้น และที่
ร่วมกับหน่วยงานหรือสถานศึกษาอื่นจัดขึ้น เนื้อหาเน้นหนักไปทางด้านการศึกษาเป็นพิเศษ
เช่น นิทรรศการ โสฬสทัศนอุปกรณ์และห้องสมุด (พ.ศ. ๒๕๑๕) นิทรรศการทางภาษาและ
วรรณคดีไทย (พ.ศ. ๒๕๑๗) นิทรรศการเนื่องในงาน "สัปดาห์แห่งความก้าวหน้า" อันเป็น
งานเฉลิมฉลองการยกฐานะเป็นมหาวิทยาลัย (พ.ศ. ๒๕๑๗) และนิทรรศการศิลปะ (พ.ศ.
๒๕๑๘) ที่ร่วมกับหน่วยงานอื่น เช่น ร่วมกับวิทยาลัยครูมหาสารคามจัดนิทรรศการอุปกรณ์การสอน
(พ.ศ. ๒๕๑๘) และร่วมกับจังหวัดมหาสารคามจัดนิทรรศการ เนื่องในงานวันศึกษาประชาบาล
(พ.ศ. ๒๕๑๕) เป็นต้น

๒. การอบรมสัมมนา

มหาวิทยาลัยเคยจัดอบรมสัมมนาหลายครั้ง โดยมีทั้งระดับภาควิชา คณะ
และระดับมหาวิทยาลัยเป็นผู้รับผิดชอบ เนื้อหาเป็นเรื่องเกี่ยวกับการศึกษาและอนามัย
ครอบครัวมากที่สุด ทางด้านการศึกษา เช่น การอบรมวาทกรรมเบื้องต้นสำหรับประชาชน
ผู้เข้ารับการอบรมคือครู อาจารย์จากสถาบันต่าง ๆ สมาชิกสภาเทศบาลและสมาชิกสภาจังหวัด

สัมมนาศิลปะแก่ผู้สอนวิชาศิลปะของสถานศึกษาและศึกษานิเทศก์จังหวัดต่าง ๆ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (พ.ศ. ๒๕๑๔) การอบรมครูแนะแนว และการสัมมนาปฏิบัติการด้านการสอนภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาปีที่ ๑-๓ (พ.ศ. ๒๕๑๕) ทางด้านอนามัยครอบครัว เช่น การสัมมนาการบริหารการศึกษาและประสิทธิภาพการศึกษา ซึ่งจัดร่วมกับคณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยขอนแก่น ผู้เข้าสัมมนาเป็นผู้บริหารการศึกษาระดับต่าง ๆ ของ ๑๖ จังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (พ.ศ. ๒๕๑๖) สัมมนาเรื่องประชากรกับความอยู่รอดของสังคม จัดแก่ผู้บริหารการศึกษา ครู โรงเรียนมัธยมและประถมศึกษา (พ.ศ. ๒๕๑๘) การอบรมสุขภาพอาหารแก่ผู้จำหน่ายอาหารภายในมหาวิทยาลัยและผู้สนใจจากสถานศึกษาอื่น ในเขตเทศบาลเมืองมหาสารคาม (พ.ศ. ๒๕๑๙)

การสัมมนาเหล่านี้ หลายครั้งได้รับความอนุเคราะห์ด้านงบประมาณค่าใช้จ่ายจากมูลนิธิเอเซีย และมูลนิธิฟอร์ด เป็นที่น่าสังเกตว่าผู้รับบริการด้านการอบรมสัมมนามักเป็นข้าราชการจากหน่วยงานทางการศึกษาเป็นส่วนใหญ่

๓. วิทยากรบรรยายในโอกาสต่าง ๆ

อาจารย์และนิสิตของมหาวิทยาลัยได้รับเชิญให้ไปเป็นวิทยากรในเรื่องที่เกี่ยวกับการศึกษาเป็นประจำทุกปี เช่น ให้อาจารย์เป็นวิทยากรอบรมครูสอนวิชาต่าง ๆ ที่จังหวัดมหาสารคามและจังหวัดใกล้เคียงจัดอบรมแก่ครูประจำการของจังหวัดนั้น ๆ (พ.ศ. ๒๕๑๔-๒๕๑๕) และให้อาจารย์กับนิสิตเป็นวิทยากร เพื่อแนะแนวการศึกษาต่อแก่นักเรียนโรงเรียนต่าง ๆ ที่สนใจเชิญมา เป็นต้น

๔. พิมพ์และเผยแพร่เอกสารทางวิชาการ

เอกสารที่ทางมหาวิทยาลัยจัดพิมพ์เผยแพร่ได้แก่ระเบียบการ คู่มือนิสิต ปกติดคิ รายงานการสัมมนา เช่น รายงานการสัมมนาศิลปะ (พ.ศ. ๒๕๑๔) และรายงานการวิจัยค้นคว้า เช่น รายงานการวิจัยเรื่องสภาพการตั้งถิ่นฐานของหมู่บ้านในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (พ.ศ. ๒๕๑๓) หัตถศิลป์และความพร้อมของประชาชนต่อการวางแผนครอบครัว เปรียบเทียบระหว่างประชาชนในเขตเทศบาลและหมู่บ้านนอกเขตเทศบาล ศึกษาเฉพาะกรณีของจังหวัดมหาสารคาม ร้อยเอ็ด กาฬสินธุ์ และขอนแก่น (พ.ศ. ๒๕๑๓) แม่ลงที่เป็นอาหารในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (พ.ศ. ๒๕๑๔) การศึกษาความสนใจ

ความรู้พื้นฐานทางการ เมืองและเหตุผลในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดมหาสารคาม ปี ๒๕๑๔ (พ.ศ. ๒๕๑๔) ความเชื่อและสิ่งยึดเหนี่ยวทางจิตใจของ ชาวอีสาน (พ.ศ. ๒๕๑๔) และ โปรแกรมการคำนวณค่าสถิติบางตัวที่ใช้มากในการ วิจัยทางการศึกษา (พ.ศ. ๒๕๑๔)

๕. ปาฐกถาและอภิปรายทางวิชาการ

การจัดปาฐกถาและอภิปรายทางวิชาการบางครั้งมหาวิทยาลัยได้เชิญผู้ทรงคุณวุฒิ ทางด้านต่าง ๆ ไปจากกรุงเทพมหานครและจังหวัดอื่น ๆ เป็นองค์ปาฐก แล้วเชิญให้นิสิต นักศึกษา นักเรียน และประชาชนที่สนใจเข้าฟัง หัวข้อการปาฐกถาและการอภิปรายขึ้นกับ ความสนใจของผู้จัดและที่คาดว่าจะเป็นที่สนใจของผู้ฟัง ทำให้มีเนื้อหาหลายด้าน เช่น ทางด้าน การศึกษา การปกครอง อนามัย วิทยาศาสตร์ ฯลฯ

๖. เผยแพร่ความรู้ทางสื่อมวลชน

มหาวิทยาลัยได้จัดรายการทางวิชาการออกอากาศทางวิทยุกระจายเสียงประจำ ทองถิ่นในจังหวัดต่าง ๆ ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือและสถานีโทรทัศน์ช่อง ๕ ขอนแก่น เสมอมาตั้งแต่ครั้งยังเป็นวิทยาลัยวิชาการศึกษา มีทั้งรายการประจำและรายการที่จัดขึ้นเป็น ครั้งคราวตามโอกาสต่าง ๆ ประเภทของรายการส่วนใหญ่จะเป็นปกิณกคดีซึ่งให้ความรู้ทาง การศึกษา การปกครอง เศรษฐกิจ การเกษตร และอนามัย ตลอดจนข่าวสารของมหาวิทยาลัย และการบันเทิงด้วย รายการประจำที่เคยจัดเช่น รายการอีสานปริทรรศน์ รายการปกิณกคดี และรายการมหาวิทยาลัยทางอากาศ เป็นต้น

๗. บริการอุปกรณ์การสอน

มหาวิทยาลัยได้มอบอุปกรณ์การสอนให้กับโรงเรียนต่าง ๆ รวมทั้งจัดอบรม ให้รู้จักใช้อุปกรณ์เหล่านั้นเป็นประจำ และคาดว่าในโอกาสต่อไปมหาวิทยาลัยจะจัดตั้งเป็น "ศูนย์อุปกรณ์ทางการศึกษา" หรือ "ศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา" เพื่อบริการ เรื่องนี้โดยตรง

๘. งานอาสาพัฒนา

นิสิตและอาจารย์ได้ร่วมกับจัดงานอาสาพัฒนาขึ้นเป็นประจำ มีทั้งงานสร้าง อาคารวัตถุ ซึ่งส่วนใหญ่ได้แก่อาคาร เรือน โรงเรียนประถมศึกษาในท้องถิ่นกันดาร และงาน บริการด้านวิชาการ โดยเฉพาะ เช่นการ เผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย แนะนำ

การศึกษาต่อ ความรู้เกี่ยวกับการอนามัย เป็นต้น

๕. งานในลักษณะโครงการต่อเนื่อง

มหาวิทยาลัยได้จัดงานบริการสังคมบางประเภทเป็นโครงการต่อเนื่อง เช่น โครงการส่งเสริมโภชนาการของประชาชน ซึ่งเริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๑๔ เป็นต้นมา โดยได้รับการสนับสนุนช่วยเหลือด้านงบประมาณค่าใช้จ่ายจากมูลนิธิเอเซีย และจัดตั้งเป็น ศูนย์ศึกษาและส่งเสริมโภชนาการภาคตะวันออกเฉียงเหนือขึ้นให้เป็นผู้รับผิดชอบโครงการนี้

จากที่กล่าวมาทั้งหมดจะเห็นว่า ลักษณะงานบริการสังคมของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม แบ่งได้เป็น ๕ ลักษณะใหญ่ ๆ เนื้อหาของงานบริการสังคมเป็นทางด้านการศึกษามากที่สุด มีด้านการปกครอง เศรษฐกิจ อนามัยและชีวิตครอบครัวบ้าง ส่วนด้านการเกษตรมีน้อยที่สุด

วิทยาลัยครูมหาสารคาม

วิทยาลัยครูมหาสารคามเริ่มก่อตั้งเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๗๓ เป็นโรงเรียนประถมวิสามัญ ป. ๔ ป. ๕ และฝึกหัดครูชั้นต่ำ จากนั้นก็ได้พัฒนาตัวเองเรื่อยมา โดยมีสาระสำคัญของการพัฒนาที่ควรนำมากล่าวไว้ในที่นี้คือ

พ.ศ. ๒๔๗๔ ได้เปิดสอนตามระเบียบและหลักสูตร โรงเรียนฝึกหัดครูประกาศนียบัตร (ประเภท ข) ของกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๔๗๕

พ.ศ. ๒๔๘๔ ยับเลิกหลักสูตรครูมูลและเริ่มการสอนตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา (ป.กศ.)

พ.ศ. ๒๕๐๑ เริ่มโครงการฝึกหัดครูชนบท

พ.ศ. ๒๕๐๕ ได้รับการยกฐานะขึ้นเป็นวิทยาลัยครูมหาสารคาม ขยายการศึกษาถึงขั้นประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง (ป.กศ.สูง)

พ.ศ. ๒๕๑๒ เปิดโครงการฝึกหัดครูและบริการการศึกษา

พ.ศ. ๒๕๑๔ ได้รับการยกฐานะขึ้นเป็นวิทยาลัยครูตามพระราชบัญญัติวิทยาลัยครู

พ.ศ. ๒๕๑๕ ขยายการศึกษาถึงระดับปริญญาตรี

ในปัจจุบัน (ปี พ.ศ. ๒๕๑๕) วิทยาลัยครูมหาสารคามได้จัดระบบบริหารภายในแยก เป็น

สำนักงานอธิการและคณะวิชาตามนัยแห่งมาตรา ๗ ของพระราชบัญญัติวิทยาลัยครู พ.ศ. ๒๕๑๔ แบ่งเป็น ๓ คณะวิชาคือ คณะวิชาครุศาสตร์ คณะวิชาวิทยาศาสตร์ คณะวิชามนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ และวิทยาลัยได้จัดให้มีหน่วยงานรับผิดชอบและประสานงานการบริการสังคมโดยเฉพาะ เรียกว่าแผนกบริการการศึกษา สังกัดสำนักงานอธิการ

วิทยาลัยครูมหาสารคามเป็นสถาบันอุดมศึกษาที่มีอายุมากที่สุดในจำนวนสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคามด้วยกัน การศึกษารั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาย้อนหลังไปถึงเพียงปี พ.ศ. ๒๕๐๑ เท่านั้น เนื่องจากหลักฐานเกี่ยวกับการจัดงานบริการสังคมในอดีตก่อนหน้านี้มีไม่เพียงพอแก่การค้นคว้า และพิจารณาเห็นว่าตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๐๑ ซึ่งวิทยาลัยได้เริ่มโครงการฝึกหัดครูชนบทเป็นต้นมานั้น เป็นระยะที่วิทยาลัยครูมหาสารคามได้เริ่มให้บริการสังคมอย่างจริงจัง ผู้วิจัยได้แบ่งการศึกษางานบริการสังคมของวิทยาลัยครูมหาสารคามเป็น ๒ ตอน คือ ตอนที่ ๑ เป็นงานบริการสังคมในโครงการฝึกหัดครูชนบท ตอนที่ ๒ เป็นงานบริการสังคมในโครงการฝึกหัดครูและบริกาการศึกษา

ตอนที่ ๑ งานบริการสังคมในโครงการฝึกหัดครูชนบท

วิทยาลัยครูมหาสารคามได้เริ่มโครงการฝึกหัดครูชนบทเป็นแห่งที่ ๒ ของวิทยาลัยครูทั่วประเทศ เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๐๑ งานบริการสังคมที่จัดผ่านโครงการฝึกหัดครูชนบทมีหลายลักษณะ ที่สำคัญคือ การสาธิตและการแสดงตัวอย่าง การอบรมสัมมนา การจัดห้องสมุดประชาชนหรือศูนย์ข่าวสารประจำหมู่บ้าน การปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างวิทยาลัยครูกับชุมชน ในรูปของกรรมการหมู่บ้าน และการเผยแพร่ความรู้โดยใช้สื่อทัศนอุปกรณ์ เช่น ฉายภาพยนตร์ ภาพเลื่อน แผ่นภาพ ฯลฯ

เนื่องจากกิจกรรมในโครงการฝึกหัดครูชนบทแบ่งออกเป็น ๒ ประเภท (สายหยุด จำปาทอง, ๒๕๐๕ : ๑๗) คือ กิจกรรมในโรงเรียนและกิจกรรมในหมู่บ้าน ฉะนั้น เนื้อหาของงานบริการสังคมจึงขึ้นกับประเภทของกิจกรรมและผู้รับบริการ จากรายงานของเลขาธิการโครงการฝึกหัดครูชนบทวิทยาลัยครูมหาสารคาม ได้สรุปผลการดำเนินงานของโครงการตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๐๑-๒๕๐๖ เพื่อนำเสนอต่อที่ประชุมใหญ่เมื่อวันที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๐๖ ไว้ดังนี้

๑. กิจกรรมในโรงเรียน แบ่งเนื้อหาเป็น ๔ ด้านคือ

๑.๑ ด้านการศึกษา อาจารย์จากวิทยาลัยครู เป็นผู้สาธิตการสอนแก่ครู ในโรงเรียนของโครงการและนักศึกษาฝึกสอน เพื่อให้รู้จักนำวิธีสอนใหม่ ๆ ที่เหมาะสมไปใช้ และวิทยาลัยได้ส่งมอบครูที่ทำหน้าที่เป็นครูพี่เลี้ยงนักศึกษาฝึกสอนเดือนละครั้ง เพื่อปรับปรุง การเรียนการสอนร่วมกัน

๑.๒ ด้านการเกษตร วิทยาลัยได้ให้นักศึกษาฝึกสอนทดลองปลูกพืชไร่ และนำตัวอย่างแปลงผักขึ้นในโรงเรียน โดยให้เป็นการทำงานร่วมกันระหว่างครูพี่เลี้ยง นักศึกษาฝึกสอน และนักเรียน นอกจากนี้วิทยาลัยยังได้นำไก่พันธุ์ดีไปให้โรงเรียนเลี้ยงและ ขยายพันธุ์อีกด้วย

๑.๓ ด้านอนามัยและชีวิตครอบครัว นักศึกษาฝึกสอนได้ทำหน้าที่ติดต่อกับ อนามัยอำเภอในการให้ความรู้และป้องกันโรคติดต่อแก่นักเรียนเป็นประจำ และร่วมกันทำ กิจกรรมด้านอนามัย เช่น วัดความเจริญเติบโตของนักเรียน ชุบน้ำให้ลูกสุกสุกขณะ ทำสวนในโรงเรียน จัดโครงการอาหารกลางวัน และกิจกรรมด้านนันทนาการ เช่น ทำสนามเด็กเล่น แสดงการละเล่นพื้นเมือง ฯลฯ

๑.๔ ด้านการพัฒนาโรงเรียน วิทยาลัยและโรงเรียนในโครงการได้ ช่วยกันสร้างอาคารเรียน หาดินเพิ่มเติม และสร้างบ้านพักครู แก่บางโรงเรียนที่มีความ จำเป็น เป็นครั้งคราว

๒. กิจกรรมในหมู่บ้าน แบ่งเนื้อหาเป็น ๔ ด้านเช่นกัน คือ

๒.๑ ด้านการศึกษา วิทยาลัยและกรมการหมู่บ้านในโครงการฝึกหัดครู ชนมท ได้ร่วมกันจัดการศึกษาผู้ใหญ่แก่ประชาชนในหมู่บ้านด้วยการทำหนังสือพิมพ์และ ห้องสมุดประชาชนขึ้น ชาวบ้านจึงได้ทราบข่าวสารความเคลื่อนไหวของหมู่บ้านและความรู้ทาง วิชาการที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของตนเป็นประจำ และบางครั้งได้จัดสอนอาชีพแก่กลุ่มสนใจ ด้วย เช่น การทำอาหาร การตัดเย็บเสื้อผ้า เป็นต้น

๒.๒ ด้านการเกษตร วิทยาลัยได้ขอความร่วมมือจากหน่วยงานทาง การเกษตรที่อยู่ในจังหวัด ให้ช่วยส่งเสริมอาชีพเกษตรกรรมของประชาชน โดยการ เผยแพร่ ความรู้เกี่ยวกับการปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์ ช่วยปราบศัตรูพืช โรคระบาดพืชและสัตว์

แนะนำการทำและการใช้ปุ๋ยคอกและปุ๋ยหมัก

๒.๓ ด้านอนามัยและชีวิตครอบครัว บริการด้านนี้วิทยาลัยได้รับความร่วมมือ จากหน่วยอนามัยประจำอำเภอและจังหวัดเป็นอย่างดี เพื่อร่วมกันเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการอนามัย นำคนเจ็บไข้ส่งโรงพยาบาล ช่วยกันทำสวนและขุดบ่อน้ำให้ถูกสุขลักษณะ ทางค่านันทนาการ ก็ได้พยายามส่งเสริมการเล่นพื้นเมือง และฟื้นฟูขนบธรรมเนียมของหมู่บ้าน โดยจัดประกวดและนำไปเผยแพร่ในที่ต่าง ๆ

๒.๔ ด้านการพัฒนาหมู่บ้าน วิทยาลัยและกรรมการหมู่บ้านได้ช่วยกันวางแผนและทำโครงการพัฒนาหมู่บ้านอยู่เสมอ งานบางอย่างได้ขอความร่วมมือช่วยเหลือจากหน่วยงานอื่น ๆ ด้วย เช่น การคัดคนเข้าหมู่บ้าน การจัดบ้านตัวอย่าง การทำรั้วบ้าน ฯลฯ การดำเนินกิจกรรมในโครงการฝึกหัดครูชนบท นักศึกษาฝึกสอนเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการติดต่อประสานงาน ระหว่างวิทยาลัยครู โรงเรียนฝึกสอน ชาวบ้าน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น อำเภอ อนามัยอำเภอ หน่วยงานทางการเกษตร ฯลฯ ทั้งนี้เพราะการแก้ปัญหาและการพัฒนานั้นจะต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนั้น ๆ ในระยะแรก โครงการฝึกหัดครูชนบทได้เน้นบริการทางด้านอนามัยและชีวิตครอบครัว เป็นประการสำคัญ แล้วเพิ่มเนื้อหาด้านอื่น ๆ ภายหลัง เช่น ด้านการเกษตร การพัฒนาหมู่บ้าน เป็นต้น

หลังจากปี พ.ศ. ๒๕๐๖ งานบริการสังคมในโครงการฝึกหัดครูชนบทได้ลดจำนวนลงเรื่อย ๆ (นิคม มัคคุปะ, ๒๕๑๕) แต่ยังไม่ได้เลิกลุ่ยสิ้นเชิง ในระยะนี้วิทยาลัยได้จัดให้มีโครงการย่อย ๆ ขึ้นในโครงการฝึกหัดครูชนบท ที่สำคัญคือ "โครงการนักเรียนครูกลับบ้าน" และ "โครงการฝึกอบรมเด็กวัยก่อนเกณฑ์มัธยม" โครงการนักเรียนครูกลับบ้านเริ่มจัดในปี พ.ศ. ๒๕๑๐ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อชี้ชวนให้นักศึกษาได้ใช้เวลาว่างในระยะเวลาเรียนให้เป็นประโยชน์แก่บ้านเกิดของตน วิทยาลัยได้เปิดรับนักศึกษาอาสาสมัครจำนวนหนึ่ง จัดแบ่งเป็นสาย ๆ ละ ๕ หมู่บ้าน นักศึกษาเหล่านี้ได้ใช้อุปกรณ์โสตทัศนศึกษาต่าง ๆ เช่น ภาพยนตร์ เครื่องขยายเสียง แผ่นภาพ ฯลฯ ซึ่งยืมจากสำนักข่าวสารอเมริกัน ประกอบการปฏิบัติงานของตน ชาวบ้านได้รับประโยชน์จากโครงการนี้หลายประการ ที่เกี่ยวกับชีวิตความเป็นอยู่โดยทั่วไป ทั้งด้านการเกษตร เศรษฐกิจ อนามัยและชีวิตครอบครัว (คณะกรรมการจัดทำหนังสืออนุสรณ์, ๒๕๑๑ : ภาคผนวก) ส่วนโครงการฝึกอบรมเด็ก

วัยก่อนเกณฑ์บังคับเรียน (Project Head Start) นั้น ได้เริ่มจัดเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๑๑ เพื่อช่วยพัฒนาเด็กในชนบทให้มีความงอกงามทุกด้านทั้งตัววัยเยาว์ โดยเฉพาะด้านอนามัย และเป็นการ เตรียมเด็กให้มีความพร้อมที่จะเข้าเรียนในชั้นประถมศึกษาต่อไป โครงการนี้ เปิดทดลองครั้งแรกที่โรงเรียนบ้านบ่อใหญ่ อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม ปรากฏว่า ได้รับผลสำเร็จตามเป้าหมาย (หนังสือที่ ๒๒๒/ ๒๕๑๒) จึงได้ขยายไปสู่โรงเรียนอื่น ๆ อีก ในระยะต่อมา ซึ่งเป็นระยะตอนปลายของโครงการฝึกหัดครูชนบท แต่เป็นระยะเริ่มต้นของ โครงการฝึกหัดครูและบริกาการศึกษา ซึ่งก็ได้รับเอาโครงการนี้ไปทำต่อด้วย

ตอนที่ ๒ งานบริการสังคมในโครงการฝึกหัดครูและบริกาการศึกษา

ในปี พ.ศ. ๒๕๑๒. วิทยาลัยครูมหาสารคามได้รับเลือกให้เปิดโครงการฝึกหัดครู และบริกาการศึกษา โดยได้รับความสนับสนุนจากองค์การยูเนสโกและองค์การยูนิเซฟ เช่นเดียวกับโครงการฝึกหัดครูชนบท (หน่วยศึกษานิเทศก์, ๒๕๑๓ : คำนำ) เป็นวิทยาลัยครู แห่งแรกที่ทดลองเปิดโครงการนี้ จุดมุ่งหมายสำคัญของโครงการคือ เพื่อพัฒนาการเรียน การสอนในวิทยาลัยครูและโรงเรียนที่ร่วมในโครงการ โดยอาศัยการแลกเปลี่ยนความคิดและ ประสบการณ์ซึ่งกันและกัน กล่าวคือ โครงการนี้ได้ช่วยพัฒนาคุณภาพอาจารย์และการเรียน การสอนในวิทยาลัยครู แล้วนำความรู้และเทคนิคการสอนใหม่ ๆ จากวิทยาลัยครูไปทดลอง ปฏิบัติจริงในโรงเรียน ถ้าพบปัญหาหรือข้อบกพร่องอย่างไร วิทยาลัยก็นำมาวิเคราะห์ ปรับปรุงใหม่จนเป็นที่น่าพอใจและนำไปใช้ได้ ฉะนั้น โรงเรียนในโครงการนี้จึงแบ่งเป็น ๒ ประเภท คือ โรงเรียนสาธิต สำหรับเป็นสถานที่ค้นคว้า ทดลองเพื่อแก้ปัญหาของการ ฝึกหัดครูและโรงเรียน กับโรงเรียนประเภทอื่น หมายถึงโรงเรียนที่ได้รับประโยชน์จาก โครงการนี้ วิทยาลัยครูมหาสารคามถือว่าโรงเรียนฝึกสอนทุกโรง เป็นโรงเรียนประเภทอื่น ตั้งแต่เริ่มโครงการมาจนถึงปัจจุบัน (ภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๑๔) วิทยาลัยครูมหาสารคาม มีโรงเรียนสาธิต ๒ โรง โรงเรียนประเภทอื่น ๑๐๒ โรง ซึ่งกระจายอยู่ในเขตจังหวัด มหาสารคาม กาฬสินธุ์ และร้อยเอ็ด

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งงานบริการสังคมในโครงการฝึกหัดครูและบริกา การศึกษาเป็น ๔ ระยะ ตามการสรุปผลงานของโครงการซึ่งแผนกบริกาการศึกษา (แผนกบริกาการศึกษา, ๒๕๑๔ : บทนำ) วิทยาลัยครูมหาสารคาม ได้รวบรวมไว้ดังนี้

ระยะที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๑๑-๒๕๑๒) เป็นระยะสำรวจปัญหาการดำเนินงานตามโครงการฝึกหัดครูชนบท เพื่อกำหนดแนวทางของการดำเนินงานตามโครงการฝึกหัดครูและ
บริการการศึกษา งานในระยะนี้คือการประชุมนิเทศอาจารย์วิทยาลัยครู ศึกษาในเทศก์จังหวัด
ครูใหญ่และครูในโรงเรียนสาธิต ให้ทราบความมุ่งหมายของโครงการและบทบาทของแต่ละ
ฝ่าย และแต่งตั้งกรรมการของโครงการ ซึ่งแบ่งเป็นกรรมการบริหาร มีผู้ว่าราชการจังหวัด
มหาสารคามเป็นประธาน และกรรมการดำเนินงาน มีผู้อำนวยการวิทยาลัยครู เป็นประธาน

ระยะที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๑๓-๒๕๑๕) เป็นระยะพัฒนาบุคลากร เพื่อสนับสนุนการ
ดำเนินงาน องค์การยูเนสโกได้ส่งผู้เชี่ยวชาญมาประจำที่วิทยาลัยครูมหาสารคาม ๔ คน
เพื่อร่วมวางแผนกับเจ้าหน้าที่ฝ่ายไทย และองค์การยูนิเซฟได้มอบวัสดุอุปกรณ์ประกอบการเรียน
การสอนและค่าใช้จ่ายในการอบรมสัมมนาบุคลากรทุกครั้ง การอบรมสัมมนาในระยะนี้เป็นเรื่อง
เกี่ยวกับวิธีสอนวิชาต่าง ๆ ได้แก่ วิชาวิทยาศาสตร์ ภาษาไทย สังคมศึกษา และคณิตศาสตร์
และมีรายการพิเศษคือการสัมมนาผู้บริหาร โรงเรียนสาธิตและโรงเรียนประจำเขตที่ทำหน้าที่
นิเทศการสอนแก่นักศึกษาฝึกสอน และการสัมมนาครูผู้ทำหน้าที่บรรณารักษ์ของโรงเรียนสาธิต
และโรงเรียนประจำเขต ทั้งนี้เพราะองค์การยูนิเซฟได้มอบตำราเรียนให้โรงเรียนใน
โครงการ เป็นจำนวนมากในระยะนี้ นอกจากนี้ยังได้ทดลองจัดโครงการอาหารกลางวัน
ที่โรงเรียนบ้านหมี่ อำเภอมหาสารคาม แล้วขยายไปที่โรงเรียนบ้านหนองหญ้าปล้อง
อำเภอบรบือ อีกแห่งหนึ่งในภายหลัง และเปิดโครงการฝึกอบรมเด็กวัยก่อนเกณฑ์บังคับเรียน
ที่โรงเรียนบ้านสังข์ทอง อำเภอโกสุมพิสัย

ระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๑๖-๒๕๑๘) เป็นระยะที่โครงการฝึกหัดครูและบริการ
การศึกษาได้เพิ่มงานบริการสังคมสำหรับประชาชนขึ้น เพื่อเป็นการให้การศึกษานอกระบบแก่
ประชาชนในรูปต่าง ๆ เช่น การอบรมการจัดสวนกล้วยไม้ โดยได้รับความร่วมมือจาก
กองส่งเสริมอุตสาหกรรมในครอบครัว ช่วยเหลือด้านวิทยากร และจัด "โครงการ
ศูนย์ข่าวสารและคหกรรมศาสตร์ประจำหมู่บ้าน" โครงการนี้ได้รับความสนับสนุนจากสภา
จังหวัดมหาสารคาม ชาวบ้าน และกองการศึกษาผู้ใหญ่ กรมสามัญศึกษา ช่วยสร้างอาคาร
พร้อมครุภัณฑ์ จัดหาหนังสือและอุปกรณ์การศึกษาให้ ศูนย์นี้ได้ใช้เป็นที่อ่านหนังสือของชาวบ้าน
เป็นที่ทำงานของกลุ่มหนุ่มสาว และเป็นที่เรียนคหกรรมศาสตร์ของหนุ่มสาวที่สนใจ ในปี

พ.ศ. ๒๕๑๔ ได้เปิดศูนย์ข่าวสารและคหกรรมศาสตร์ประจำหมู่บ้าน ๒ แห่ง คือที่บ้านหนองโน อำเภอมือเมืองมหาสารคาม และบ้านโพนงาม อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดมหาสารคาม แต่ละแห่งให้เป็นโครงการ ๓ ปี หลังจากนั้นให้คณะกรรมการของหมู่บ้านดำเนินกิจการต่อไปด้วยตนเอง เพื่อจะไ้ขยายโครงการนี้ไปยังหมู่บ้านอื่นต่อไป

ส่วนงานบริการตามโครงการ เดิม คือการพัฒนาการเรียนการสอนในวิทยาลัยครูและโรงเรียนของโครงการนั้น ก็ได้ทำต่อไป โดยจัดอบรมสัมมนาหรือสัมมนาปฏิบัติการ เกี่ยวกับการสอนและผลิตอุปกรณ์วิชาต่าง ๆ ในระยะที่ ๓ นี้ได้เพิ่มวิชาภาษาอังกฤษ หัดศึกษา คหกรรม และเกษตร นอกเหนือจากวิชาที่เคยจัดมาแล้วและยังจัดอยู่เป็นประจำ การสัมมนาบางครั้งได้จัดให้มีการทัศนศึกษายังสถานศึกษาต่าง ๆ ในภาคกลางและภาคเหนือ เพื่อนำความคิดมาปรับปรุงงานของแต่ละคนต่อไป นอกจากนี้โครงการฝึกหัดครูและบริการการศึกษา ยังได้เปิดโครงการฝึกอบรมเด็กวัยก่อนเกณฑ์บังคับเรียนที่โรงเรียนบ้านบรือ อำเภอบรือ (พ.ศ. ๒๕๑๔) รวมกับที่เปิดมาแล้วเป็น ๓ แห่ง ทั้งหมดอยู่ในเขตจังหวัดมหาสารคาม

ระยะที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๑๕-๒๕๒๒) เป็นระยะที่มีการปรับปรุงบทบาทของงานบริการในโครงการฝึกหัดครูและบริการการศึกษาให้สอดคล้องกับภารกิจด้านบริการสังคมของวิทยาลัยครูตามพระราชบัญญัติวิทยาลัยครู พ.ศ. ๒๕๑๔ กับทั้งให้สอดคล้องกับสภาวะของสังคมปัจจุบัน และเพื่อสนับสนุนแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๒๐-๒๕๒๕) ในด้านการจัดการศึกษานอกระบบแก่ประชาชน ในการนี้วิทยาลัยครูมหาสารคามได้จัดให้มีแผนกบริการการศึกษาขึ้นในสำนักงานอธิการ เพื่อเป็นผู้ปฏิบัติและ/หรือประสานงานการให้บริการสังคม และเป็นผู้รับผิดชอบงานของโครงการฝึกหัดครูและบริการการศึกษาต่อไปด้วย งานบริการสังคมที่ได้ทำไปแล้วในปี พ.ศ. ๒๕๑๕ (ถึงสิ้นเดือนธันวาคม ๒๕๑๕) มีทั้งงานบริการเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนตามเจตจำนงแต่เดิมของโครงการฝึกหัดครูและบริการการศึกษา และงานบริการเพื่อประชาชนโดยเฉพาะ งานบริการเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน เช่น การสัมมนาและทัศนศึกษาในภาคเหนือ ผู้เข้าสัมมนาหรืออาจารย์ของวิทยาลัยและผู้บริหารของโรงเรียนในโครงการ เป็นการดูงานเกี่ยวกับโรงเรียนชุมชนและโรงเรียนในโครงการฝึกหัดครูและบริการการศึกษาของวิทยาลัยครูต่าง ๆ ในภาคเหนือ จัดขึ้นระหว่างวันที่ ๑๕-๒๐

ตุลาคม ๒๕๑๕ และเป็นผู้ประสานงานให้ภาควิชาคณิตศาสตร์ จัดอบรมสัมมนาครูสอนวิชาคณิตศาสตร์ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ของอำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม เมื่อวันที่ ๒๓-๒๕ ธันวาคม ๒๕๑๕ ส่วนงานบริการสังคมสำหรับประชาชนทั่วไปนั้น มีหลายประการ เช่น ได้จัดประชุมสัมมนาผู้นำชุมชนเพื่อสนับสนุนการศึกษานอกระบบ มีผู้นำชุมชนในหมู่บ้านที่ส่งนักศึกษาไปฝึกสอนมาร่วมประชุมจำนวน ๒๐ คน หลังจากนั้นก็ได้เริ่มจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบในรูปแบบต่าง ๆ คือ จัดรายการ "วิทยาลัยทางอากาศ" ในรายการของสถานวิทยุกระจายเสียงทหารอากาศ มหาสารคาม เป็นรายการที่มีทั้งภาคบันเทิง สารคดีทางวิชาการที่เกี่ยวกับการครองชีพโดยทั่วไป และข่าวสารที่สำคัญ จัดนิทรรศการ "มรดกอีสาน" ระหว่างวันที่ ๑๒-๑๔ กรกฎาคม ๒๕๑๕ โดยร่วมกับกรมการศาสนา จัดขึ้นเพื่อเผยแพร่วัฒนธรรมค่านิยมต่าง ๆ ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จากนิทรรศการครั้งนี้ทำให้กรมการศาสนารับเอาวิทยาลัยครูมหาสารคามเป็นหน่วยประจำกระทรวงของศูนย์ชุมนุมส่งเสริมวัฒนธรรมไทย กรมการศาสนาด้วย (ตามหนังสือ ศทว.๐๔๐๓/ ๑๑๔๗๑) นอกจากนี้ยังได้จัดการบรรยายพิเศษในเรื่องเกี่ยวกับประชากรและการวางแผนครอบครัวตามหมู่บ้านต่าง ๆ และเปิดสอนวิชาชีพแก่กลุ่มสนใจ เช่น การเลี้ยงปลา การตอนสัตว์ การขยายพันธุ์พืช การเย็บปักถักร้อย และกีฬาบางประเภท

จัด ณ ศูนย์ข่าวสารและคหกรรมศาสตร์ประจำหมู่บ้าน ซึ่งได้เปิดเพิ่มในปีอีก ๔ แห่งในจังหวัดมหาสารคามเช่นกัน คือที่บ้านหนองเขื่อนช้างและบ้านหินลาดในอำเภอเมืองมหาสารคาม บ้านเลิงแฝกในอำเภอบรบือ และบ้านวังยาว อำเภอโกสุมพิสัย สำหรับบ้านหนองเขื่อนช้างนั้น วิทยาลัยได้ร่วมกับเกษตรจังหวัดเปิดโครงการทดลองเลี้ยงไหมและสาวเส้นไหมโดยกรรมวิธีสมัยใหม่ด้วย การสอนกลุ่มสนใจนี้ ได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น เกษตรจังหวัด ประมงจังหวัด สถานีบำรุงพันธุ์สัตว์จังหวัดมหาสารคาม และเจ้าหน้าที่สาธารณสุข เป็นต้น แต่การดำเนินงานมีอุปสรรคบางอย่างที่ไม่อาจให้โครงการนี้มีประสิทธิผลเท่าที่ควร อุปสรรคที่สำคัญเช่นเวลาว่างหรือโอกาสที่ผู้เรียนมาเรียนได้กับเวลาที่อาจารย์ซึ่งเป็นวิทยากรว่างไม่ตรงกัน ทั้งนี้เนื่องจากแต่ละฝ่ายมีงานประจำมากนั่นเอง และวิทยาลัยไม่ได้ทำแผนงานละเอียดทั้งระยะสั้นและระยะยาวที่จะให้โครงการนี้เป็นไปอย่างสม่ำเสมอและมีคุณภาพที่สุด นอกจากนี้ยังมีอุปสรรคเกี่ยวกับขีดความสามารถและความตั้งใจของผู้เรียนที่มีจำกัด ทำให้การเรียนไม่ได้ผลตามเป้าหมาย (สมจิต ทั่วพิทย์, ๒๕๑๕)

ในเวลาที่ยังเหลืออยู่ คือเวลาระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๒๐-๒๕๒๒ แผนกบริการการศึกษา ได้จัดทำโครงการบริการสังคมไว้หลายโครงการ (ดูภาคผนวก ก.) ซึ่งมีทั้งโครงการเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนในวิทยาลัยและโรงเรียนในโครงการ และโครงการเพื่อพัฒนาชุมชน ในรูปของการศึกษานอกระบบ

งานบริการสังคมของวิทยาลัยครูมหาสารคามนอกจากที่จัดผ่านโครงการฝึกหัดครูชนบท และโครงการฝึกหัดครูและบริการการศึกษาแล้ว ยังมีงานบริการบางอย่างที่วิทยาลัยได้จัดอยู่แล้วเป็นประจำ เพื่อส่งเสริมวิทยฐานะของครูประจำการ เช่น การอบรมเพื่อการศึกษาระหว่างปิดภาคเรียนฤดูร้อน (อ.ศ.ร.) การอบรมเพื่อสอบวิชาชุดครู (อ.ส.ช.) และในปี พ.ศ. ๒๕๑๘ วิทยาลัยได้ร่วมมือกับสถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และเขตการศึกษา ๑๐ จัดอบรมครูสอนวิชาวิทยาศาสตร์ ระดับมัธยมศึกษาปีที่ ๑-๓ ของโรงเรียนในเขตการศึกษา ๑๐ เพื่อรับกับหลักสูตรใหม่ที่จะประกาศใช้ในปี พ.ศ. ๒๕๒๑ โดยจัดอบรมเป็นรุ่น ๆ ภายในระยะเวลา ๓ ปี (พ.ศ. ๒๕๑๘-๒๕๒๑)

จากการศึกษาเกี่ยวกับงานบริการสังคมที่วิทยาลัยครูมหาสารคามได้จัดขึ้น จะเห็นได้ว่า ลักษณะของงานบริการสังคมขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมายของโครงการและนโยบายขององค์การที่ทำให้ความช่วยเหลือ นับตั้งแต่งานบริการในโครงการฝึกหัดครูชนบทถึงงานบริการในโครงการฝึกหัดครูและบริการการศึกษา กิจกรรมที่จัดขึ้นส่วนใหญ่เป็นการอบรมสัมมนา ซึ่งประกอบด้วย การบรรยาย อภิปราย การปฏิบัติจริง การศึกษาและดูงาน รองลงไปคือการจัดโครงการย่อย ๆ เช่น โครงการนักเรียนครูกลับบ้าน โครงการอาหารกลางวัน โครงการฝึกอบรมเด็กวัยก่อนเกณฑ์บังคับเรียน โครงการศูนย์ข่าวสารและชนกรรมศาสตร์ประจำหมู่บ้าน และโครงการสอนกลุ่มสนใจ เป็นต้น ส่วนผู้รับบริการนั้นมีทั้งหน่วยงานทางการศึกษาและประชาชนทั่วไป โดยมีเนื้อหาของงานบริการสังคมครบทั้ง ๕ ด้าน คือความรู้ด้านการปกครอง เศรษฐกิจ การศึกษา การเกษตร อนามัยและชีวิตครอบครัว

วิทยาลัยพลศึกษา จังหวัดมหาสารคาม

กรมพลศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ได้ประกาศจัดตั้งวิทยาลัยพลศึกษา จังหวัดมหาสารคาม อย่างเป็นทางการ เมื่อวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๑๕ นับถึงปัจจุบันมีอายุได้ ๔ ปี ในระยะ ๔ ปีที่ผ่านมา วิทยาลัยพลศึกษามีภารกิจสำคัญที่ต้องทำเป็นอันดับแรกคือ การพัฒนาตัวเอง แต่ทางวิทยาลัยก็ได้พยายามจัดงานบริการสังคมเท่าที่จะเป็นไปได้ โดยเน้นเฉพาะด้านพลศึกษา ลักษณะงานบริการสังคมที่ได้ทำไปแล้วสามารถแบ่งได้เป็น ๕ ลักษณะคือ

๑. การฝึกอบรม

ในปีแรกที่วิทยาลัยพลศึกษาเปิดดำเนินการ ได้พิจารณาเห็นสมควรให้มีการเผยแพร่ความรู้ทางพลศึกษาแก่ครูประจำการในภาคตะวันออกเฉียงเหนือก่อน ทั้งนี้เพราะครูประจำการสามารถที่จะเผยแพร่ความรู้แก่นักเรียนและประชาชนต่อไปได้ง่าย วิทยาลัยจึงได้จัดอบรม อ.ศ.ร. หมวด ค. (พลศึกษา) ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๑๖ เป็นต้นมา ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๑๗ ได้จัดอบรมพิเศษให้อีก ๒ รายการคือ อบรมกรรมการผู้ตัดสินวอลเลย์บอลรุ่นที่ ๑ และอบรมโค้ชฟุตบอลแห่งภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งกรมพลศึกษาได้ให้วิทยากรแก่ผู้ผ่านการอบรมโดยมีคุณสมบัติตามที่กำหนดไว้ด้วย นอกจากนี้ วิทยาลัยยังได้จัดโครงการสอนวิชาฟุตบอล ยูโด เทนนิส แก่เยาวชนอายุระหว่าง ๙-๒๕ ปี ในจังหวัดมหาสารคาม เรียกโครงการนี้ว่า ศูนย์ฝึกกีฬาเยาวชน เริ่มเปิดสอนตั้งแต่ภาคเรียนที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๑๕ เป็นต้นไป (คูสิศ เกษภิมล, ๒๕๑๕)

๒. การดำเนินการจัดการแข่งขันกีฬาให้แก่อันดับต่าง ๆ

ในฐานะที่มีอาจารย์และนักศึกษาที่มีความรู้ความสามารถทางการกีฬาคือพลศึกษา อุดมการณ์การแข่งขันมากที่สุดในท้องถิ่นนี้ วิทยาลัยพลศึกษาจึงได้รับเชิญให้เข้าไปเกี่ยวข้องกับ การแข่งขันกีฬาของสถาบันต่าง ๆ อยู่เป็นประจำ เช่น เป็นกรรมการแข่งขันกีฬาเขตจังหวัดมหาสารคาม กีฬาภายในของวิทยาลัยครูมหาสารคาม และกีฬานักเรียนจังหวัดมหาสารคาม เป็นต้น

๓. การแสดงกิจกรรมพลศึกษาตามโอกาสต่าง ๆ

วิทยาลัยพลศึกษาได้จัดแสดงกิจกรรมการกีฬาประเภทต่าง ๆ เพื่อเผยแพร่วิชาพลศึกษาและชื่อเสียงของวิทยาลัยอยู่เสมอ ทั้งในจังหวัดมหาสารคามและจังหวัดใกล้เคียง

เช่น แสดงพัฒนา ยิมนาสติก กระป๋องมอในงานช้างจังหวัดสุรินทร์ (พ.ศ. ๒๕๑๔) และตามจังหวัดอื่น ๆ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนืออีกหลายครั้ง

๔. การให้อาจารย์เป็นวิทยากรในที่ต่าง ๆ

อาจารย์ของวิทยาลัยได้รับเชิญให้เป็นวิทยากรบรรยายเรื่องเกี่ยวกับการพลศึกษาตามสถานที่ต่าง ๆ หลายครั้ง เช่น ในที่ประชุมครูอำเภอลพ จังหวัดขอนแก่น (พ.ศ. ๒๕๑๔) อำเภอพนมไพร จังหวัดร้อยเอ็ด (พ.ศ. ๒๕๑๔) อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร (พ.ศ. ๒๕๑๕) และอำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม (พ.ศ. ๒๕๑๕) เป็นต้น

จากที่กล่าวมาทั้งหมด จะเห็นว่าวิทยาลัยพลศึกษา จังหวัดมหาสารคามนั้น แม้ว่าเพิ่งเปิดดำเนินการมาได้เพียง ๔ ปี วิทยาลัยก็ไม่ได้ละเลยในการจัดงานบริการสังคม หากได้พยายามจัดขึ้นเท่าที่วิทยาลัยจะสามารถทำได้ โดยจำกัดเนื้อหาของงานบริการ เฉพาะด้านการศึกษา (อบรมวิชาพลศึกษา เพื่อเพิ่มพูนวิทยฐานะของครูประจำการ) และค่านอนามัยและชีวิตครอบครัวบางเรื่องเท่านั้น ส่วนความรู้ทางด้านการปกครอง เศรษฐกิจ และการเกษตรนั้น วิทยาลัยไม่อาจทำได้ในระยะนี้

ตอนที่ ๒ ความคาดหวังและทัศนะบางประการ เกี่ยวกับงานบริการสังคมของสถาบันอุดมศึกษา
ในจังหวัดมหาสารคาม

ผลการศึกษาและวิเคราะห์ความคาดหวังรวมทั้งทัศนะบางประการ เกี่ยวกับงาน
บริการสังคม ที่ศึกษาจากอาจารย์สถาบันอุดมศึกษา สมาชิกสภาตำบลและประชาชนในจังหวัด
มหาสารคาม ปรากฏผลดังที่จะได้นำเสนอต่อไป แต่เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันในการ
แปลความหมายของการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยจึงกำหนดสัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิจัย
ครั้งนี้ดังต่อไปนี้

N	แทนจำนวนข้อหรือจำนวนคน
$\sum x$	แทนคะแนนรวมของคะแนนแต่ละตัว
$\sum x^2$	แทนคะแนนรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง
$\bar{x}$	แทนคะแนนเฉลี่ยของคะแนนแต่ละกลุ่ม
p	แทนค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
df	แทนขั้นแห่งความเป็นอิสระ (Degrees of Freedom)
SS	แทนผลบวกของส่วนเบี่ยงเบนยกกำลังสอง (Sum of Squares)
MS	แทนส่วนเบี่ยงเบนยกกำลังสองเฉลี่ย (Mean Square)
F	แทนค่าอัตราส่วนวิกฤติใน F-distribution
*	แทนระดับความเชื่อมั่นร้อยละ ๕๕
**	แทนระดับความเชื่อมั่นร้อยละ ๙๙
q	แทนอัตราส่วนวิกฤติของ Studentized q-statistic
$\sqrt{MS_{error} / n}$	แทนค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (Standard error)
มศว.	แทนมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม
วค.	แทนวิทยาลัยกุมมหาสารคาม
วพ.	แทนวิทยาลัยพลศึกษา จังหวัดมหาสารคาม

ผลการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลขอเสนอตามลำดับดังนี้

การวิเคราะห์แบบสอบถาม

แบบสอบถามที่ใช้ในการศึกษารั้งนี้ ผู้วิจัยได้หาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยวิธีแบ่งครึ่ง (Split-half) แล้วคำนวณหาความเชื่อมั่นทั้งฉบับ โดยใช้สูตรของ Spearman Brown ปรากฏผลดังนี้

แบบสอบถามชุดที่ ๑ สำหรับอาจารย์สถาบันอุดมศึกษา ผู้วิจัยได้ใช้ทดสอบกับ อาจารย์วิทยาลัยครูมหาสารคามที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างของการวิจัย จำนวน ๕๐ คน ได้ค่าความเชื่อมั่นครึ่งฉบับเท่ากับ .๖๔๔๓ และความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .๘๒๒๔ แสดงว่าแบบสอบถามชุดนี้มีความเชื่อมั่นอยู่ในระดับสูง (ประคอง กรรณสูต, ๒๕๑๓ : ๑๑๑)

แบบสอบถามชุดที่ ๒ สำหรับสมาชิกสภาตำบลและประชาชน ผู้วิจัยได้ใช้ทดสอบกับสมาชิกสภาตำบลและประชาชนในตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม จำนวน ๓๐ คน ได้ค่าความเชื่อมั่นครึ่งฉบับเท่ากับ .๖๐๕๔ และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .๓๕๔๒ แม้จะได้ค่าความเชื่อมั่นน้อยกว่าชุดแรกก็ตาม แต่ค่าความเชื่อมั่นที่ได้ยังอยู่ในระดับสูงเช่นกัน (ประคอง กรรณสูต, ๒๕๑๓ : ๑๑๑)

ผลการวิเคราะห์ความเชื่อมั่นแสดงว่าแบบสอบถามทั้ง ๒ ชุด มีความเหมาะสมที่จะใช้เป็นเครื่องมือศึกษาวิจัยเรื่องนี้เป็นอย่างสูง ผู้วิจัยจึงได้นำแบบสอบถามดังกล่าวไปให้กลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้ได้ตอบ แล้วรวบรวมกลับคืนมาตรวจความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม และวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป จากการตรวจความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับคืนพบว่ามีความสมบูรณ์ทุกฉบับ และมีจำนวนที่ได้รับคืนทั้งสิ้นดังปรากฏในตาราง ๒

ตาราง ๒ การกระจายร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม

กลุ่มตัวอย่าง	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง	จำนวนแบบสอบถามที่ได้รับคืน	
	(คน)	จำนวน(ฉบับ)	ร้อยละ
อาจารย์สถาบันอุดมศึกษา	๑๓๘	๑๖๗	๕๓.๘๒
มศว.	๖๐	๕๕	๕๑.๖๗
วค.	๓๘	๓๘	๑๐๐.๐๐
วพ.	๔๐	๓๔	๘๕.๐๐
สมาชิกสภาตำบลและ ประชาชน	๑๕๘	๑๕๘	๑๐๐.๐๐
กำนัน	๓๓	๓๓	๑๐๐.๐๐
ผู้ใหญ่บ้าน	๓๓	๓๓	๑๐๐.๐๐
ครูใหญ่	๓๓	๓๓	๑๐๐.๐๐
ผู้ทรงคุณวุฒิ	๓๓	๓๓	๑๐๐.๐๐
ประชาชน	๒๖	๒๖	๑๐๐.๐๐
รวมทั้งสิ้น	๓๓๖	๓๖๕	๕๓.๐๗

จากตาราง ๒ แสดงถึงกลุ่มตัวอย่าง ๒ กลุ่มใหญ่คือ กลุ่มอาจารย์สถาบันอุดมศึกษา ในจังหวัดมหาสารคาม มีจำนวน ๑๓๘ คน แต่ได้รับแบบสอบถามคืน ๑๖๗ ฉบับ คิดเป็นร้อยละ ๕๓.๘๒ โดยกลุ่มตัวอย่างจากวิทยาลัยครูมหาสารคามตอบและส่งแบบสอบถามคืนทุกคน ส่วนอาจารย์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม และวิทยาลัยพลศึกษา จังหวัดมหาสารคาม ซึ่งผู้วิจัยตั้งใจจะใช้ทุกคนเป็นกลุ่มตัวอย่างและพยายามเก็บแบบสอบถามคืนให้ได้ตามนั้น แต่มีข้อขัดข้องบางประการทำให้ได้แบบสอบถามคืนเพียงร้อยละ ๕๑.๖๗ และ ๘๕.๐๐ ตามลำดับ อีกกลุ่มหนึ่งคือ กลุ่มสมาชิกสภาตำบลและประชาชน ได้ส่งแบบสอบถามคืนครบตามต้องการ คือมีจำนวน ๑๕๘ ฉบับ รวมแบบสอบถามที่ได้รับคืนทั้งสิ้น ๓๖๕ ฉบับ หรือคิดเป็นร้อยละได้ ๕๓.๐๗ ของที่แจกไปทั้งหมด

การวิเคราะห์ลักษณะกลุ่มตัวอย่าง

๑. กลุ่มตัวอย่างที่เป็นอาจารย์สถาบันอุดมศึกษา

ผู้วิจัยได้แยกกลุ่มตัวอย่างกลุ่มนี้เพื่อแจกแจงเป็นร้อยละในแต่ละสถาบันตามลักษณะอายุราชการ สังกัด วุฒิสถาบัน และประสบการณ์การทำงานบริการสังคม ดังแสดงไว้ในตาราง ๓, ๔, ๕, ๖, ๗, ๘, และ ๙

ตาราง ๓ อายุราชการของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นอาจารย์สถาบันอุดมศึกษา
แยกตามสถาบัน

สถานศึกษา	อายุราชการตั้งแต่ต้น (ปี)						อายุราชการในสถานศึกษาปัจจุบัน (ปี)					
	๑-๕	ร้อยละ	๖-๑๐	ร้อยละ	๑๑ ปีขึ้นไป	ร้อยละ	๑-๕	ร้อยละ	๖-๑๐	ร้อยละ	๑๑ ปีขึ้นไป	ร้อยละ
มศว.	๒๔	๕๐.๕๑	๑๗	๓๐.๕๑	๑๐	๑๔.๑๔	๔๓	๗๔.๑๔	๑๒	๒๑.๘๒	-	-
วท.	๓๒	๔๑.๐๓	๒๐	๒๕.๖๔	๒๖	๓๓.๓๓	๔๕	๕๗.๖๕	๑๗	๒๑.๘๐	๑๖	๒๐.๕๑
วพ.	๒๒	๕๕.๐๐	๖	๑๕.๐๐	๖	๑๕.๐๐	๓๔	๑๐๐.๐๐	-	-	-	-
รวม	๘๖	๔๘.๑๐	๔๓	๒๕.๗๕	๔๒	๒๕.๑๕	๑๒๒	๗๓.๐๕	๒๙	๑๗.๓๗	๑๖	๕.๕๘

จากตาราง ๓ พบว่า อาจารย์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม จำนวนครึ่งหนึ่ง หรือร้อยละ ๕๐.๕๑ เป็นอาจารย์ใหม่เพิ่งรับราชการมาไม่เกิน ๕ ปี และมีอาจารย์ถึงร้อยละ ๗๔.๑๔ เพิ่งมาประจำในสถานศึกษาปัจจุบัน ส่วนวิทยาลัยครูมหาสารคาม อาจารย์ที่มีอายุราชการระหว่าง ๑-๕ ปี มีจำนวนน้อยกว่าอาจารย์ที่มีอายุราชการตั้งแต่ ๖ ปีขึ้นไป และเป็นเพียงสถาบันเดียวที่มีอาจารย์รับราชการในสถานศึกษาปัจจุบันผ่านมาแล้วเกิน ๑๑ ปี คือร้อยละ ๒๐.๕๑ สำหรับวิทยาลัยพลศึกษานั้นอาจารย์ร้อยละ ๕๕.๐๐ มีอายุราชการไม่เกิน ๕ ปี และอาจารย์ทุกคนรับราชการในสถานศึกษาปัจจุบันมาไม่เกิน ๕ ปีด้วย

ตาราง ๔ ร้อยละของอาจารย์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม
แยกตามคณะที่สังกัด

คณะ	จำนวนคน	ร้อยละ
ศึกษาศาสตร์	๑๙	๓๐.๑๕
วิทยาศาสตร์	๑๔	๒๕.๔๕
มนุษยศาสตร์	๑๒	๒๑.๘๒
สังคมศาสตร์	๑๒	๒๑.๘๒
รวม	๕๕	๑๐๐.๐๐

จากตาราง ๔ แสดงว่าอาจารย์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม
ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ทั้งหมด ๕๕ คน ในจำนวนนี้สังกัดคณะศึกษาศาสตร์
มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๓๐.๑๕ รองลงมาคือคณะวิทยาศาสตร์ คิดเป็นร้อยละ ๒๕.๔๕
และจากคณะมนุษยศาสตร์ซึ่งมีจำนวนเท่ากับคณะสังคมศาสตร์ คิดเป็นร้อยละ ๒๑.๘๒
ตามลำดับ

ตาราง ๕ ร้อยละของอาจารย์วิทยาลัยครูมหาสารคาม แยกตามคณะวิชาที่สังกัด

คณะวิชา	จำนวนคน	ร้อยละ
วิทยาศาสตร์	๓๓	๔๒.๓๑
มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	๓๒	๔๑.๐๒
การศึกษาศาสตร์	๑๓	๑๖.๖๗
รวม	๗๘	๑๐๐.๐๐

จากตาราง ๕ แสดงว่าอาจารย์วิทยาลัยครูมหาสารคามที่เป็นกลุ่มตัวอย่างของการวิจัยครั้งนี้ มีทั้งหมด ๗๔ คน ในจำนวนนี้สังกัดคณะวิชาวิทยาศาสตร์มากที่สุด คือร้อยละ ๔๒.๓๑ และสังกัดคณะศึกษาศาสตร์น้อยที่สุด คือร้อยละ ๑๖.๖๗

สำหรับวิทยาลัยพลศึกษา จังหวัดมหาสารคามนั้น วิทยาลัยไม่ได้จัดการบริหารเป็นคณะวิชาอย่างมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม หรือวิทยาลัยครูมหาสารคาม หากแต่ได้จัดแบ่งเป็นแผนกวิชาต่าง ๆ ซึ่งผู้วิจัยได้จัดเป็นกลุ่มใหญ่ ๆ ได้ ๒ กลุ่มตามลักษณะวิชา คือ กลุ่มวิชาสามัญ ประกอบด้วยแผนกวิชาภาษาไทย ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา และบรรณารักษ์ กับกลุ่มวิชาพลศึกษา ประกอบด้วยแผนกวิชาสุขศึกษา กรีฑา กีฬา และนันทนาการต่าง ๆ ฉะนั้น การแสดงร้อยละของอาจารย์วิทยาลัยพลศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจึงเป็นดังในตาราง ๖

ตาราง ๖ ร้อยละของอาจารย์วิทยาลัยพลศึกษา จังหวัดมหาสารคาม แยกตามกลุ่มวิชา

กลุ่มวิชา	จำนวนคน	ร้อยละ
วิชาสามัญ	๑๐	๒๕.๐๐
วิชาพลศึกษา	๒๔	๕๐.๐๐
รวม	๓๔	๑๐๐.๐๐

จากตาราง ๖ แสดงว่าอาจารย์วิทยาลัยพลศึกษา จังหวัดมหาสารคาม ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ส่วนใหญ่เป็นอาจารย์สังกัดกลุ่มวิชาพลศึกษา คิดเป็นร้อยละ ๕๐.๐๐ และมีอาจารย์สังกัดกลุ่มวิชาสามัญเพียงร้อยละ ๒๕.๐๐ เท่านั้น

ตาราง ๗ ร้อยละของอาจารย์สถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคาม แยกตาม
วุฒิและสถาบัน

สถานศึกษา	ระดับวุฒิ					
	ปริญญาตรีลงมา	ร้อยละ	สูงกว่าปริญญาตรี	ร้อยละ	รวม	ร้อยละ
มศว.	๕	๕๐.๐๕	๕๐	๕๐.๕๑	๕๕	๑๐๐
วค.	๕๔	๖๕.๒๓	๒๔	๓๐.๙๙	๗๘	๑๐๐
วพ.	๓๑	๕๑.๖๑	๓	๔.๘๓	๓๔	๑๐๐
รวมทั้งสิ้น	๙๐	๕๓.๘๕	๗๗	๔๖.๑๑	๑๖๗	๑๐๐

จากตาราง ๗ แสดงว่าอาจารย์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม มีวุฒิปริญญาตรีเป็นส่วนใหญ่ คือร้อยละ ๕๐.๕๑ ส่วนอาจารย์วิทยาลัยมหาสารคาม และวิทยาลัยพลศึกษา จังหวัดมหาสารคาม มีวุฒิปริญญาตรีลงมาเป็นส่วนใหญ่ คือร้อยละ ๖๕.๒๓ และ ๕๑.๖๑ ตามลำดับ เมื่อพิจารณาโดยรวมปรากฏว่าสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคามมีอาจารย์วุฒิปริญญาตรีลงมา มากกว่าระดับสูงกว่าปริญญาตรี

ตาราง ๘ ร้อยละของอาจารย์สถาบันอุดมศึกษาแต่ละแห่งในจังหวัดมหาสารคาม
แยกตามประสบการณ์เคยหรือไม่เคยออกปฏิบัติงานบริการสังคมในชุมชน

สถาบัน	เคย	ร้อยละ	ไม่เคย	ร้อยละ
มศว.	๓๔	๖๑.๘๒	๒๑	๓๘.๑๘
วค.	๔๖	๕๘.๕๙	๓๒	๔๑.๔๑
วพ.	๑๑	๓๒.๓๕	๒๓	๖๗.๖๕
รวม	๙๑	๕๖.๘๕	๗๖	๔๓.๑๕

จากตาราง ๔ แสดงว่าอาจารย์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม และ อาจารย์วิทยาลัยครูมหาสารคามส่วนใหญ่เคยออกปฏิบัติงานบริการสังคมในชุมชน คิดเป็นร้อยละ ๖๑.๕๒ และ ๕๔.๕๗ ตามลำดับ ส่วนวิทยาลัยพลศึกษา จังหวัดมหาสารคาม มีอาจารย์เป็น ส่วนน้อยคือร้อยละ ๓๒.๓๕ ที่เคยออกปฏิบัติงานบริการสังคมในชุมชน เมื่อพิจารณาโดยรวม ปรากฏว่า อาจารย์สถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคามร้อยละ ๕๔.๔๕ เคยออกปฏิบัติงาน บริการสังคมในชุมชนมาแล้ว

ตาราง ๕ ร้อยละของอาจารย์สถาบันอุดมศึกษาที่เคยออกปฏิบัติงานบริการสังคม ในชุมชน แยกตามระดับงานบริการและสถาบัน

สถาบัน	ระดับของงานบริการสังคม							
	ส่วนตัว		หมวดหรือคณะ		มหาวิทยาลัยหรือวิทยาลัย		โครงการระหว่างสถาบัน	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
มศว.	๖	๑๓.๖๕	๑๕	๔๔.๑๒	๑๓	๓๘.๒๔	-	-
วศ.	๒	๔.๓๕	๓๑	๖๓.๓๕	๑๐	๒๑.๓๕	๓	๖.๕๒
วพ.	๓	๒๓.๒๓	๓	๒๓.๒๓	๒	๑๘.๑๘	๓	๒๓.๒๓
รวม	๑๑	๑๒.๐๔	๔๙	๕๓.๕๕	๒๕	๒๗.๔๗	๖	๖.๕๕

จากตาราง ๕ ผู้วิจัยได้แบ่งงานบริการสังคมเป็น ๔ ระดับ คือ ระดับส่วนตัว หมวดหรือคณะ มหาวิทยาลัยหรือวิทยาลัย และระดับที่เป็นโครงการร่วมระหว่างสถาบัน อุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคาม และได้พบว่า ไม่มีอาจารย์จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม ออกปฏิบัติงานบริการสังคมในระดับที่เป็นโครงการร่วมระหว่างสถาบันอุดมศึกษา เลย ส่วนใหญ่อาจารย์ของทั้ง ๓ สถาบันได้ออกไปปฏิบัติงานบริการสังคมในระดับหมวดหรือ คณะมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๔๔.๑๒, ๖๓.๓๕, และ ๒๓.๒๓ ตามลำดับ

๒. กลุ่มตัวอย่างที่เป็นสมาชิกสภาตำบลและประชาชน

กลุ่มตัวอย่างกลุ่มนี้ ผู้วิจัยได้แจกแจงเป็นร้อยละตามลักษณะอายุราชการของการเป็นกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ครูใหญ่ และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ (สำหรับสมาชิกสภาตำบล) ประสมการใดที่เคยหรือไม่เคยได้รับงานบริการสังคมจากสถาบันอุดมศึกษา และความเห็นเกี่ยวกับวิธีการที่สถาบันอุดมศึกษาควรใช้เพื่อเผยแพร่ความรู้ด้านต่าง ๆ ดังแสดงไว้ในตาราง ๑๐, ๑๑, ๑๒, และ ๑๓

ตาราง ๑๐ อายุราชการของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ครูใหญ่ และผู้ทรงคุณวุฒิในสภาตำบล

ตำแหน่ง	อายุราชการ (ปี)					
	๑-๕	ร้อยละ	๖-๑๐	ร้อยละ	๑๑ ปีขึ้นไป	ร้อยละ
กำนัน	๑๓	๕๑.๕๒	๑๑	๓๓.๓๓	๕	๑๕.๑๕
ผู้ใหญ่บ้าน	๒๒	๖๖.๖๗	๔	๑๒.๑๒	๓	๒๑.๒๑
ครูใหญ่	๘	๒๔.๒๔	๑๕	๔๗.๕๔	๖	๑๘.๑๘
ผู้ทรงคุณวุฒิ	๒๔	๘๓.๓๓	๒	๖.๐๖	๒	๖.๐๖
รวม	๓๖	๕๗.๕๘	๓๖	๒๗.๒๗	๒๐	๑๕.๑๕

จากตาราง ๑๐ แสดงว่ากำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ทรงคุณวุฒิ ส่วนใหญ่คือร้อยละ ๕๑.๕๒, ๖๖.๖๗, และ ๘๓.๓๓ ของแต่ละกลุ่มตามลำดับ มีอายุราชการในตำแหน่งปัจจุบันผ่านมานานเกิน ๕ ปี แต่ครูใหญ่นั้น ส่วนใหญ่มีอายุราชการมากกว่า ๕ ปี มีครูใหญ่เพียงร้อยละ ๒๔.๒๔ เท่านั้นที่มีอายุราชการระหว่าง ๑-๕ ปี และเมื่อพิจารณาโดยส่วนรวมพบว่าสมาชิกสภาตำบลประมาณครึ่งหนึ่งหรือร้อยละ ๕๗.๕๘ มีอายุราชการอยู่ระหว่าง ๑-๕ ปี ส่วนที่เกิน ๑๐ ปี มีร้อยละ ๑๕.๑๕

ตาราง ๑๑ ร้อยละของสมาชิกสภาตำบลและประชาชน แยกตามประสมการณ์เคย
หรือไม่เคยได้รับการปรึกษาหารือเกี่ยวกับการทำงานจากสถาบันอุดมศึกษา

กลุ่มตัวอย่าง	เคย	ร้อยละ	ไม่เคย	ร้อยละ
สมาชิกสภาตำบล	๒๐	๑๕.๑๕	๑๑๒	๘๔.๘๕
ประชาชน	๔	๖.๐๖	๖๒	๙๓.๙๔
รวม	๒๔	๑๒.๑๒	๑๗๔	๘๗.๘๘

จากตาราง ๑๑ แสดงว่าสมาชิกสภาตำบลส่วนมาก หรือร้อยละ ๘๔.๘๕
ไม่เคยได้รับการบริการด้านการปรึกษาหารือเกี่ยวกับการทำงานของตนจากสถาบันอุดมศึกษาเลย
เช่นเดียวกับประชาชน ซึ่งมีจำนวนถึงร้อยละ ๙๓.๙๔ ไม่เคยได้รับการบริการด้านนี้ เมื่อพิจารณา
โดยส่วนรวมจึงปรากฏว่ามีสมาชิกสภาตำบลและประชาชนเพียงร้อยละ ๑๒.๑๒ เท่านั้นที่
ได้รับการบริการด้านนี้มาก่อน

ตาราง ๑๒ ร้อยละของสมาชิกสภาตำบลและประชาชน แยกตามประสมการณ์เคย
หรือไม่เคยได้รับเอกสาร เผยแพร่ความรู้ด้านต่าง ๆ จากสถาบันอุดมศึกษา

กลุ่มตัวอย่าง	เคย	ร้อยละ	ไม่เคย	ร้อยละ
สมาชิกสภาตำบล	๕	๖.๘๒	๑๒๓	๙๓.๑๘
ประชาชน	๒	๓.๐๓	๖๔	๙๖.๙๗
รวม	๑๑	๕.๕๖	๑๘๗	๙๔.๔๔

จากตาราง ๑๒ แสดงว่าสมาชิกสภาตำบลส่วนใหญ่ ซึ่งมีจำนวนถึงร้อยละ ๕๓.๑๔ ไม่เคยได้รับเอกสาร เผยแพร่ความรู้ด้านต่าง ๆ จากสถาบันอุดมศึกษาเลย ทางด้านประชาชน ก็เช่นกัน กล่าวคือ มีประชาชนเพียงร้อยละ ๓.๐๓ ที่เคยได้รับบริการด้านนี้ อีกร้อยละ ๕๖.๖๗ ไม่เคยได้รับเลย เมื่อพิจารณาโดยรวมพบว่า สมาชิกสภาตำบลและประชาชนร้อยละ ๕๔.๔๔ ไม่เคยได้รับเอกสาร เผยแพร่ความรู้จากสถาบันอุดมศึกษามาก่อน

สำหรับความเห็นเกี่ยวกับวิธีการที่สถาบันอุดมศึกษาควรใช้เผยแพร่ความรู้ด้านต่าง ๆ นั้น หลังจากที่มีสมาชิกสภาตำบลและประชาชนได้เลือกและจัดอันดับความสำคัญ(กรณี que ที่เลือก เกินกว่า ๑ วิธี)แล้ว ผู้วิจัยได้กำหนดความถ่วงน้ำหนักตามลำดับความสำคัญของวิธีการนั้น ๆ คือ อันดับความสำคัญที่ ๑, ๒, ๓, ๔, ๕ ได้คะแนนเป็น ๕, ๔, ๓, ๒, ๑ ตามลำดับ ผลการศึกษาเป็นดังในตาราง ๑๓

ตาราง ๑๓ วิธีการที่สถาบันอุดมศึกษาควรใช้เพื่อเผยแพร่ความรู้ด้านต่าง ๆ แก่ประชาชน โดยเรียงตามลำดับความสำคัญ

วิธีการ	ลำดับความสำคัญ					คะแนนรวม
	อันดับ ๑	อันดับ ๒	อันดับ ๓	อันดับ ๔	อันดับ ๕	
จัดอบรม	๑๕๐	๗๒	๒๓	๑๒	๒	๒๕๙
ตั้งที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน	๒๔๐	๑๑๒	๕๑	๑๗	๓	๔๖๓
ให้อาจารย์เป็นที่ปรึกษาแก่กลุ่มอาชีพต่าง ๆ	๑๖๐	๑๒๐	๖๔	๑๖	๔	๓๗๔
จัดห้องสมุดเคลื่อนที่	๖๕	๖๔	๒๗	๔๒	๑๑	๒๑๓
โดยใช้สื่อมวลชน	๑๐	๓๒	๖๖	๒๔	๒๓	๑๕๕

จากตาราง ๑๓ แสดงว่าสมาชิกสภาตำบลและประชาชนโดยรวมให้ความสำคัญแก่การจัดตั้งที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านเป็นอันดับ ๑ ซึ่งได้คะแนนรวมเท่ากับ ๔๖๓ คะแนน

รองลงไปคือ ให้อาจารย์เป็นที่ปรึกษาแก่กลุ่มอาชีพต่าง ๆ ได้ ๓๗๔ คะแนน จัดอบรม
ได้ ๒๔๔ คะแนน จัดห้องสมุดเคลื่อนที่ ได้ ๒๑๓ คะแนน และอันที่สุดท้ายคือการ เผยแพร่
ความรู้ทางสื่อสารมวลชน ได้ ๑๕๕ คะแนน

เกี่ยวกับวิธีการเผยแพร่ความรู้แก่ประชาชนนี้ ผู้วิจัยได้ให้โอกาสแก่กลุ่มตัวอย่างได้
เสนอแนะเพิ่มเติมด้วย แต่ปรากฏว่าไม่มีผู้ใดได้เสนอแนะเพิ่มเติมนอกเหนือไปจาก ๕ วิธี
ที่มีอยู่แล้วเลย

การวิเคราะห์ความคาดหวังเกี่ยวกับงานบริการสังคม

ผู้วิจัยได้แบ่งเนื้อหางานบริการสังคมเป็น ๕ ด้าน คือความรู้ด้านการปกครอง
เศรษฐกิจ การเกษตร การศึกษา อนามัยและชีวิตครอบครัว แต่ละด้านได้แบ่งเนื้อหาเป็น
๑๐ ข้อย่อย (ดูภาคผนวก ง.) และทุกข้อมีความสำคัญเป็น ๕ ระดับ คือระดับควรทำมากที่สุด
ควรทำมาก ควรทำ ควรทำน้อย และควรทำน้อยที่สุดหรือไม่ควรทำ ซึ่งแต่ละระดับได้
คะแนนเป็น ๕, ๔, ๓, ๒, ๑ ตามลำดับ แต่การวิเคราะห์ความหมายความสำคัญของ
เนื้อหางานบริการสังคมแต่ละด้าน โดยส่วนรวมนั้น ผู้วิจัยได้พิจารณาจากคะแนนเฉลี่ยของ
ด้านนั้น ๆ คือ

คะแนนเฉลี่ย

- ๔.๕๑ - ๕.๕๐ หมายความว่าควรทำมากที่สุดหรือควรทำอย่างยิ่ง
- ๓.๕๑ - ๔.๕๐ หมายความว่าควรทำมาก
- ๒.๕๑ - ๓.๕๐ หมายความว่าควรทำปานกลาง
- ๑.๕๑ - ๒.๕๐ หมายความว่าควรทำน้อย
- ๐.๕๑ - ๑.๕๐ หมายความว่าควรทำน้อยที่สุดหรือไม่ควรทำ

ผลการวิเคราะห์เป็นดังนี้

ตาราง ๑๔ ความคาดหวังของอาจารย์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม
เกี่ยวกับงานบริการสังคม แยกตามเนื้อหางานบริการสังคมแต่ละด้าน

เนื้อหา	คะแนนรวม	คะแนนเฉลี่ย
การปกครอง	๑๗๓.๑๐๐๐	๓.๑๔๗๓
เศรษฐกิจ	๑๘๔.๖๐๐๐	๓.๓๕๖๔
การเกษตร	๑๖๕.๘๐๐๐	๓.๐๑๔๕
การศึกษา	๑๘๑.๗๐๐๐	๓.๔๘๕๕
อนามัยและชีวิตครอบครัว	๑๘๑.๐๐๐๐	๓.๔๗๒๗
รวม	๘๐๖.๒๐๐๐	๓.๒๙๕๓

จากตาราง ๑๔ แสดงว่าอาจารย์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม เห็นว่าเนื้อหางานบริการสังคมทุกด้านนั้นควรทำในระดับปานกลาง โดยมีเนื้อหางานบริการสังคมด้านการศึกษากับด้านอนามัยและชีวิตครอบครัวได้คะแนนสูงพอ ๆ กัน คือ ๓.๔๘๕๕ และ ๓.๔๗๒๗ ตามลำดับ อีก ๓ ด้านที่ได้คะแนนรองลงไปตามลำดับคือ ด้านเศรษฐกิจ การปกครอง และการเกษตร

ตาราง ๑๕ ความคาดหวังของอาจารย์วิทยาลัยครูมหาสารคาม เกี่ยวกับงาน
บริการสังคม แยกตามเนื้อหางานบริการสังคมแต่ละด้าน

เนื้อหา	คะแนนรวม	คะแนนเฉลี่ย
การปกครอง	๒๘๑.๑๐๐๐	๓.๖๐๓๘
เศรษฐกิจ	๓๐๑.๘๐๐๐	๓.๘๖๕๒
การเกษตร	๒๙๐.๕๐๐๐	๓.๗๒๔๔
การศึกษา	๓๐๕.๗๐๐๐	๓.๙๑๕๒
อนามัยและชีวิตครอบครัว	๓๐๐.๐๐๐๐	๓.๘๔๖๒
รวม	๑๔๗๘.๑๐๐๐	๓.๗๘๒๘

จากตาราง ๑๕ แสดงว่าอาจารย์วิทยาลัยครูมหาสารคาม เห็นว่าเนืองงานบริการสังคมทุกค่านั้นควรทำมาก โดยมีค่านการศึกษาได้คะแนนสูงสุด คือ ๓.๘๑๘๒ ส่วนค่านอื่น ๆ ที่ได้คะแนนรองลงไปตามลำดับคือ ค่านเศรษฐกิจ อนามัยและชีวิตครอบครัว การเกษตร และการปกครอง

ตาราง ๑๖ ความคาดหวังของอาจารย์วิทยาลัยพลศึกษา จังหวัดมหาสารคาม เกี่ยวกับงานบริการสังคม แยกตามเนืองงานบริการสังคมแต่ละค่าน

เนื้อหา	คะแนนรวม	คะแนนเฉลี่ย
การปกครอง	๑๓๒.๖๐๐๐	๓.๕๐๐๐
เศรษฐกิจ	๑๒๒.๕๐๐๐	๓.๖๐๒๕
การเกษตร	๑๒๐.๗๐๐๐	๓.๕๕๐๐
การศึกษา	๑๒๕.๘๐๐๐	๓.๘๑๗๖
อนามัยและชีวิตครอบครัว	๑๓๕.๘๐๐๐	๓.๕๖๔๗
รวม	๖๔๐.๕๐๐๐	๓.๗๖๗๑

จากตาราง ๑๖ แสดงว่าอาจารย์วิทยาลัยพลศึกษา จังหวัดมหาสารคาม เห็นว่าเนืองงานบริการสังคมทุกค่านควรทำมาก โดยมีค่านอนามัยและชีวิตครอบครัวได้คะแนนสูงสุด คือ ๓.๕๖๔๗ อีก ๔ ค่านที่ได้คะแนนรองลงไปตามลำดับคือ ค่านการปกครอง การศึกษา เศรษฐกิจ และการเกษตร

ตาราง ๑๗ ความคาดหวังของอาจารย์สถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคาม
โดยส่วนรวม เกี่ยวกับงานบริการสังคม แยกตามเนื้อหาางานบริการสังคมแต่ละด้าน

เนื้อหา	คะแนนรวม	คะแนนเฉลี่ย
การปกครอง	๕๘๖.๘๐๐๐	๓.๕๑๓๘
เศรษฐกิจ	๖๐๘.๙๐๐๐	๓.๖๔๖๑
การเกษตร	๕๗๗.๐๐๐๐	๓.๔๕๕๑
การศึกษา	๖๒๗.๒๐๐๐	๓.๗๕๕๗
อนามัยและชีวิตครอบครัว	๖๒๕.๘๐๐๐	๓.๗๔๗๓
รวม	๓๐๒๕.๗๐๐๐	๓.๖๒๓๖

จากตาราง ๑๗ แสดงว่าอาจารย์สถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคามโดยส่วนรวมเห็นว่าเนื้อหาางานบริการสังคมด้านการศึกษา อนามัยและชีวิตครอบครัว ควรทำมาก โดยไม่ด้านการศึกษาได้คะแนนสูงสุด คือ ๓.๗๕๕๗ ส่วนด้านกาเกษตร นั้น อาจารย์สถาบันอุดมศึกษาเห็นว่าควรทำปานกลาง

ตาราง ๑๘ ความคาดหวังของสมาชิกสภาตำบล เกี่ยวกับงานบริการสังคม
แยกตามเนื้อหาางานบริการสังคมแต่ละด้าน

เนื้อหา	คะแนนรวม	คะแนนเฉลี่ย
การปกครอง	๕๐๖.๑๐๐๐	๓.๘๓๔๑
เศรษฐกิจ	๕๓๐.๙๐๐๐	๔.๐๒๒๐
การเกษตร	๕๓๖.๗๐๐๐	๔.๐๖๕๘
การศึกษา	๕๑๓.๐๐๐๐	๓.๘๘๖๔
อนามัยและชีวิตครอบครัว	๕๐๘.๗๐๐๐	๓.๘๕๓๘
รวม	๒๕๙๕.๔๐๐๐	๓.๘๓๒๔

จากตาราง ๑๔ แสดงว่าสมาชิกสภาตำบลมีความเห็นว่าเนื่อหางานบริการสังคม ทุกด้านควรทำมาก โดยมีด้านการเกษตรได้คะแนนสูงสุด คือ ๔.๐๖๕๕ รองลงไปที่คือด้าน เศรษฐกิจ การศึกษา อนามัยและชีวิตครอบครัว และการปกครอง ตามลำดับ

ตาราง ๑๕ ความคาดหวังของประชาชน เกี่ยวกับการบริการสังคม แยกตาม เนื่อหางานบริการสังคมแต่ละด้าน

เนื่อหา	คะแนนรวม	คะแนนเฉลี่ย
การปกครอง	๒๓๖.๕๐๐๐	๓.๕๕๒๔
เศรษฐกิจ	๒๗๐.๐๐๐๐	๔.๐๕๐๕
การเกษตร	๒๗๑.๓๐๐๐	๔.๑๑๐๖
การศึกษา	๒๗๓.๕๐๐๐	๔.๑๕๐๐
อนามัยและชีวิตครอบครัว	๒๖๖.๑๐๐๐	๔.๐๓๑๔
รวม	๑๓๕๖.๔๐๐๐	๔.๐๗๕๒

จากตาราง ๑๕ แสดงว่าประชาชนมีความคาดหวังว่าเนื่อหางานบริการสังคม ทุกด้านควรทำมาก โดยมีด้านการศึกษาได้คะแนนสูงสุดคือ ๔.๑๕๐๐ รองลงไปที่คือด้าน การเกษตร เศรษฐกิจ อนามัยและชีวิตครอบครัว และการปกครอง ตามลำดับ

ตาราง ๒๐ ความคาดหวังของสมาชิกสภาตำบลและประชาชน เกี่ยวกับงานบริการ
สังคม แยกตามเนื้อหาางานบริการสังคมแต่ละด้าน

เนื้อหา	คะแนนรวม	คะแนนเฉลี่ย
การปกครอง	๗๖๕.๖๐๐๐	๓.๔๘๖๕
เศรษฐกิจ	๘๐๐.๕๐๐๐	๔.๐๔๔๔
การเกษตร	๘๐๘.๐๐๐๐	๔.๐๔๐๔
การศึกษา	๗๘๖.๕๐๐๐	๓.๕๗๔๒
อนามัยและชีวิตครอบครัว	๗๗๔.๘๐๐๐	๓.๕๑๓๑
รวม	๓๕๔๐.๒๐๐๐	๓.๕๔๐๐

จากตาราง ๒๐ แสดงว่าสมาชิกสภาตำบลและประชาชน โดยส่วนรวมมีความเห็นว่า
เนื้อหาของงานบริการสังคมทุกด้านนั้นควรทำมาก ทั้งนี้โดยเรียงลำดับคะแนนจากมากไปหาน้อย
จากด้านการเกษตร เศรษฐกิจ การศึกษา อนามัยและชีวิตครอบครัว และการปกครอง
ตามลำดับ

เนื่องจากผู้วิจัยต้องการ เปรียบเทียบดูความสำคัญของเนื้อหาของงานบริการสังคมทั้ง
๕ ด้าน ในทัศนะของกลุ่มอาจารย์สถาบันอุดมศึกษา กลุ่มของสมาชิกสภาตำบลและประชาชน
และทั้ง ๒ กลุ่มโดยส่วนรวม จึงให้กลุ่มตัวอย่างทุกคนนำเนื้อหาของงานบริการสังคมแต่ละด้าน
มาเปรียบเทียบและจัดอันดับความสำคัญจากอันดับ ๑ ถึงอันดับ ๕ แล้วผู้วิจัยได้กำหนดค่าของ
อันดับต่าง ๆ นั้น จากอันดับสูงมาหาอันดับต่ำเป็น ๕, ๔, ๓, ๒, และ ๑ ตามลำดับ
ผลปรากฏดังตาราง ๒๑, ๒๒, และ ๒๓

ตาราง ๒๑ การจัดอันดับความสำคัญของเนื้อหางานบริการสังคมแต่ละด้าน
ตามทัศนะของอาจารย์สถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคาม

เนื้อหา	อันดับความสำคัญ					คะแนนรวม
	อันดับ ๑	อันดับ ๒	อันดับ ๓	อันดับ ๔	อันดับ ๕	
การปกครอง	๔๕	๖๔	๓๐	๔๖	๑๐๘	๒๙๔
เศรษฐกิจ	๑๓๕	๑๕๖	๑๑๔	๔๘	๑๔	๕๑๓
การเกษตร	๑๗๐	๑๒๐	๑๕๒	๕๘	๑๐	๕๕๐
การศึกษา	๓๒๕	๑๕๖	๗๒	๖๔	๗	๖๒๔
อนามัยและ ชีวิตครอบครัว	๑๕๐	๑๖๘	๔๖	๗๒	๒๗	๕๑๓

จากตาราง ๒๑ แสดงว่าอาจารย์สถาบันอุดมศึกษาให้เนื้อหางานบริการสังคมด้าน
การศึกษาสำคัญเป็นอันดับ ๑ รองลงไปที่คือด้านการเกษตร เศรษฐกิจ อนามัยและชีวิต
ครอบครัว และด้านการปกครอง ตามลำดับ

ตาราง ๒๒ การจัดอันดับความสำคัญของเนื้อหางานบริการสังคมแต่ละด้าน
ตามทัศนะของสมาชิกสภาตำบลและประชาชน

เนื้อหา	อันดับความสำคัญ					คะแนนรวม
	อันดับ ๑	อันดับ ๒	อันดับ ๓	อันดับ ๔	อันดับ ๕	
การปกครอง	๒๕๐	๑๐๔	๕๑	๙๒	๕๘	๕๕๖
เศรษฐกิจ	๒๓๕	๒๘๔	๑๐๒	๔๔	๒๔	๖๘๙
การเกษตร	๑๗๕	๑๔๘	๒๐๔	๘๐	๑๓	๖๓๐
การศึกษา	๒๕๐	๑๔๔	๑๕๖	๘๖	๑๒	๖๕๘
อนามัยและ ชีวิตครอบครัว	๘๐	๙๖	๘๗	๘๒	๘๘	๔๓๓

จากตาราง ๒๒ แสดงว่าสมาชิกสภาตำบลและประชาชนร่วมกันให้เนื่อหางานบริการสังคมด้านเศรษฐกิจมีความสำคัญเป็นอันดับ ๑ รองลงไปคือด้านการศึกษา การเกษตร การปกครอง อนามัยและชีวิตครอบครัว ตามลำดับ

ตาราง ๒๓ การจัดอันดับความสำคัญของเนื่อหางานบริการสังคมแต่ละด้านตามทัศนะของอาจารย์สถาบันอุดมศึกษา สมาชิกสภาตำบลและประชาชน โดยส่วนรวม

เนื่อหา	อันดับความสำคัญ					คะแนนรวม
	อันดับ ๑	อันดับ ๒	อันดับ ๓	อันดับ ๔	อันดับ ๕	
การปกครอง	๒๔๕	๑๖๘	๘๑	๑๓๘	๑๖๕	๘๕๐
เศรษฐกิจ	๓๓๐	๔๔๐	๒๑๖	๑๔๒	๓๘	๑,๒๐๖
การเกษตร	๓๔๕	๒๖๘	๓๔๖	๑๔๘	๒๓	๑,๑๘๐
การศึกษา	๕๓๕	๓๐๐	๒๒๘	๑๖๐	๑๕	๑,๒๘๒
อนามัยและชีวิตครอบครัว	๒๓๐	๒๖๔	๑๘๓	๑๕๔	๑๑๕	๘๔๖

จากตาราง ๒๓ แสดงว่าอาจารย์สถาบันอุดมศึกษา สมาชิกสภาตำบลและประชาชน โดยส่วนรวม มีความเห็นว่าเนื่อหางานบริการสังคมด้านการศึกษาที่มีความสำคัญเป็นอันดับ ๑ รองลงไปคือด้านเศรษฐกิจ การเกษตร อนามัยและชีวิตครอบครัว และด้านการปกครอง ตามลำดับ

จากข้อคำถามปลายเปิดสำหรับให้กลุ่มตัวอย่างได้เสนอแนะงานบริการสังคมที่สถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคามควรกระทำเพิ่มเติมจากที่ปรากฏในแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อเสนอนี้เหล่านั้นมาสรุปเป็นข้อ ๆ แยกตามเนื่อหางานบริการสังคมแต่ละด้าน ข้อเสนอนี้แต่ละข้อมีความถี่อยู่ระหว่าง ๑ ถึง ๙ เรียงตามลำดับดังนี้

ข้อเสนอแนะจากอาจารย์สถาบันอุดมศึกษา

งานบริการสังคมที่สถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคามควรจัดเพื่อประชาชนหรือหน่วยงาน เพิ่มเติมจากในแบบสอบถาม มีดังนี้

๑. ด้านการปกครอง

๑.๑ ให้ความรู้เกี่ยวกับการติดต่อกับหน่วยงานต่าง ๆ (มีผู้เสนอ ๑ คน)

๒. ด้านการเกษตร

๒.๑ อบรมการจัดซื้อ การใช้ และการรักษาเครื่องมือทางการเกษตร

(มีผู้เสนอ ๓ คน)

๒.๒ จัดนิทรรศการทางการเกษตรแผนใหม่เป็นครั้งคราว (มีผู้เสนอ ๓ คน)

๓. ด้านการศึกษา

๓.๑ จัดอบรมแบบเข้มข้นเฉพาะสาขาวิชาแก่ครูประจำการ (มีผู้เสนอ ๔ คน)

๓.๒ วิจัยเกี่ยวกับการเรียนการสอนในสถาบันการศึกษาระดับต่าง ๆ

ในจังหวัดมหาสารคาม เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น (มีผู้เสนอ ๓ คน)

๓.๓ ให้ความอุปถัมภ์ทางวิชาการแก่โรงเรียนที่ขาดแคลน เช่น ช่วยจัดห้องสมุด จัดครูช่วยสอนให้ เป็นต้น (มีผู้เสนอ ๓ คน)

๓.๔ จัดโครงการปรับปรุงโรงเรียนประถมศึกษาและมัธยมศึกษา อย่างละ

๑ แห่งในแต่ละอำเภอ เพื่อเป็นตัวอย่างแก่โรงเรียนอื่น ๆ (มีผู้เสนอ ๑ คน)

๔. ด้านอนามัยและชีวิตครอบครัว

๔.๑ ร่วมมือและประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดให้มีสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ เช่น สนามเด็กเล่น สวนสาธารณะ เป็นต้น (มีผู้เสนอ ๒ คน)

๔.๒ เผยแพร่ความรู้และเป็นผู้นำทางการกีฬาและนันทนาการในโรงเรียนหมู่บ้าน โดยให้รัฐบาลสนับสนุนค่าน้ำมันค่ารถ (มีผู้เสนอ ๑ คน)

๔.๓ ร่วมมือกับหน่วยจรรยาจังหวัดให้ความรู้ด้านการจรรยาแก่ประชาชน (มีผู้เสนอ ๑ คน)

ข้อเสนอแนะจากสมาชิกสภาตำบลและประชาชน

งานบริการสังคมที่สถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคามควรจัดเพื่อประชาชนหรือหน่วยงาน เพิ่มเติมจากในแบบสอบถาม มีดังนี้

๑. ด้านการปกครอง

๑.๑ ให้นิสิตนักศึกษาออกเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตยแบบมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข (มีผู้เสนอ ๑ คน)

๒. ด้านการศึกษา

๒.๑ ส่งนิสิตนักศึกษาไปฝึกสอนในโรงเรียนในท้องถิ่นคันการบ้าง (มีผู้เสนอ ๓ คน)

๒.๒ เปิดการศึกษาระดับปริญญาตรีให้ครูประจำการได้สอบเป็นวิชาชุด เช่นเกี่ยวกับการสอบวิชาชุด พ.กศ. และ พ.ม. (มีผู้เสนอ ๕ คน)

๒.๓ ช่วยเหลือในการหางานทำแก่ผู้สำเร็จการศึกษาค่าย (มีผู้เสนอ ๒ คน)

การทดสอบสมมุติฐานข้อที่ ๑, ๒, และ ๓

สมมุติฐานข้อที่ ๑ แยกเป็น ๒ ข้อย่อยคือ

๑.๑ อาจารย์สถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคามวุฒิต่างกัน มีความคาดหวังเกี่ยวกับงานบริการสังคมแตกต่างกัน

๑.๒ อาจารย์สถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคามต่างสถาบันกัน มีความคาดหวังเกี่ยวกับงานบริการสังคมแตกต่างกัน

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อทดสอบสมมุติฐานข้อที่ ๑ เป็นดังตาราง ๒๔

และ ๒๕

ตาราง ๒๔ ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของความคาดหวังของอาจารย์สถาบัน
อุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคาม เกี่ยวกับงานบริการสังคม แยกตามวุฒิอาจารย์

วุฒิ	ค่าสถิติ	สาขา				
		การปกครอง	เศรษฐกิจ	การเกษตร	การศึกษา	อนามัยและ ชีวิตครอบครัว
สูงกว่าปริญญาตรี	$\sum X$	๒๕๖.๑๐๐๐	๒๗๑.๑๐๐๐	๒๔๖.๘๐๐๐	๒๗๕.๗๐๐๐	๒๗๓.๓๐๐๐
	$\sum X^2$	๕๐๓.๘๓๐๐	๑๐๔๗.๑๑๐๐	๘๔๑.๓๖๐๐	๑๐๔๘.๘๕๐๐	๑๐๒๒.๘๐๐๐
ปริญญาตรีลงมา	$\sum X$	๓๓๐.๗๐๐๐	๓๓๗.๘๐๐๐	๓๒๘.๑๐๐๐	๓๕๑.๕๐๐๐	๓๕๓.๐๐๐๐
	$\sum X^2$	๑๑๑๓.๕๗๐๐	๑๓๑๘.๓๘๐๐	๑๒๗๒.๓๒๐๐	๑๓๔๗.๐๓๐๐	๑๒๕๐.๘๘๐๐
	F	๑๖.๗๕๐๐**	๒.๕๘๗๐	๗.๕๒๑๓**	๒๒.๖๖๐๐**	๑๒.๐๓๑๖**
	df ₁	๑	๑	๑	๑	๑
	df ₂	๑๖๕	๑๖๕	๑๖๕	๑๖๕	๑๖๕

** $F_{.๐๕}(๑, ๑๖๕) = ๖.๗๕$

จากตาราง ๒๔ แสดงว่าอาจารย์ที่มีระดับวุฒิสองกว่าปริญญาตรีมีความคาดหวังเกี่ยวกับงานบริการสังคมแตกต่างกับอาจารย์ที่มีระดับวุฒิปริญญาตรีลงมาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ ในเนื้อหา งานบริการสังคมด้านการปกครอง การเกษตร การศึกษา อนามัยและชีวิตครอบครัว ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานข้อที่ ๑.๑ ที่ว่า "อาจารย์สถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคามวุฒิต่างกัน มีความคาดหวังเกี่ยวกับงานบริการสังคมแตกต่างกัน" ส่วนด้าน เศรษฐกิจนั้นปรากฏว่าความคาดหวังของ ๒ กลุ่ม ไม่แตกต่างกัน จึงไม่เป็นไปตามสมมุติฐานข้อนี้

ตาราง ๒๕ ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของความคาดหวังของอาจารย์สถาบัน
อุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคาม เกี่ยวกับงานบริการสังคม แยกตามสถาบัน

สถาบัน	ค่าสถิติ	เนื้อหา				
		การปกครอง	เศรษฐกิจ	การเกษตร	การศึกษา	อนามัยและ ชีวิตครอบครัว
มศว.	$\sum X$	๑๗๓.๑๐๐๐	๑๘๔.๖๐๐๐	๑๖๕.๘๐๐๐	๑๕๑.๗๐๐๐	๑๕๑.๐๐๐๐
	$\sum X^2$	๕๘๑.๔๗๐๐	๖๘๒.๑๖๐๐	๕๖๕.๙๐๐๐	๖๕๒.๒๓๐๐	๗๐๙.๙๒๐๐
วค.	$\sum X$	๒๘๑.๑๐๐๐	๓๐๑.๘๐๐๐	๒๙๐.๕๐๐๐	๓๐๕.๗๐๐๐	๓๐๐.๐๐๐๐
	$\sum X^2$	๑๐๔๒.๔๑๐๐	๑๒๐๘.๘๒๐๐	๑๑๑๕.๖๗๐๐	๑๒๒๙.๗๕๐๐	๑๑๗๕.๕๕๐๐
วพ.	$\sum X$	๑๓๒.๖๐๐๐	๑๒๒.๕๐๐๐	๑๒๐.๗๐๐๐	๑๒๙.๘๐๐๐	๑๓๔.๘๐๐๐
	$\sum X^2$	๓๙๓.๕๒๐๐	๔๗๔.๕๑๐๐	๔๘๒.๑๑๐๐	๕๑๓.๘๖๐๐	๕๔๔.๒๒๐๐
	F	๑๘.๖๔๔๘**	๕.๑๓๒๙**	๘.๘๘๙๗**	๑๔.๙๙๘๑**	๖.๕๐๘๐**
	df ₁	๒	๒	๒	๒	๒
	df ₂	๑๖๔	๑๖๔	๑๖๔	๑๖๔	๑๖๔

** $F_{.05}(๒, ๑๖๔) = ๔.๗๓$

จากตาราง ๒๕ แสดงว่าอาจารย์สถาบันอุดมศึกษาที่อยู่ต่างสถาบันกัน มีความคาดหวังเกี่ยวกับงานบริการสังคมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ ๑.๒ ที่ว่า "อาจารย์สถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคามต่างสถาบันกัน มีความคาดหวังเกี่ยวกับงานบริการสังคมแตกต่างกัน" และผู้วิจัยใช้การทดสอบหาความแตกต่างเป็นรายคู่โดยใช้ Studentized q-statistic แบบ Newman-Keuls ดังปรากฏในตาราง ๒๖, ๒๗, ๒๘, ๒๙, และ ๓๐

ตาราง ๒๖ เปรียบเทียบความคาดหวังของอาจารย์สถาบันอุดมศึกษาในจังหวัด
มหาสารคาม เกี่ยวกับงานบริการสังคมในเนื่อหาค้านการปกครอง แยกตาม
สถาบัน

สถาบัน		มศว.	วค.	วพ.
	ค่าเฉลี่ย	๓.๑๔๗๓	๓.๖๐๓๘	๓.๕๐๐๐
มศว.	๓.๑๔๗๓	-	๐.๔๕๖๕**	๐.๗๕๒๗**
วค.	๓.๖๐๓๘		-	๐.๒๕๖๒*
วพ.	๓.๕๐๐๐			-

r = ๒

r = ๓

q.๔๕ (r, ๑๖๔) ๒.๗๗

๓.๓๑

q.๔๔ (r, ๑๖๔) ๓.๖๔

๔.๑๒

 $\sqrt{\frac{MS_{error}}{n}}$

q.๔๕ (r, ๑๖๔) ๐.๒๓๓๐

๐.๒๗๘๔

 $\sqrt{\frac{MS_{error}}{n}}$

q.๔๔ (r, ๑๖๔) ๐.๓๐๖๑

๐.๓๔๖๔

จากตาราง ๒๖ พบว่า

๑. อาจารย์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม กับ อาจารย์วิทยาลัยครูมหาสารคาม มีความคาดหวังเกี่ยวกับงานบริการสังคมในเนื่อหาค้านการปกครองแตกต่างกัน โดยอาจารย์วิทยาลัยครูมหาสารคามมีความคาดหวังสูงกว่า

๒. อาจารย์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม กับ อาจารย์วิทยาลัยพลศึกษา จังหวัดมหาสารคาม มีความคาดหวังเกี่ยวกับงานบริการสังคมในเนื่อหาค้านการปกครองแตกต่างกัน โดยอาจารย์วิทยาลัยพลศึกษามีความคาดหวังสูงกว่า

๓. อาจารย์วิทยาลัยครูมหาสารคาม กับ อาจารย์วิทยาลัยพลศึกษา จังหวัดมหาสารคาม มีความคาดหวังเกี่ยวกับงานบริการสังคมในเนื่อหาค้านการปกครองแตกต่างกัน

โดยอาจารย์วิทยาลัยพลศึกษามีความคาดหวังสูงกว่า

ตาราง ๒๗ เปรียบเทียบความคาดหวังของอาจารย์สถาบันอุดมศึกษาในจังหวัด
มหาสารคาม เกี่ยวกับงานบริการสังคมในเนื้อหาด้านเศรษฐกิจ แยกตาม
สถาบัน

สถาบัน		มศว.	วพ.	วค.
	ค่าเฉลี่ย	๓.๓๕๖๔	๓.๖๐๒๕	๓.๘๖๕๒
มศว.	๓.๓๕๖๔	-	๐.๒๔๖๕	๐.๕๐๒๘*
วพ.	๓.๖๐๒๕		-	๐.๒๖๖๓
วค.	๓.๘๖๕๒			-

$r = ๒$

$r = ๓$

$$\sqrt{MS_{\text{error}}/\tilde{n}} \quad q_{.๕๕}(r, ๑๖๔) \quad ๒.๗๗ \quad ๓.๓๑$$

$$q_{.๕๕}(r, ๑๖๔) \quad ๐.๓๕๕๐ \quad ๐.๔๒๕๐$$

จากตาราง ๒๗ พบว่า

๑. อาจารย์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม กับ อาจารย์วิทยาลัย
พลศึกษา จังหวัดมหาสารคาม มีความคาดหวังเกี่ยวกับงานบริการสังคมในเนื้อหา
ด้านเศรษฐกิจ ไม่แตกต่างกัน

๒. อาจารย์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม กับ อาจารย์วิทยาลัยครู
มหาสารคาม มีความคาดหวังเกี่ยวกับงานบริการสังคมในเนื้อหา
ด้านเศรษฐกิจแตกต่างกัน โดยอาจารย์วิทยาลัยครูมหาสารคามมีความคาดหวังสูงกว่า

๓. อาจารย์วิทยาลัยครูมหาสารคาม กับ อาจารย์วิทยาลัยพลศึกษา จังหวัด
มหาสารคาม มีความคาดหวังเกี่ยวกับงานบริการสังคมในเนื้อหา
ด้านเศรษฐกิจ ไม่แตกต่างกัน

ตาราง ๒๔ เปรียบเทียบความคาดหวังของอาจารย์สถาบันอุดมศึกษาในจังหวัด
มหาสารคาม เกี่ยวกับงานบริการสังคมในเนื้อหาด้านการเกษตร แยกตาม
สถาบัน

สถาบัน		มศว.	วพ.	วค.
	ค่าเฉลี่ย	๓.๐๑๔๕	๓.๕๕๐๐	๓.๗๒๔๔
มศว.	๓.๐๑๔๕	-	๐.๕๓๕๕**	๐.๗๐๕๕**
วพ.	๓.๕๕๐๐		-	๐.๑๗๔๔
วค.	๓.๗๒๔๔			-

$$r = 2 \quad r = 3$$

$$\sqrt{\frac{MS_{\text{error}}}{n}} \quad q_{.55}(r, 964) \quad 3.64 \quad 4.92$$

$$q_{.55}(r, 964) \quad 0.4440 \quad 0.5645$$

จากตาราง ๒๔ พบว่า

๑. อาจารย์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม กับ อาจารย์วิทยาลัย
พลศึกษา จังหวัดมหาสารคาม มีความคาดหวังเกี่ยวกับงานบริการสังคมในเนื้อหาด้านการเกษตร
แตกต่างกัน โดยอาจารย์วิทยาลัยพลศึกษามีความคาดหวังสูงกว่า

๒. อาจารย์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม กับ อาจารย์วิทยาลัยครู
มหาสารคาม มีความคาดหวังเกี่ยวกับงานบริการสังคมแตกต่างกัน โดยอาจารย์วิทยาลัยครู
มหาสารคามมีความคาดหวังสูงกว่า

๓. อาจารย์วิทยาลัยครูมหาสารคาม กับ อาจารย์วิทยาลัยพลศึกษา จังหวัด
มหาสารคาม มีความคาดหวังเกี่ยวกับงานบริการสังคมในเนื้อหาด้านการเกษตรไม่แตกต่างกัน

ตาราง ๒๕ เปรียบเทียบความคาดหวังของอาจารย์สถาบันอุดมศึกษาในจังหวัด
มหาสารคาม เกี่ยวกับงานบริการสังคมในเนื้อหาทางการศึกษา แยกตาม
สถาบัน

สถาบัน		มศว.	วพ.	วค.
	ค่าเฉลี่ย	๓.๔๘๕๕	๓.๘๑๗๖	๓.๕๑๕๒
มศว.	๓.๔๘๕๕	-	๐.๓๓๒๑**	๐.๔๓๓๗**
วพ.	๓.๘๑๗๖		-	๐.๑๐๑๖
วค.	๓.๕๑๕๒			-

	$r = 2$	$r = 3$
$q \cdot \frac{MS}{error/df}$	$q \cdot \frac{MS}{error/df} (r, 964)$	$q \cdot \frac{MS}{error/df} (r, 964)$
	๓.๖๔	๔.๑๒
	๐.๒๓๕๔	๐.๒๖๗๐

จากตาราง ๒๕ พบว่า

๑. อาจารย์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม กับ อาจารย์วิทยาลัย
พลศึกษา จังหวัดมหาสารคาม มีความคาดหวังเกี่ยวกับงานบริการสังคมในเนื้อหาทางการศึกษา
แตกต่างกัน โดยอาจารย์วิทยาลัยพลศึกษามีความคาดหวังสูงกว่า
๒. อาจารย์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม กับ อาจารย์วิทยาลัยครู
มหาสารคาม มีความคาดหวังเกี่ยวกับงานบริการสังคมในเนื้อหาทางการศึกษาแตกต่างกัน
โดยอาจารย์วิทยาลัยครูมหาสารคามมีความคาดหวังสูงกว่า
๓. อาจารย์วิทยาลัยครูมหาสารคาม กับ อาจารย์วิทยาลัยพลศึกษา จังหวัด
มหาสารคาม มีความคาดหวังเกี่ยวกับงานบริการสังคมในเนื้อหาทางการศึกษาไม่แตกต่างกัน

ตาราง ๓๐ เปรียบเทียบความคาดหวังของอาจารย์สถาบันอุดมศึกษาในจังหวัด
มหาสารคาม เกี่ยวกับงานบริการสังคมในเนื้อหาค่านอนามัยและชีวิตครอบครัว
แยกตามสถาบัน

สถาบัน		มศว.	วค.	วพ.
	ค่าเฉลี่ย	๓.๔๗๒๗	๓.๔๔๖๒	๓.๕๖๔๗
มศว.	๓.๔๗๒๗	-	๐.๓๗๓๕**	๐.๔๕๒๐**
วค.	๓.๔๔๖๒		-	๐.๑๑๘๕
วพ.	๓.๕๖๔๗			-

r = ๒

r = ๓

q.๕๕(r, ๑๖๔)

๓.๖๔

๔.๑๒

$$\sqrt{\frac{MS_{error}}{n}}$$

q.๕๕(r, ๑๖๔)

๐.๓๖๕๕

๐.๔๑๓๖

จากตาราง ๓๐ พบว่า

๑. อาจารย์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม กับ อาจารย์วิทยาลัยครูมหาสารคาม มีความคาดหวังเกี่ยวกับงานบริการสังคมในค่านอนามัยและชีวิตครอบครัวแตกต่างกัน โดยอาจารย์วิทยาลัยครูมหาสารคามมีความคาดหวังสูงกว่า

๒. อาจารย์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม กับ อาจารย์วิทยาลัยพลศึกษา จังหวัดมหาสารคาม มีความคาดหวังเกี่ยวกับงานบริการสังคมในเนื้อหาค่านอนามัยและชีวิตครอบครัวแตกต่างกัน โดยอาจารย์วิทยาลัยพลศึกษามีความคาดหวังสูงกว่า

๓. อาจารย์วิทยาลัยครูมหาสารคาม กับ อาจารย์วิทยาลัยพลศึกษา จังหวัดมหาสารคาม มีความคาดหวังเกี่ยวกับงานบริการสังคมในเนื้อหาค่านอนามัยและชีวิตครอบครัวไม่แตกต่างกัน

สมมุติฐานข้อที่ ๒ กลุ่มของสมาชิกสภาตำบล กับ กลุ่มของประชาชน มีความคาดหวังเกี่ยวกับงานบริการสังคมแตกต่างกัน

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อทดสอบสมมุติฐานข้อนี้ เป็นดังตาราง ๓๑

ตาราง ๓๑ ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของความคาดหวังของกลุ่มสมาชิกสภาตำบล กับ กลุ่มประชาชน เกี่ยวกับงานบริการสังคม แยกตามประเภทของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง	ค่าสถิติ	เนื้อหา				
		การปกครอง	เศรษฐกิจ	การเกษตร	การศึกษา	อนามัยและชีวิตครอบครัว
สมาชิกสภาตำบล	$\sum X$	๕๐๖.๑๐๐๐	๕๓๐.๕๐๐๐	๕๓๖.๓๐๐๐	๕๑๓.๐๐๐	๕๐๘.๐๐๐๐
	$\sum X^2$	๑๙๙๔.๕๕๐๐	๒๐๖๓.๑๓๐๐	๒๒๖๕.๑๔๐๐	๒๐๒๑.๒๒๐๐	๒๐๓๑.๔๕๐๐
ประชาชน	$\sum X$	๒๖๓.๕๐๐๐	๒๓๐.๐๐๐๐	๒๓๑.๓๐๐๐	๒๓๓.๕๐๐๐	๒๖๖.๑๐๐๐
	$\sum X^2$	๑๐๗๓.๑๓๐๐	๑๐๘๕.๕๓๐๐	๑๑๗๓.๕๓๐๐	๑๑๒๓.๘๖๐๐	๑๑๐๑.๓๕๐๐
	F	๒.๘๗๑๙	๐.๔๗๒๖	๐.๑๑๔๓	๔๐.๗๗๔๗**	๒.๗๔๔๗
	df ₁	๑	๑	๑	๑	๑
	df ₂	๑๙๖	๑๙๖	๑๙๖	๑๙๖	๑๙๖

$$** F_{.๕๕}(๑, ๑๙๖) = ๖.๗๖$$

จากตาราง ๓๑ แสดงว่ากลุ่มของสมาชิกสภาตำบล กับ กลุ่มของประชาชน มีความคาดหวังเกี่ยวกับงานบริการสังคมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ เฉพาะเนื้อหาการเรียน การศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานข้อที่ ๒ ที่ว่า "กลุ่มของสมาชิกสภาตำบล กับ กลุ่มของประชาชน มีความคาดหวังเกี่ยวกับงานบริการสังคมแตกต่างกัน" ส่วนเนื้อหาด้านการปกครอง เศรษฐกิจ การเกษตร อนามัยและชีวิตครอบครัว ไม่แตกต่างกัน จึงไม่เป็นไปตามสมมุติฐานข้อนี้

สมมุติฐานข้อที่ ๓ กลุ่มของอาจารย์สถาบันอุดมศึกษา กับ กลุ่มของสมาชิกสภาตำบลและประชาชน มีความคาดหวังเกี่ยวกับงานบริการสังคมแตกต่างกัน

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อทดสอบสมมุติฐานข้อนี้ เป็นตาราง ๓๒

ตาราง ๓๒ ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของความคาดหวังของกลุ่มอาจารย์สถาบันอุดมศึกษา กับ กลุ่มสมาชิกสภาตำบลและประชาชน เกี่ยวกับงานบริการสังคม แยกตามประเภทของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง	ค่าสถิติ	เนื้อหา				
		การปกครอง	เศรษฐกิจ	การเกษตร	การศึกษา	คุณภาพชีวิตโดยรวม
อาจารย์สถาบัน อุดมศึกษา	$\sum X$	๕๔๖.๘๐๐๐	๖๐๘.๕๐๐๐	๕๗๗.๐๐๐๐	๖๒๗.๒๐๐๐	๖๒๕.๘๐๐๐
	$\sum X^2$	๒๐๑๗.๗๔๐๐	๒๓๖๕.๔๕๐๐	๒๑๖๓.๖๔๐๐	๒๓๕๕.๘๘๐๐	๒๔๓๓.๖๔๐๐
สมาชิกสภาตำบล และประชาชน	$\sum X$	๗๖๕.๖๐๐๐	๘๐๐.๕๐๐๐	๘๐๘.๐๐๐๐	๗๘๖.๕๐๐๐	๗๗๔.๘๐๐๐
	$\sum X^2$	๓๐๖๗.๗๒๐๐	๓๑๕๓.๑๐๐๐	๓๔๕๓.๐๔๐๐	๓๑๕๕.๐๘๐๐	๓๑๓๖.๘๘๐๐
	F	๑๔๖.๐๐๘๒**	๘๘.๘๔๖๕**	๔๐.๗๕๕๓**	๒๗.๐๖๑๔**	๔.๗๖๕๕*
	df ₁	๑	๑	๑	๑	๑
	df ₂	๓๖๓	๓๖๓	๓๖๓	๓๖๓	๓๖๓

$$* F_{.๕๕}(๑, ๓๖๓) = ๓.๘๖$$

$$** F_{.๕๕}(๑, ๓๖๓) = ๖.๗๑$$

จากตาราง ๓๒ แสดงว่ากลุ่มของอาจารย์สถาบันอุดมศึกษา กับ กลุ่มของสมาชิกสภาตำบลและประชาชน มีความคาดหวังเกี่ยวกับงานบริการสังคมในเนื้อหาทุกด้านแตกต่างกันจริง ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานข้อที่ ๓ ที่ว่า "กลุ่มของอาจารย์สถาบันอุดมศึกษา กับ กลุ่มของสมาชิกสภาตำบลและประชาชน มีความคาดหวังเกี่ยวกับงานบริการสังคมแตกต่างกัน"

การวิเคราะห์ทัศนะบางประการเกี่ยวกับการจัดงานบริการสังคม

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยต้องการทราบทัศนะบางประการของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อการจัดงานบริการสังคมของสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคาม ทัศนะเหล่านั้นแบ่งออกเป็น ๒ ด้านใหญ่ ๆ คือ

๑. ทัศนะต่อสถานภาพของสถาบันอุดมศึกษาด้านการให้บริการสังคม ซึ่งได้แก่ข้อคำถามในแบบสอบถามตอนที่ ๓ ข้อที่ ๑, ๓, ๔, ๑๓, และ ๑๔

๒. ทัศนะต่อวิธีจัดงานบริการสังคมของสถาบันอุดมศึกษา ซึ่งได้แก่ข้อคำถามในแบบสอบถามตอนที่ ๓ ข้อที่ ๒, ๕, ๖, ๗, ๘, ๙, ๑๐, ๑๑, และ ๑๒

ทุกข้อคำถามมีความสำคัญเป็น ๕ ระดับ คือระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ซึ่งแต่ละระดับได้คะแนนเป็น ๕, ๔, ๓, ๒, และ ๑ ตามลำดับ แต่การวิเคราะห์ความหมายความสำคัญของทัศนะแต่ละข้อและแต่ละด้านโดยส่วนรวมนั้น ผู้วิจัยใช้พิจารณาจากคะแนนเฉลี่ยของข้อหรือด้านนั้น ๆ ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย

๔.๕๑ - ๕.๕๐	หมายความว่าเห็นด้วยอย่างยิ่ง
๓.๕๑ - ๔.๕๐	หมายความว่าเห็นด้วย
๒.๕๑ - ๓.๕๐	หมายความว่าไม่แน่ใจ
๑.๕๑ - ๒.๕๐	หมายความว่าไม่เห็นด้วย
๐.๕๑ - ๑.๕๐	หมายความว่าไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ผลการวิเคราะห์เป็นดังตาราง ๓๓, ๓๔, ๓๕, และ ๓๖

ตาราง ๓๓ ทิศนะของอาจารย์สถาบันอุดมศึกษาต่อสถานภาพของสถาบัน
อุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคามด้านการให้บริการสังคม

ข้อที่	สถานภาพของสถาบันอุดมศึกษา	คะแนนรวม	คะแนนเฉลี่ย
๑	มหาวิทยาลัยและวิทยาลัยในจังหวัดมหาสารคามควรให้บริการความรู้แก่ประชาชนในบริเวณใกล้เคียง	๓๓๕	๔.๔๒๕๑
๓	มหาวิทยาลัยหรือวิทยาลัยควรร่วมมือกับหน่วยงานอื่น ๆ ในการพัฒนาชุมชน	๓๒๗	๔.๓๕๓๓
๔	ควรอนุญาตให้ประชาชนหรือหน่วยราชการใช้อาคารสถานที่ จัดงานต่าง ๆ ความเหมาะสม	๖๑๒	๓.๖๖๔๗
๑๓	มหาวิทยาลัยหรือวิทยาลัยในจังหวัดมหาสารคามได้ช่วยให้สภาพความเป็นอยู่ของประชาชนในท้องถิ่นดีขึ้น	๕๕๗	๓.๕๗๔๕
๑๔	สภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยและวิทยาลัยทั้ง ๓ แห่ง เหมาะที่จะเป็นแหล่งให้ความรู้ที่ที่สุดในท้องถิ่น	๖๘๓	๔.๐๘๕๘
	รวม	๓,๓๕๘	๔.๐๒๑๖

จากตาราง ๓๓ แสดงว่าอาจารย์สถาบันอุดมศึกษาเห็นด้วยกับสถานภาพของสถาบัน
อุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคามด้านการให้บริการสังคม ทุกข้อ โดยเฉพาะในข้อที่ว่า
"มหาวิทยาลัยและวิทยาลัยในจังหวัดมหาสารคามควรให้บริการความรู้แก่ประชาชนในบริเวณ
ใกล้เคียง" นั้น ได้คะแนนสูงสุดคือ ๔.๔๒๕๑

ตาราง ๓๔ หัตถ์ของสมาชิกสภาตำบลและประชาชนต่อสถานภาพของ
สถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคามด้านการให้บริการสังคม

ข้อที่	สถานภาพของสถาบันอุดมศึกษา	คะแนนรวม	คะแนนเฉลี่ย
๑	มหาวิทยาลัยและวิทยาลัยในจังหวัดมหาสารคามควรให้บริการความรู้แก่ประชาชนในบริเวณใกล้เคียง	๗๔๐	๓.๗๓๗๔
๓	มหาวิทยาลัยหรือวิทยาลัยควรร่วมมือกับหน่วยงานอื่น ๆ ในการพัฒนาชุมชน	๗๔๓	๓.๕๕๕๕
๔	ควรอนุญาตให้ประชาชนหรือหน่วยราชการใช้อาคารสถานที่ จัดงานต่าง ๆ ตามความเหมาะสม	๗๓๘	๓.๗๒๗๓
๑๓	มหาวิทยาลัยหรือวิทยาลัยในจังหวัดมหาสารคามได้ช่วยให้สภาพความเป็นอยู่ของประชาชนในท้องถิ่นดีขึ้น	๗๓๖	๓.๗๑๗๒
๑๔	สภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยและวิทยาลัยทั้ง ๓ แห่ง เหมาะที่จะเป็นแหล่งให้ความรู้ที่ดีที่สุดในพื้นที่นี้	๘๓๑	๔.๑๕๗๐
	รวม	๓, ๘๒๘	๓.๘๖๖๗

จากตาราง ๓๔ แสดงว่าสมาชิกสภาตำบลและประชาชนเห็นด้วยกับสถานภาพของ
สถาบันอุดมศึกษาด้านการให้บริการสังคม ทุกข้อ ทั้งนี้โดยมีข้อที่ว่า "สภาพแวดล้อมของ
มหาวิทยาลัยและวิทยาลัยทั้ง ๓ แห่ง เหมาะที่จะเป็นแหล่งให้ความรู้ที่ดีที่สุดในพื้นที่นี้"
ได้คะแนนเฉลี่ยสูงสุด คือ ๔.๑๕๗๐

ตาราง ๓๕ ทักษะของอาจารย์สถาบันอุดมศึกษาต่อวิธีจัดงานบริการสังคม
ของสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคาม

ข้อที่	วิธีจัดงานบริการสังคม	คะแนนรวม	คะแนนเฉลี่ย
๒	ควรส่งเสริมให้นิสิตนักศึกษาได้มีส่วนร่วมในการทำงานบริการสังคมอย่างถูกต้อง เหมาะสม	๗๒๕	๔.๓๔๑๓
๕	ควรใช้สื่อมวลชนช่วยในการ เผยแพร่ความรู้ที่เป็นประโยชน์แก่ประชาชน	๗๓๓	๔.๓๔๘๒
๖	การจัดงานบริการสังคมควรจัดผ่านสมาคมหรือกลุ่มต่าง ๆ ที่ประชาชนร่วมกันตั้งขึ้น เช่น สมาคมชาวนา กลุ่มทนายสาว เป็นต้น	๖๓๘	๓.๘๒๖๓
๗	มหาวิทยาลัยหรือวิทยาลัยควรตั้งนโยบายการให้บริการสังคมให้ชัดเจน เพื่อให้การดำเนินงานเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน	๗๓๐	๔.๓๗๑๓
๘	มหาวิทยาลัยและวิทยาลัยทั้ง ๓ แห่งควรประสานงานกันอย่างเต็มที่ในการจัดโครงการบริการสังคม เพื่อให้งานมีคุณภาพและไม่ซ้ำซ้อนกัน	๗๒๘	๔.๓๖๕๓
๙	ควร เชิญประชาชนที่มีความรู้ความสามารถในด้านใดด้านหนึ่งมาบรรยายหรือแสดงให้อาจารย์และนิสิตนักศึกษาฟังหรือดู	๗๓๒	๔.๓๘๓๒
๑๐	ในการทำงานต่าง ๆ เพื่อเป็นบริการสังคมควรเชิญประชาชนที่มีความสามารถด้านต่าง ๆ รวมเป็นวิทยากร	๗๓๒	๔.๓๘๓๒
๑๑	การให้บริการสังคมควร เป็นการทำงานร่วมกันระหว่างมหาวิทยาลัยหรือวิทยาลัยกับประชาชน มิใช่เป็นการให้หรือรับเพียงอย่างเดียว	๗๐๓	๔.๒๐๘๖
๑๒	ประชาชนยินดีรับความรู้และบริการด้านต่าง ๆ จากอาจารย์และนิสิตนักศึกษาของมหาวิทยาลัยหรือวิทยาลัย	๖๒๙	๓.๗๕๔๕
	รวม	๖,๓๕๐	๔.๒๒๔๘

จากตาราง ๓๕ แสดงว่าอาจารย์สถาบันอุดมศึกษาเห็นด้วยกับวิธีจัดงานบริการสังคมทุกข้อ โดยข้อที่ว่า "ควรใช้สื่อมวลชนช่วยในการ เผยแพร่ความรู้ที่เป็นประโยชน์แก่ประชาชน"

ไค้คะแนนสูงสุด คือ ๔.๓๘๕๒ และมี ๒ ข้อที่ไค้คะแนนเท่ากัน คือ ๔.๓๘๓๒ ซึ่งเป็นคะแนน
สูงรองจากข้อที่ไค้คะแนนสูงสุด คือข้อที่ ๕ "ควร เชิญประชาชนที่มีความรู้ความสามารถใน
ด้านใดด้านหนึ่ง มาบรรยายหรือแสดงให้อาจารย์และนิสิตนักศึกษาฟังหรือดู" และข้อที่ ๑๐
"ในการทำงานต่าง ๆ เพื่อเป็นบริการสังคมควร เชิญประชาชนที่มีความสามารถด้านต่าง ๆ
รวมเป็นวิทยากร"

ตาราง ๓๖ ทัศนะของสมาชิกสภาตำบลและประชาชนต่อวิธีจัดงานบริการสังคม
ของสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคาม

ข้อที่	วิธีจัดงานบริการสังคม	คะแนนรวม	คะแนนเฉลี่ย
๒	ควรส่งเสริมให้นิสิตนักศึกษาได้มีส่วนร่วมในการทำงานบริการสังคมอย่างถูกต้อง เหมาะสม	๗๖๓	๓.๘๕๓๕
๕	ควรใช้สื่อมวลชนช่วยในการ เผยแพร่ความรู้ที่เป็นประโยชน์แก่ประชาชน	๘๕๖	๔.๓๒๓๒
๖	การจัดงานบริการสังคมควรจัดผ่านสมาคมหรือกลุ่มต่าง ๆ ที่ประชาชนรวมกันตั้งขึ้น เช่น สมาคมชาวนา กลุ่มหนุ่มสาว เป็นต้น	๗๗๓	๓.๕๐๔๐
๗	มหาวิทยาลัยหรือวิทยาลัยควรตั้งนโยบายการให้บริการสังคมให้ชัดเจน เพื่อให้การดำเนินงานเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน	๗๕๑	๓.๕๕๔๕
๘	มหาวิทยาลัยและวิทยาลัยทั้ง ๓ แห่งควรประสานงานกันอย่างเต็มที่ในการจัดโครงการบริการสังคม	๘๑๐	๔.๐๕๐๕
๙	ควรเชิญประชาชนที่มีความรู้ความสามารถในด้านใดด้านหนึ่งมาบรรยายหรือแสดงให้อาจารย์และนิสิตนักศึกษาฟังหรือดู	๘๑๘	๔.๑๓๑๓
๑๐	ในการทำงานต่าง ๆ เพื่อเป็นบริการสังคมควรเชิญประชาชนที่มีความสามารถด้านต่าง ๆ รวมเป็นวิทยากร	๘๕๗	๔.๓๒๔๓
๑๑	การให้บริการสังคมควรเป็นการทำงานร่วมกันระหว่างมหาวิทยาลัยหรือวิทยาลัยกับประชาชน มีใจเป็นการให้หรือรับเพียงอย่างเดียว	๗๗๔	๓.๕๒๕๓
๑๒	ประชาชนยินดีรับความรู้และบริการด้านต่าง ๆ จากอาจารย์และนิสิตนักศึกษาของมหาวิทยาลัยหรือวิทยาลัย	๗๕๒	๓.๗๕๔๐
	รวม	๗,๑๕๘	๔.๐๓๕๓

จากตาราง ๓๖ แสดงว่าสมาชิกสภาตำบลและประชาชนเห็นด้วยกับวิธีจัดงานบริการสังคม ทุกข้อ ข้อที่ได้คะแนนสูงสุดคือข้อที่ ๑๐ ได้ ๔.๓๒๔๓ คะแนน "ในการทำงานต่าง ๆ

เพื่อเป็นบริการสังคม ควร เชิญประชาชนที่มีความสามารถด้านต่าง ๆ ร่วมเป็นวิทยากร" รองลงไปคือข้อที่ ๕ ซึ่งได้คะแนน ๔.๓๒๓๒ "ควรใช้สื่อมวลชนช่วยในการ เผยแพร่ความรู้ ที่เป็นประโยชน์แก่ประชาชน"

จากข้อความปลาย เปิดสำหรับให้กลุ่มตัวอย่างได้เสนอทัศนะบางประการ เกี่ยวกับ การจัดงานบริการสังคมของสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคามเพิ่มเติมจากที่ปรากฏใน แบบสอบถาม ผู้วิจัยได้รวบรวมทัศนะเหล่านั้นมาสรุปเป็นข้อ ๆ เรียงตามลำดับความถี่ ซึ่ง แต่ละข้อมีความถี่อยู่ระหว่าง ๑ ถึง ๑๒ ดังนี้

ทัศนะเพิ่มเติมจากอาจารย์สถาบันอุดมศึกษา

๑. สถาบันอุดมศึกษาทั้ง ๓ แห่งในจังหวัดมหาสารคาม รวมทั้งวิทยาลัยอาชีวศึกษา ที่เพิ่งประกาศเปิดสอนอย่างเป็นทางการในภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๑๕ ควรรวมกันเป็น สถาบันอุดมศึกษาเพียงแห่งเดียวในจังหวัดมหาสารคาม เพื่อเอกภาพในการบริหารและความ คล่องตัวในการให้บริการสังคม (มีผู้เสนอ ๑๒ คน)
๒. รัฐบาลควรกำหนดเป็นนโยบายในทางปฏิบัติว่าสถาบันอุดมศึกษาต้องให้บริการ สังคมในปริมาณเท่าใด และมีขอบเขตแค่ไหน (มีผู้เสนอ ๙ คน)
๓. ก่อนให้บริการสังคมควรสำรวจความต้องการของท้องถิ่นก่อน (มีผู้เสนอ ๙ คน)
๔. ควรปรับปรุงกิจการภายในสถาบันอุดมศึกษาแต่ละแห่งอยู่เสมอ เพื่อจะได้มี รากฐานทางวิชาการและด้านอื่น ๆ มั่นคงพอที่จะทำให้การบริการสังคมเป็นไปอย่างมี ประสิทธิภาพ (มีผู้เสนอ ๙ คน)
๕. การจัดโครงการอบรมแต่ละครั้ง ควรคำนึงถึงความพร้อมด้านบุคลากร งบประมาณ เครื่องมือ และความเข้าใจของหน่วยงานที่มีหน้าที่เกี่ยวกับเรื่องนั้น ๆ โดยตรง อยู่แล้ว ตลอดจนจะต้องติดตามผลและปรับปรุงงานอยู่เสมอด้วย (มีผู้เสนอ ๖ คน)
๖. ควร เสริมสร้างบุคลิกภาพของบุคลากรของสถาบันอุดมศึกษาให้เป็นที่น่าศรัทธา แก่ประชาชนอยู่เสมอ (มีผู้เสนอ ๕ คน)
๗. ควรให้อาจารย์และนิสิตนักศึกษาได้ทราบและตระหนักถึงความสำคัญในการให้ บริการสังคม และส่งเสริมให้ได้ร่วมงานบริการสังคมโดยทั่วถึง (มีผู้เสนอ ๕ คน)

๘. งานทุกอย่างที่ควรคำนึงอยู่เสมอว่าทำเพื่อประชาชน ไม่ใช่เฉพาะเพื่อมหาวิทยาลัยหรือวิทยาลัย (มีผู้เสนอ ๔ คน)

๙. ในการปฏิบัติงานควรทำด้วยความจริงใจและสามารถทำให้ดูเป็นตัวอย่างได้จริง ๆ (มีผู้เสนอ ๔ คน)

๑๐. ควรจัดให้มีหน่วยงานปฏิบัติและประสานงานเกี่ยวกับเรื่องนี้โดยเฉพาะในแต่ละสถาบัน (มีผู้เสนอ ๔ คน)

๑๑. งานบริการสังคมควรเน้นด้านวิชาการมากกว่าวัตถุ (มีผู้เสนอ ๔ คน)

๑๒. ควรทดลองจัดเฉพาะจุดก่อน หลังจากที่ได้ประเมินผลและพิจารณาเห็นควรขยายไปยังที่อื่น ๆ แล้วจึงค่อยขยายต่อไป (มีผู้เสนอ ๑ คน)

ทัศนะเพิ่มเติมจากสมาชิกสภาตำบลและประชาชน

๑. ต้องการเห็นนิสิตนักศึกษาใช้ความรู้ให้เป็นประโยชน์แก่สังคม และเป็นตัวอย่างที่ดีของเยาวชนทั่วไป (มีผู้เสนอ ๑๐ คน)

๒. ต้องการให้อาจารย์และนิสิตนักศึกษาทำงานด้วยความจริงใจ บริสุทธิ์ใจ และประพฤติปฏิบัติตนอยู่ในขอบเขตของกฎหมายบ้านเมือง เพื่อเป็นตัวอย่างแก่ประชาชน (มีผู้เสนอ ๕ คน)

๓. ต้องการให้อาจารย์และประชาชนได้ร่วมปรึกษารื้อกันก่อนที่จะจัดงานบริการสังคมทุกครั้ง เพื่อให้เกิดความเข้าใจอันดีต่อกันเป็นพื้นฐาน (มีผู้เสนอ ๔ คน)

๔. ควรให้มีการเรียนภาคสมทบ(ภาคค่ำ)ต่อไปทุกระดับการศึกษา (มีผู้เสนอ ๓ คน)

๕. บริการที่จัดเพื่อประชาชนไม่ควร เป็นงานที่ขัดแย้งกับความต้องการของประชาชน (มีผู้เสนอ ๒ คน)

การทดสอบสมมุติฐานข้อที่ ๔ และ ๕

สมมุติฐานข้อที่ ๔ กลุ่มอาจารย์สถาบันอุดมศึกษา กับ กลุ่มสมาชิกสภาตำบลและประชาชน ต่างก็มีทัศนะต่อการจัดงานบริการสังคมในทางบวก

การทดสอบสมมุติฐานข้อนี้ใช้พิจารณาจากคะแนนเฉลี่ย ดังนี้คือ

คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ ๓.๕๑ ขึ้นไป หมายความว่า มีทัศนะไปทางบวก

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง ๒.๕๑ ถึง ๓.๕๐ หมายความว่า ไม่แน่ใจ ว่ามีทัศนะไปทาง
บวกหรือลบ

คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ ๒.๕๐ ลงไป หมายความว่า มีทัศนะไปทางลบ

ข้อมูลที่ใช้ในการพิจารณาเพื่อทดสอบสมมุติฐานข้อที่ ๕ ใช้ร่วมกับสมมุติฐานข้อที่ ๕
คือตามตาราง ๓๗

สมมุติฐานข้อที่ ๕ กลุ่มของอาจารย์ศึกษานิเทศก์ กับ กลุ่มของสมาชิกสภาตำบลและ
ประชาชน มีทัศนะต่อการจัดงานบริการสังคมสัมพันธ์กันในทางบวก

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของทัศนะเกี่ยวกับการจัดงานบริการสังคมเพื่อทดสอบ
สมมุติฐานข้อที่ ๕ เป็นดังตาราง ๓๗

ตาราง ๓๘ ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างองค์กลุ่มอาจารย์สถาบันอุดมศึกษา กับ กลุ่มสมาชิกสภาตำบล
และประชาชน ต่อการจัดงานบริการสังคม

ข้อ	การจัดงานบริการสังคม	อาจารย์ (X)	สมาชิกสภาตำบล และประชาชน (Y)	ค่าแห่ง X	ค่าแห่ง Y	D	D ²
๑	มหาวิทยาลัยและวิทยาลัยในจังหวัดมหาสารคามควรให้บริการความรู้แก่ประชาชนในบริเวณใกล้เคียง	๔.๔๖๕๑	๓.๙๓๙๔	๑	๑๖	-๑๑	๑๒๑
๒	ควรส่งเสริมให้เด็กนักศึกษาได้มีส่วนร่วมในการทำงานบริการสังคมอย่างถูกต้อง เหมาะสม	๔.๓๔๑๓	๓.๙๕๓๕	๔	๑๐	-๖	๔
๓	มหาวิทยาลัยหรือวิทยาลัยควรรวมมือกับหน่วยราชการอื่น ๆ ในการพัฒนาชุมชน	๔.๓๕๓๓	๓.๙๕๕๕	๙	๙	-	-
๔	ควรอนุญาตให้ประชาชนหรือหน่วยราชการใช้อาคารสถานที่จัดงานต่าง ๆ ตามความเหมาะสม	๓.๖๖๔๙	๓.๙๖๙๓	๑๓	๑๓	-	-
๕	ควรใช้สื่อมวลชนช่วยในการเผยแพร่ความรู้เป็นประโยชน์แก่ประชาชน	๔.๓๔๙๖	๔.๓๒๓๖	๒	๒	-๐	-
๖	การจัดงานบริการสังคมควรจัดตามสมควรหรือกลุ่มต่าง ๆ ที่ประชาชนร่วมกันตั้งขึ้น เช่น สมาคมชานา กลุ่มหนุ่มสาว เป็นต้น	๓.๘๖๖๓	๓.๙๐๔๐	๑๑	๙	๒	๔
๗	มหาวิทยาลัยหรือวิทยาลัยควรค้นนโยบายควรให้บริการสังคมให้ชัดเจน เพื่อให้การดำเนินงานเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน	๔.๓๙๑๓	๓.๙๙๔๙	๕	๖	-๑	๑
๘	มหาวิทยาลัยและวิทยาลัยทั้ง ๓ แห่งควรประสานงานกันอย่างเต็มที่ในการจัดโครงการบริการสังคม เพื่อให้งานมีคุณภาพและไม่ซ้ำซ้อนกัน	๔.๓๖๕๓	๔.๐๙๐๙	๖	๕	๑	๑

ตาราง ๓๙ (ต่อ) , ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติของครูอาจารย์สถานอุดมศึกษา กับ กลุ่มสมาชิกสภาตำบล และประชาชน ต่อการจัดงานบริการสังคม

ข้อ	การจัดงานบริการสังคม	อาจารย์ (X)	สมาชิกสภาตำบล และประชาชน (Y)	ตำแหน่ง ของ X	ตำแหน่ง ของ Y	D	D ²
๙	ควรเชิญประชาชนที่มีความสามารถในด้านใดด้านหนึ่งมาบรรยายหรือแสดงให้อาจารย์และนิสิตนักศึกษาฟังหรือดู	๔.๓๔๓๖	๔.๑๓๑๓	๓.๕	๔	- .๕	.๒๕
๑๐	ในการทำงานต่าง ๆ เพื่อเป็นบริการสังคมควรเชิญประชาชนที่มีความสามารถด้านต่าง ๆ รวมเป็นวิทยากร	๔.๓๔๓๖	๔.๓๒๘๓	๓.๕	๑	๒.๕	๖.๒๕
๑๑	การให้บริการสังคมควรเป็นการทำงานร่วมกับระหว่างมหาวิทยาลัยหรือวิทยาลัยกับประชาชน มิใช่เป็นการให้รอบรับเพียงอย่างเดียว	๔.๖๐๘๖	๓.๙๒๘๓	๕	๘	๑	๑
๑๒	ประชาชนยินดีรับความรู้และบริการด้านต่าง ๆ จากอาจารย์และนิสิตนักศึกษาของมหาวิทยาลัยและวิทยาลัย	๓.๙๕๔๕	๓.๙๘๔๐	๑๒	๑๑	๑	๑
๑๓	มหาวิทยาลัยหรือวิทยาลัยในปัจจุบันหาความรู้ค่าไม่ช่วยให้สภาพความเป็นอยู่ของประชาชนในท้องถิ่นดีขึ้น	๓.๙๕๔๕	๓.๙๑๗๓	๑๔	๑๔	-	-
๑๔	สภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยและวิทยาลัยทั้ง ๓ แห่ง เหมาะที่จะเป็นแหล่งให้ความรู้ที่ดีที่สุดในท้องถิ่น	๔.๐๘๔๔	๔.๑๙๗๐	๑๐	๓	๗	๔๙
				$\sum D^2 = ๑๘๘.๕$			

$$p = .๕๔๕๗ \quad t = ๒.๕๐๓๒$$

$$(* t_{.๙๕, df, ๑๒} = ๒.๑๗๙)$$

จากตาราง ๓๗ แสดงว่า

๑. กลุ่มของอาจารย์สถาบันอุดมศึกษา กับ กลุ่มของสมาชิกสภาตำบลและประชาชน ต่างไม่มีคะแนนเฉลี่ยในข้อใดต่ำกว่า ๓.๕๑ นั่นคือทั้ง ๒ กลุ่มต่างมีทัศนคติต่อการจัดงานบริการสังคมไปทางบวก ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานข้อที่ ๔ ที่ว่า "กลุ่มอาจารย์สถาบันอุดมศึกษา กับ กลุ่มสมาชิกสภาตำบลและประชาชน ต่างก็มีทัศนคติต่อการจัดงานบริการสังคมในทางบวก"

๒. กลุ่มของอาจารย์สถาบันอุดมศึกษา กับ กลุ่มของสมาชิกสภาตำบลและประชาชน มีทัศนคติเกี่ยวกับการจัดงานบริการสังคมสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ และมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เป็นบวก ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานข้อที่ ๕ ที่ว่า "กลุ่มของอาจารย์สถาบันอุดมศึกษา กับ กลุ่มของสมาชิกสภาตำบลและประชาชน มีทัศนคติต่อการจัดงานบริการสังคมสัมพันธ์กันในทางบวก"

๓. เมื่อนำค่าเฉลี่ยแต่ละข้อของแต่ละกลุ่มมาจัดเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย พบว่า

๓.๑ ข้อที่กลุ่มอาจารย์สถาบันอุดมศึกษามีทัศนคติดีกว่าได้แก่ข้อที่ ๑, ๒, และ ๗

๓.๒ ข้อที่กลุ่มสมาชิกสภาตำบลและประชาชนมีทัศนคติดีกว่าได้แก่ข้อที่ ๖, ๘,

๑๐, ๑๑, ๑๒, และ ๑๔

๓.๓ ข้อที่ทั้ง ๒ กลุ่มมีทัศนคติพอ ๆ กันได้แก่ข้อที่ ๓, ๔, ๕, ๙, และ ๑๓

บทที่ ๕

สรุปผลการค้นคว้า อภิปราย และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมาย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายสำคัญคือ เพื่อศึกษาลักษณะงานบริการสังคมที่สถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคามกระทำอยู่ และศึกษาความคาดหวังรวมทั้งทัศนะบางประการ เกี่ยวกับงานบริการสังคม ของกลุ่มอาจารย์สถาบันอุดมศึกษา กับ กลุ่มสมาชิกสภาตำบลและประชาชน ซึ่งเป็นตัวแทนของสังคมจังหวัดมหาสารคาม โดยแบ่งเนื้อหางานบริการสังคมเป็น ๕ ด้านคือ เนื้อหาด้านการปกครอง เศรษฐกิจ การเกษตร การศึกษา อนามัยและชีวิตครอบครัว

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้แบ่งเป็น ๒ กลุ่ม คือ กลุ่มอาจารย์สถาบันอุดมศึกษา จำนวน ๑๒๗ คน ประกอบด้วยอาจารย์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม ๕๕ คน อาจารย์วิทยาลัยมหาสารคาม ๗๔ คน อาจารย์วิทยาลัยพลศึกษา จังหวัดมหาสารคาม ๓๔ คน และกลุ่มสมาชิกสภาตำบลและประชาชนในจังหวัดมหาสารคาม จำนวน ๑๔๔ คน จาก ๓ อำเภอคืออำเภอโกสุมพิสัย ๖๐ คน อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย ๗๔ คน อำเภอวาปีปทุม ๖๐ คน

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

ข้อมูลที่น่ามาวิเคราะห์ประกอบการวิจัยครั้งนี้ ได้จาก

๑. การค้นคว้าเอกสารและสัมภาษณ์บุคคลที่เกี่ยวข้องกับการจัดงานบริการสังคมของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม วิทยาลัยมหาสารคาม และวิทยาลัยพลศึกษา จังหวัดมหาสารคาม

๒. แบบสอบถามสำรวจความคาดหวังและทัศนะบางประการ เกี่ยวกับงานบริการสังคม

การวิเคราะห์ข้อมูล

๑. ข้อมูลที่ได้จากการค้นคว้าเอกสารและสัมภาษณ์ ผู้วิจัยนำมาจัดกลุ่มตามลักษณะงานบริการสังคมเป็นอย่าง ๆ แยกตามสถาบัน
๒. ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม นำมาวิเคราะห์โดยอาศัยค่าสถิติเป็นเครื่องมือช่วยในการวิเคราะห์ ซึ่งได้แก่
 - ๒.๑ ค่าร้อยละ
 - ๒.๒ ค่าเฉลี่ย
 - ๒.๓ การวิเคราะห์ความแปรปรวนชั้นเดียว (One-way Analysis of Variance)
 - ๒.๔ การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่โดยใช้ Studentized q-statistic and Newman-Kuels
 - ๒.๕ สหสัมพันธ์จากตำแหน่งของคะแนน (Spearman's Rank-difference Correlation)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ ในการศึกษาครั้งนี้ปรากฏผลดังต่อไปนี้

ตอนที่ ๑ การวิเคราะห์ลักษณะงานบริการสังคมที่สถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคาม กระทำอยู่ ปรากฏว่า

๑. ลักษณะงานบริการสังคมของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม แบ่งได้เป็น ๕ ลักษณะคือ จัดนิทรรศการ อบรมสัมมนา ให้อาจารย์หรือนิสิตเป็นวิทยากร พิมพ์เผยแพร่เอกสาร ปรากฏาและอธิบาย เผยแพร่ความรู้โดยทางสื่อมวลชน บริการอุปกรณ์การศึกษา งานอาสาพัฒนา และงานในลักษณะโครงการต่อเนื่อง เนื้อหางานบริการสังคม เน้นทางด้านการศึกษามากที่สุด โดยนัยนี้ผู้รับบริการจึงเป็นผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา เช่น ครู อาจารย์ และผู้บริหารการศึกษา มากกว่าจะเป็นประชาชนทั่วไป ส่วนเนื้อหา ด้านการปกครอง เศรษฐกิจ อนามัยและชีวิตครอบครัว พอมิบ้าง แต่ด้านการเกษตรมีน้อยที่สุด

๒. ลักษณะงานบริการสังคมของวิทยาลัยครูมหาสารคาม วิทยาลัยครูมหาสารคาม มีโครงการใหญ่ที่เป็นงานบริการสังคมอยู่ ๒ โครงการ คือ โครงการฝึกหัดครูชนบท ซึ่งเริ่มดำเนินงานในปี พ.ศ. ๒๕๐๑ โดยได้รับความช่วยเหลือสนับสนุนจากองค์การยูเนสโกและองค์การยูนิเซฟ และโครงการฝึกหัดครูและบริการการศึกษา ซึ่งได้รับความช่วยเหลือสนับสนุนจากองค์การยูเนสโกและองค์การยูนิเซฟเช่นเดียวกัน งานบริการสังคมของวิทยาลัยครูมหาสารคามจึงจัดผ่าน โครงการทั้งสองนี้เกือบทั้งสิ้น ลักษณะงานส่วนใหญ่จัดในรูปการอบรมสัมมนา ซึ่งประกอบด้วยกิจกรรมหลายอย่าง คือ การบรรยาย อภิปรายกลุ่มย่อย การปฏิบัติจริง นิทรรศการ ศึกษาและดูงาน ลักษณะที่ไ้ร่รองลงไปจากการอบรมสัมมนา คือ การจัดโครงการย่อย ๆ เพื่อสนับสนุนจุดหมายของโครงการใหญ่ทั้งสอง แล้วระดมโสตทัศนอุปกรณ์ วิทยากร สื่อสารมวลชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ร่วมกันปฏิบัติตามโครงการนั้น ๆ เช่น โครงการนักเรียนครูกลับบ้าน โครงการฝึกอบรมเด็กวัยก่อนเกณฑ์บังคับเรียน โครงการอาหารกลางวัน โครงการศูนย์ข่าวสารและคหกรรมศาสตร์ประจำหมู่บ้าน และโครงการสอนกลุ่มสนใจ เป็นต้น นอกเหนือจากงานบริการสังคมในโครงการทั้งสองนี้แล้ว วิทยาลัยครูมหาสารคามยังมีงานบริการบางอย่างที่ทำเป็นประจำอยู่แล้ว เช่น การอบรมเพื่อส่งเสริมวิทยฐานะของครูประจำการ และงานอาสาพัฒนาของนักศึกษา เป็นต้น เนื้อหางานบริการสังคมที่ทำผ่านมามีครบทั้ง ๕ ด้าน คือ เนื้อหาด้านการปกครอง เศรษฐกิจ การเกษตร การศึกษา อนามัยและชีวิตครอบครัว ผู้รับบริการมีทั้งครู อาจารย์ ผู้บริหารการศึกษา และประชาชนทั่วไป

๓. ลักษณะงานบริการสังคมของวิทยาลัยพลศึกษา จังหวัดมหาสารคาม เนื่องจากวิทยาลัยพลศึกษา จังหวัดมหาสารคาม เพิ่งเปิดสอนมาได้เพียง ๔ ปี (เปิดสอนปี พ.ศ. ๒๕๑๕) วิทยาลัยจึงให้บริการสังคมได้ในปริมาณและขอบเขตจำกัด คือ เน้นเฉพาะด้าน การศึกษาสาขาพลศึกษา ด้านอนามัยและชีวิตครอบครัวในบางเรื่อง เท่านั้น ส่วนเนื้อหา ด้านการปกครอง เศรษฐกิจ และการเกษตร วิทยาลัยไม่ได้ทำเลยในระยะที่ผ่านมา ลักษณะงานบริการสังคมที่ได้ทำพอแบ่งได้เป็น ๔ ลักษณะ คือ การฝึกอบรม กรรมการจัดการแข่งขันกีฬา แสดงกิจกรรมทางพลศึกษา และให้อาจารย์เป็นวิทยากรในโอกาสต่าง ๆ ผู้รับบริการส่วนใหญ่เป็นครูประจำการโรงเรียนต่าง ๆ เยาวชนและผู้สนใจในกิจกรรมพลศึกษา

ตอนที่ ๒ การวิเคราะห์ความคาดหวังและทัศนคติบางประการ เกี่ยวกับงานบริการสังคม ของสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคาม ปรากฏว่า

๑. การวิเคราะห์ความคาดหวังของอาจารย์สถาบันอุดมศึกษา สมาชิกสภา ค่ายล และประชาชน เกี่ยวกับงานบริการสังคม

๑.๑ อาจารย์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม คาดหวังว่า สถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคามควรให้บริการสังคมในเนื้อหาทั้ง ๕ ด้านในระดับ ปานกลาง โดยให้คะแนนเนื้อหาด้านการศึกษามากที่สุด แต่ด้านการเกษตรให้น้อยที่สุด

๑.๒ อาจารย์วิทยาลัยครูมหาสารคาม คาดหวังว่าสถาบันอุดมศึกษา ควรให้บริการสังคมให้มากที่สุดทั้ง ๕ ด้าน โดยให้คะแนนเนื้อหาด้านการศึกษามากที่สุด แต่ด้านการปกครองให้น้อยที่สุด

๑.๓ อาจารย์วิทยาลัยพลศึกษา จังหวัดมหาสารคาม คาดหวังว่า สถาบันอุดมศึกษาควรให้บริการสังคมให้มากที่สุดทั้ง ๕ ด้าน โดยให้คะแนนเนื้อหาด้านอนามัยและ ชีวิตครอบครัวมากที่สุด แต่ให้ด้านการเกษตรน้อยที่สุด

๑.๔ กลุ่มอาจารย์สถาบันอุดมศึกษาโดยส่วนรวม คาดหวังว่าสถาบัน อุดมศึกษาควรให้บริการสังคมให้มากที่สุดทั้ง ๕ ด้าน และให้คะแนนเรียงลำดับจากมากที่สุดไปหาน้อยที่สุดดังนี้ เนื้อหาด้านการศึกษา อนามัยและชีวิตครอบครัว เศรษฐกิจ การปกครอง และด้านการเกษตร

๑.๕ สมาชิกสภาค่ายล คาดหวังว่าสถาบันอุดมศึกษาควรให้บริการ สังคม ให้มากที่สุดทั้ง ๕ ด้าน และให้คะแนนเรียงลำดับจากมากที่สุดไปหาน้อยที่สุดดังนี้ เนื้อหาด้านการเกษตร เศรษฐกิจ การศึกษา อนามัยและชีวิตครอบครัว และด้านการปกครอง

๑.๖ ประชาชน คาดหวังว่าสถาบันอุดมศึกษาควรให้บริการสังคมให้มากที่สุดทั้ง ๕ ด้าน โดยให้คะแนนเนื้อหาด้านการศึกษามากที่สุด แต่ให้ด้านการปกครองน้อยที่สุด

๑.๗ กลุ่มสมาชิกสภาค่ายลและประชาชนโดยส่วนรวม คาดหวังว่าสถาบัน อุดมศึกษาควรให้บริการสังคมทั้ง ๕ ด้านให้มากที่สุด และให้คะแนนเรียงลำดับจากมากที่สุดไปหาน้อยที่สุดดังนี้ เนื้อหาด้านการเกษตร เศรษฐกิจ การศึกษา อนามัยและชีวิตครอบครัว และ ด้านการปกครอง

๒. การเปรียบเทียบและจัดอันดับความสำคัญของเนื้อหางานบริการสังคม
แต่ละด้าน จากอันดับที่เห็นว่าสำคัญที่สุดลดหลั่นกันลงไปตามลำดับ ปรากฏว่า

๒.๑ อาจารย์สถาบันอุดมศึกษาจัดอันดับดังนี้

การศึกษา การ เกษตร เศรษฐกิจ อนามัยและชีวิตครอบครัว

และด้านการปกครอง

๒.๒ สมาชิกสภาตำบลและประชาชนจัดอันดับดังนี้

เศรษฐกิจ การศึกษา การ เกษตร การปกครอง และด้านอนามัย

และชีวิตครอบครัว

๒.๓ อาจารย์สถาบันอุดมศึกษา สมาชิกสภาตำบล และประชาชน

โดยส่วนรวมจัดดังนี้

การศึกษา เศรษฐกิจ การ เกษตร อนามัยและชีวิตครอบครัว

และด้านการปกครอง

๓. การวิเคราะห์ทัศนะบางประการของกลุ่มอาจารย์สถาบันอุดมศึกษา

กลุ่มสมาชิกสภาตำบลและประชาชน ต่อการดำเนินงานบริการ สังคมของสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัด
มหาสารคาม ปรากฏว่า

๓.๑ ทุกกลุ่มตัวอย่างแสดงทัศนะเห็นด้วยกับทุกข้อคำถามในแบบสอบถาม

๓.๒ จากการนำคะแนนเฉลี่ยของทัศนะแต่ละข้อของแต่ละกลุ่มมาจัด

อันดับจากมากไปหาน้อย พบว่าข้อที่ได้คะแนนมาก ๕ อันดับแรกของแต่ละกลุ่มคือ

๓.๒.๑ กลุ่มอาจารย์สถาบันอุดมศึกษา

อันดับ ๑ ได้แก่ข้อที่ ๑ "มหาวิทยาลัยและวิทยาลัยใน

จังหวัดมหาสารคาม ควรให้บริการความรู้แก่ประชาชนในบริเวณใกล้เคียง"

อันดับ ๒ ได้แก่ข้อที่ ๕ "ควรใช้สื่อมวลชนช่วยในการ

เผยแพร่ความรู้ที่เป็นประโยชน์แก่ประชาชน"

อันดับ ๓ ได้แก่ข้อที่ ๔ กับข้อที่ ๑๐ ซึ่งได้คะแนนเท่ากัน

ข้อที่ ๔ "ควรเชิญประชาชนที่มีความรู้ความ

สามารถในด้านใดด้านหนึ่งมาบรรยายหรือแสดงให้อาจารย์และนิสิตนักศึกษาฟังหรือดู"

ข้อที่ ๑๐ "ในการทำงานต่าง ๆ เพื่อเป็น
บริการสังคม ควร เชิญประชาชนที่มีความสามารถด้านต่าง ๆ ร่วมเป็นวิทยากร"

อันดับ ๕ ได้แก่ข้อที่ ๓ "มหาวิทยาลัยหรือวิทยาลัย
ควรตั้งนโยบายการให้บริการสังคมให้ชัดเจน เพื่อให้การดำเนินงานเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน"

๓.๒.๒ กลุ่มสมาชิกสภาตำบลและประชาชน

อันดับ ๑ ได้แก่ข้อที่ ๑๐ "ในการทำงานต่าง ๆ เพื่อเป็น
บริการสังคม ควร เชิญประชาชนที่มีความสามารถด้านต่าง ๆ ร่วมเป็นวิทยากร"

อันดับ ๒ ได้แก่ข้อที่ ๕ "ควรใช้สื่อมวลชนช่วยในการ
เผยแพร่ความรู้ที่เป็นประโยชน์แก่ประชาชน"

อันดับ ๓ ได้แก่ข้อที่ ๑๔ "สภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัย
และวิทยาลัยทั้ง ๓ แห่ง เหมาะที่จะเป็นแหล่งให้ความรู้ที่ดีที่สุดในห้องเรียนนี้"

อันดับ ๔ ได้แก่ข้อที่ ๕ "ควร เชิญประชาชนที่มีความรู้
ความสามารถในด้านใดด้านหนึ่งมาบรรยายหรือแสดงให้อาจารย์และนิสิตนักศึกษาฟังหรือดู"

อันดับ ๕ ได้แก่ข้อที่ ๔ "มหาวิทยาลัยและวิทยาลัย
ทั้ง ๓ แห่ง ควรประสานงานกันอย่างเต็มที่ในการจัดโครงการบริการสังคม เพื่อให้งานมี
คุณภาพและไม่ซ้ำซ้อนกัน"

๔. การทดสอบสมมุติฐานพอสรุปได้ว่า

สมมุติฐานข้อที่ ๑ อาจารย์สถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคาม วุฒิต่างกัน
ต่างสถาบันกัน มีความคาดหวังเกี่ยวกับงานบริการสังคมแตกต่างกัน ผลการศึกษาได้ยอมรับ
สมมุติฐาน ยกเว้นความคาดหวังเกี่ยวกับงานบริการสังคมในเนื้อหาความรู้เมื่อพิจารณา
แยกตามวุฒิอาจารย์เท่านั้น

สมมุติฐานข้อที่ ๒ กลุ่มของสมาชิกสภาตำบล กับ กลุ่มของประชาชน มีความ
คาดหวังเกี่ยวกับงานบริการสังคมแตกต่างกัน ผลการศึกษาไม่ยอมรับสมมุติฐาน ยกเว้นงานบริการ
สังคมในเนื้อหาความรู้ด้านการศึกษา

สมมุติฐานข้อที่ ๓ กลุ่มของอาจารย์สถาบันอุดมศึกษา กับ กลุ่มของสมาชิกสภา
ตำบลและประชาชน มีความคาดหวังเกี่ยวกับงานบริการสังคมแตกต่างกัน ผลการศึกษาได้ยอมรับ
สมมุติฐาน

สมมุติฐานข้อที่ ๔ กลุ่มของอาจารย์สถาบันอุดมศึกษา กับ กลุ่มของสมาชิกสภาตำบลและประชาชน ต่างมีทัศนะต่อการจัดงานบริการสังคมในทางบวก ผลการศึกษาได้ยอมรับสมมุติฐาน

สมมุติฐานข้อที่ ๕ กลุ่มของอาจารย์สถาบันอุดมศึกษา กับ กลุ่มของสมาชิกสภาตำบลและประชาชน มีทัศนะต่อการจัดงานบริการสังคมสัมพันธ์กันในทางบวก ผลการศึกษาได้ยอมรับสมมุติฐาน

อภิปรายผล

○ การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มุ่งวิเคราะห์งานบริการสังคมที่สถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคามกระทำอยู่ กับ วิเคราะห์ความคาดหวังและทัศนะบางประการ เกี่ยวกับงานบริการสังคม ซึ่งได้อภิปรายผลเป็นตอน ๆ ดังนี้

ตอนที่ ๑ ลักษณะงานบริการสังคมที่สถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคามกระทำอยู่

สถาบันอุดมศึกษาแต่ละแห่งในจังหวัดมหาสารคาม ได้จัดงานบริการสังคมไปแล้วในปริมาณมากบ้างน้อยบ้างแตกต่างกัน ทั้งนี้เพราะเพิ่งเปิดดำเนินการมาได้ไม่ถึง ๑๐ ปี ยกเว้นวิทยาลัยครูมหาสารคาม ความพร้อมในการให้บริการสังคมจึงมีจำกัด และเนื่องจากแต่ละแห่ง ต่างก็เป็นสถาบันที่มุ่งผลิตครู ทำให้กำลังทรัพยากรที่พอให้บริการสังคมได้คือทรัพยากรด้านการศึกษามีจำนวนมากกว่าด้านอื่น ๆ โดยเฉพาะด้านเศรษฐกิจที่ประชาชนในจังหวัดมหาสารคามให้ความสำคัญมากที่สุด แต่สถาบันอุดมศึกษามีกำลังทรัพยากรด้านนี้น้อย จึงให้บริการได้ไม่มากเท่าที่ควร มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม และวิทยาลัยครูมหาสารคามนั้นสามารถให้บริการสังคมในเนื้อหาอื่น ๆ นอกเหนือจากด้านการศึกษา ได้บ้าง เพราะมีหลายสาขาวิชาที่เปิดสอน แต่วิทยาลัยพลศึกษา จังหวัดมหาสารคาม ทำได้เพียงด้านการศึกษาด้านพลศึกษา และด้านอนามัยและชีวิตครอบครัวในบางเรื่อง ซึ่งเน้นการกีฬา และกิจกรรมพลศึกษาอื่น ๆ เท่านั้น ลักษณะงานบริการสังคมที่ใช้มากที่สุดคือการอบรมสัมมนา รองลงไปได้แก่ การสอนกลุ่มสนใจ นิทรรศการ การปฐกฐาและการบรรยายพิเศษ การสาธิต การเผยแพร่ความรู้ทางสื่อมวลชน งานอาสาพัฒนา บริการอุปกรณ์การสอน และการจัดทำโครงการ

ย่อย ๆ เฉพาะเรื่อง ซึ่งมีทั้งโครงการต่อเนื่องและโครงการที่สิ้นสุดในคราวเดียว ที่เป็น
 ทั้งนี้ น่าจะเนื่องมาจากสถาบันอุดมศึกษาทั้ง ๓ แห่ง ได้ใช้กิจกรรมเหล่านี้ในกระบวนการเรียน
 การสอนนิสิตนักศึกษาเป็นประจำอยู่แล้ว ทำให้มีทักษะในการจัดอย่างเพียงพอ และเชื่อว่าจะ
 สามารถเผยแพร่ความรู้แก่ประชาชนได้เป็นอย่างดี เช่น เกี่ยวกับการสอนนิสิตนักศึกษา จึงได้
 นำมาใช้กับงานบริการสังคมด้วย

เกี่ยวกับอุปสรรคการดำเนินงานพบว่า แต่ละสถาบันไม่มีงบประมาณที่ใช้ในการ
 ดำเนินงานด้านนี้โดยเฉพาะ เพียงแต่ได้รับความช่วยเหลือจากองค์กรและมูลนิธิต่าง ๆ
 เป็นครั้งคราว และอาจารย์ที่สามารถเป็นวิทยากรได้ก็ไม่ได้มีความคล่องตัวพอ เพราะมีปริมาณ
 งานสอนมากอยู่แล้ว ทำให้งานไม่สม่ำเสมอเท่าที่ควร เรื่องนี้น่าจะขึ้นกับนโยบายของ
 สถาบันอุดมศึกษาและผู้เกี่ยวข้องชั้นสูงว่า ได้ให้ความสำคัญแก่การบริการสังคมเพียงใด
 สามารถจัดหางบประมาณมาสนับสนุนได้แค่ไหน รวมทั้งอัตราค่าจ้างที่สถาบันอุดมศึกษามีอยู่นั้น
 สามารถเอื้อต่อการให้อาจารย์ออกมบริการสังคมในท้องถิ่นได้เพียงใดด้วย

ตอนที่ ๒ ความคาดหวังและทัศนะบางประการ เกี่ยวกับงานบริการสังคม

อภิปรายผลตามสมมุติฐานได้ดังนี้

สมมุติฐานข้อที่ ๑ ที่ว่า อาจารย์สถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคาม วุฒิต่างกัน
 ต่างสถาบันกัน มีความคาดหวังเกี่ยวกับงานบริการสังคมแตกต่างกัน ผลการศึกษาปรากฏว่า
 อาจารย์สถาบันอุดมศึกษาเมื่อแยกตามสถาบันมีความคาดหวัง เกี่ยวกับงานบริการสังคมแตกต่าง
 กันจริง ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐาน แต่เมื่อแยกตามวุฒิปรากฏว่า อาจารย์ระดับวุฒิสองกว่า
 ปริญญาตรี กับ อาจารย์ระดับวุฒิตั้งแต่ปริญญาตรีลงมา มีความคาดหวังเกี่ยวกับงานบริการสังคม
 แตกต่างกันในเนื้อหาด้านการปกครอง การเกษตร การศึกษา อนามัยและชีวิตครอบครัว
 ทั้ง ๔ ด้านนี้สอดคล้องกับสมมุติฐาน แต่ด้านเศรษฐกิจนั้นไม่แตกต่างกัน ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็น
 เพราะอาจารย์ทั้ง ๒ ระดับวุฒิเข้าใจถึงสภาพเศรษฐกิจของท้องถิ่นลึกซึ้งไม่แตกต่างกัน จึงมี
 ความคาดหวังเกี่ยวกับงานบริการสังคมด้านนี้ไม่แตกต่างกันด้วย

สมมุติฐานข้อที่ ๒ ที่ว่า กลุ่มของสมาชิกสภาตำบล กับ กลุ่มของประชาชน มีความ
 คาดหวังเกี่ยวกับงานบริการสังคมแตกต่างกัน ผลการศึกษาพบว่าทั้ง ๒ กลุ่มมีความคาดหวัง
 เกี่ยวกับงานบริการสังคมในเนื้อหาทางการศึกษาแตกต่างกันจริง ส่วนด้านการปกครอง

เศรษฐกิจ การเกษตร อุตสาหกรรมและชีวิตครอบครัวนั้น ไม่แตกต่างกัน ทั้ง ๔ ด้านนี้จึงไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานข้อนี้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าทั้ง ๒ กลุ่มมีความใกล้ชิดกันทางสภาพวัฒนธรรมและสังคมที่เกี่ยวกับการปกครอง เศรษฐกิจ การเกษตร อุตสาหกรรมและชีวิตครอบครัวเกินกว่าที่จะแยกเป็น ๒ กลุ่มโดยเด็ดขาด ทำให้ความคาดหวังด้านต่าง ๆ เหล่านั้นไม่แตกต่างกัน สำหรับด้านการศึกษาที่แตกต่างกันนั้น อาจเนื่องจากสมาชิกสภาตำบลมีส่วนร่วมในการจัดและบริหารการศึกษามากกว่าก็เป็นได้

สมมุติฐานข้อที่ ๓ ที่ว่า กลุ่มของอาจารย์สถาบันอุดมศึกษา กับ กลุ่มของสมาชิกสภาตำบลและประชาชน มีความคาดหวังเกี่ยวกับงานบริการสังคมแตกต่างกัน ผลการศึกษาพบว่า ทั้ง ๒ กลุ่มมีความคาดหวังแตกต่างกันจริง ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐาน และผลจากการวิเคราะห์ครั้งนี้แสดงว่า ทั้ง ๒ กลุ่มไม่มีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดพอที่จะทราบความสามารถและความต้องการที่แท้จริงของแต่ละฝ่าย ซึ่งข้อมูลปรากฏในตาราง ๘, ๑๑, และ ๑๒ ได้สนับสนุนให้เห็นอยู่แล้วว่าอาจารย์สถาบันอุดมศึกษาเพียงร้อยละ ๕๔.๕๔ เท่านั้นที่เคยออกปฏิบัติงานบริการสังคมในชุมชน (ตาราง ๘) แต่สมาชิกสภาตำบลและประชาชนถึงร้อยละ ๘๗.๘๘ (ตาราง ๑๑) หรือร้อยละ ๕๔.๕๔ (ตาราง ๑๒) ไม่เคยได้รับบริการสังคมจากสถาบันอุดมศึกษาเลย ช่องว่างดังกล่าวนี้น่าจะเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ความคาดหวังของทั้ง ๒ กลุ่มนี้แตกต่างกัน

สมมุติฐานข้อที่ ๔ ที่ว่า กลุ่มของอาจารย์สถาบันอุดมศึกษา กับ กลุ่มของสมาชิกสภาตำบลและประชาชน ต่างมีทัศนะต่อการจ้างงานบริการสังคมไปทางบวก ผลการศึกษาพบว่า ทั้ง ๒ กลุ่มมีทัศนะต่อการจ้างงานบริการสังคมไปทางบวกจริง ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐาน นั่นคือ ต่างก็เห็นด้วยที่สถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคาม ซึ่งประชาชนยอมรับว่าเป็นแหล่งให้ความรู้ที่ดีที่สุดในห้องเรียนนี้ควรให้บริการสังคม โดยกำหนดนโยบายให้ชัดเจนและประสานงานกันเพื่อไม่ให้งานซ้ำซ้อน ทั้งนี้โดยให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามสมควร สำหรับวิธีเผยแพร่ความรู้ที่ดีที่สุดนั้น ต่างเห็นพ้องกันว่าควรใช้สื่อมวลชนช่วย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเห็นว่าสื่อมวลชนสามารถกระจายข่าวสารหรือความรู้ด้านต่าง ๆ ไปได้ไกลกว้างขวางและรวดเร็ว แต่อาจจะให้เฉพาะแห่งแล้วควรใช้การจัดตั้งที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน หรือให้อาจารย์เป็นที่ปรึกษาแก่กลุ่มอาชีพต่าง ๆ หรือจัดอบรมสัมมนา หรือจัด

ห้องสมุดเคลื่อนที่ อย่างใดอย่างหนึ่งหรือทั้งหมดรวมกันก็ได้ ซึ่งการจัดบริการสังคมเฉพาะ
แห่ง โดยวิธีดังกล่าวจะช่วยให้งานบริการนั้นสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นได้ดียิ่งขึ้น
และผู้ใช้บริการสามารถติดต่อรับบริการได้สะดวกด้วย

สมมุติฐานข้อที่ ๕ ทว่า กลุ่มของอาจารย์สถาบันอุดมศึกษา กับ กลุ่มของสมาชิกสภา
ตำบลและประชาชน มีทัศนะต่อการจัดงานบริการสังคมสัมพันธ์กันในทางบวก ผลการศึกษา
พบว่า ทั้ง ๒ กลุ่ม มีทัศนะต่อการจัดงานบริการสังคมสัมพันธ์กันในทางบวกจริง ซึ่งสอดคล้อง
กับสมมุติฐาน นั่นคือ เมื่อกลุ่มอาจารย์สถาบันอุดมศึกษาได้แสดงทัศนะต่อการจัดงานบริการสังคม
แต่ละข้อสูง ค่า เพียงไร จะสอดคล้องกับที่กลุ่มสมาชิกสภาตำบลและประชาชนได้แสดงทัศนะ
ภายในกลุ่มของคนไว้ด้วย แต่ละแนวของแต่ละอันดับระหว่างกลุ่มอาจไม่เท่ากันก็ได้ ทั้งนี้
อาจเนื่องจากทั้ง ๒ กลุ่มต่างก็มีความคิดเห็นพื้นฐานพ้องกันว่างานบริการสังคมมีประโยชน์
และจำเป็นต่อการเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับการดำรงชีพของประชาชนอย่างยิ่ง
จึงทำให้ทั้ง ๒ กลุ่มมีทัศนะต่อการจัดงานบริการสังคมสัมพันธ์กันดังกล่าวได้

ข้อเสนอแนะ

๑. ข้อเสนอแนะ เพื่อปรับปรุงงานบริการสังคมของสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัด
มหาสารคาม

๑.๑ เนื่องจากได้ค้นพบว่า การดำเนินงานบริการสังคมของสถาบันอุดมศึกษา
แต่ละแห่ง ขาดงบประมาณและมีอัตรากำลังที่สามารถให้บริการสังคมได้ในจำนวนจำกัด
อุปสรรคเหล่านี้ควรจะได้รับพิจารณาแก้ไขโดยด่วน หากยังประสงค์ให้สถาบันอุดมศึกษา
ให้บริการสังคมอย่างสม่ำเสมอและมีประสิทธิภาพต่อไป โดย

๑.๑.๑ ผู้บริหารในสถาบันอุดมศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น
ทบวงมหาวิทยาลัย กรมการฝึกหัดครู และกรมพลศึกษา ควรจะได้กำหนดนโยบายและแผนงาน
ด้านการให้บริการสังคมให้แน่ชัด รวมทั้งแสวงหางบประมาณสนับสนุนตามสมควร ส่วนที่เคย
ได้รับจากองค์การหรือมูลนิธิต่าง ๆ นั้น ก็พยายามให้เป็นไปตามปกติต่อไป

๑.๑.๒ ในสภาพที่ยังไม่อาจเพิ่มอัตราอาจารย์ใหม่และขยายสาขาวิชา
ที่เปิดสอนให้กว้างขวางได้โดยรวดเร็ว สถาบันอุดมศึกษาทั้ง ๓ แห่งควรร่วมมือกันอย่าง
ใกล้ชิดในการให้บริการสังคม อาจจัดเป็นโครงการใหญ่ระหว่างสถาบัน ซึ่งจะสะดวกกว่า

ต่างฝ่ายต่างทำ กำลังทรัพยากรที่กระจายกันอยู่ในแต่ละแห่ง สามารถรวมตัวกันเป็นกลุ่มพอที่จะทำให้โครงการขนาดใหญ่บรรลุผลสำเร็จได้โดยง่าย และการร่วมมือกันนี้ยังจะช่วยให้งานบริการสังคมขนาดเล็กที่แต่ละสถาบันสามารถดำเนินการเองได้ ไม่ซ้ำซ้อนกันอีกด้วย ในกรณีนี้ แม้ว่าการศึกษาค้นคว้าจะพบว่าสถาบันอุดมศึกษาทั้งสามไม่มีงานบริการสังคมที่เป็นโครงการร่วมกันระหว่างสถาบันเลยก็ตาม แต่จากการวิเคราะห์ทัศนะของอาจารย์สถาบันอุดมศึกษา สมาชิกสภาตำบลและประชาชนพบว่า ทั้ง ๓ กลุ่ม มีความเห็นสอดคล้องกันว่าสถาบันอุดมศึกษาน่าจะไ้ร่วมมือกันให้บริการสังคม ด้วยเหตุผลดังกล่าวนั้นเอง

๑.๑.๓ การดำเนินงานบริการสังคมควรให้ประชาชนมีส่วนร่วมตามสมควร เช่น ร่วมเป็นวิทยากร หรือเป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายส่วนหนึ่ง เป็นต้น เพราะจะได้ช่วยเพิ่มอัตราค่าจ้างและลดค่าใช้จ่ายที่สถาบันอุดมศึกษาจะพึงจ่ายในเรื่องนี้ลงบ้าง และจากการศึกษาค้นคว้าได้พบว่าสมาชิกสภาตำบลและประชาชนเองก็เห็นด้วยเป็นอย่างมากที่จะได้มีส่วนร่วมในการให้บริการสังคมของสถาบันอุดมศึกษา เพื่อไม่ให้งานบริการสังคมเป็นเพียงการให้หรือรับเพียงอย่างเดียว

๑.๒ งานบริการสังคมที่ได้ดำเนินไปบ้างแล้วนั้น ควรได้พิจารณานำเอาผลจากการวิจัยครั้งนี้ไปปรับปรุงใช้ตามความเหมาะสม เช่น เพิ่มปริมาณงานด้านที่สังคมเห็นว่ามีความสำคัญมาก แล้วลดทางด้านที่มีความสำคัญน้อยกว่าลงบ้าง เพื่อนำค่าจ้างมาเพิ่มด้านที่สำคัญกว่านั้นได้เต็มที่

๑.๓ สำหรับการวางโครงการงานบริการสังคมในอนาคต ควรคำนึงถึงความต้องการของสังคมให้มาก และควรจะได้อาศัยผลจากการวิจัยครั้งนี้เป็นแนวทางประกอบการวางโครงการ ทั้งนี้เพราะความคาดหวังของอาจารย์สถาบันอุดมศึกษากับสังคมแตกต่างกัน ถ้าวางโครงการตามความเห็นของอาจารย์อย่างเดียวย่อมไม่สอดคล้องกับความต้องการของสังคม งานวิจัยนี้ได้เสนอแนะกว้าง ๆ ว่า สังคมไม่ควรคาดหวังว่าสถาบันอุดมศึกษาควรให้บริการด้านใดมากและสำคัญที่สุด ซึ่งอาจารย์สถาบันอุดมศึกษาเองก็ไม่ขัดแย้ง เพียงแต่ให้น้ำหนักงานต่างกัน เป็นหน้าที่ของสถาบันอุดมศึกษาที่จะนำมาพิจารณาว่างานข้อใดของด้านไหนที่สถาบันเมื่อกำลังทรัพยากรพอ เรียงตามลำดับความสำคัญก่อนหลังให้สอดคล้องกับผลการวิจัย แล้วดำเนินการตามที่ได้วางโครงการนั้น ทั้งนี้ควรยึดหยุ่นได้ตามสมควร

๑.๕ สำหรับนักพัฒนาหลักสูตรประจำสถาบัน ควรจะได้นำผลการวิจัยที่แสดงถึงความต้องการที่จะได้รับความรู้ต่าง ๆ จากสถาบันอุดมศึกษาของสังคมมาประกอบการพัฒนาหลักสูตรด้วย เพื่อให้ได้หลักสูตรที่สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นยิ่งขึ้น

๒. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

๒.๑ ในการศึกษาค้นคว้าต่อไปควรเพิ่มเติมแปรให้กว้างขวางยิ่งขึ้น เช่น ศึกษาความคาดหวังของอาจารย์ นิสิตนักศึกษา และประชาชนซึ่งแยกเป็นกลุ่มตามอาชีพ เปรียบเทียบกัน ซึ่งจะช่วยให้ได้ข้อเท็จจริงชัดเจนยิ่งขึ้น

๒.๒ อาจทำการวิจัยโดยขยายขอบเขตให้ครอบคลุมถึงระดับภาค เพื่อเสนอต่อสถาบันอุดมศึกษาในภาคนั้น ๆ และให้ร่วมกันบริการสังคมแก่ประชาชนในภาคของตน

บรรณานุกรม

คณะกรรมการวางแผนพื้นฐานเพื่อปฏิรูปการศึกษา การปฏิรูปการศึกษา วัฒนาพานิช ๒๕๑๘, ๒๕๔ หน้า.

✓ทองใหญ่ ทองใหญ่ "บทบาทของมหาวิทยาลัยในส่วนภูมิภาคที่เกี่ยวกับการทะนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่น" บทบาทของมหาวิทยาลัยในการพัฒนาระดับท้องถิ่นและภูมิภาค โครงการพัฒนามหาวิทยาลัย ๒๕๑๖, นับจำนวนหน้าไม่ได้.

✓ชัชชัย ปภัสราทร "ภารกิจของมหาวิทยาลัยด้านการให้บริการทางวิชาการแก่สังคม" ภารกิจของมหาวิทยาลัยที่สังคมไทยมุ่งหวัง โครงการพัฒนามหาวิทยาลัย ๒๕๑๗, หน้า ๗๐-๗๖.

✓นภคณ ณกุลศรี "ความต้องการความช่วยเหลือทางวิชาการจากวิทยาลัยครู ของครูประจำการ" การฝึกหัดครูเพื่อปฏิรูปสังคม เอกสารการประชุมฉบับที่ ๒ วิทยาลัยครูอุดรธานี ๒๕๑๕, นับจำนวนหน้าไม่ได้.

นิพนธ์ คันธเสวี "บทบาทของสถาบันการศึกษาชั้นมหาวิทยาลัยที่มีต่อสังคม" ภารกิจของมหาวิทยาลัยที่สังคมไทยมุ่งหวัง โครงการพัฒนามหาวิทยาลัย ๒๕๑๗, หน้า ๑๐๘-๑๑๘.

ประคอง กรรณสูต สถิติศาสตร์ประยุกต์สำหรับครู ไทยวัฒนาพานิช ๒๕๑๗, ๑๔๐ หน้า.

✓เปรมจิตต์ จีระพันธ์ การศึกษาเปรียบเทียบลักษณะหน้าที่การงานของอาจารย์ประจำในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย วิทยานิพนธ์ คม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ๒๕๑๓, ๗๕ หน้า.

ฝึกหัดครู, กรม การฝึกหัดครูกับการรับใช้สังคม เจริญวิทย์การพิมพ์ ๒๕๑๘, ๒๓๕ หน้า.

✓ไพฑูรย์ พงศ์บุตร "ภารกิจของมหาวิทยาลัยในด้านการให้บริการทางวิชาการแก่สังคม" ภารกิจของมหาวิทยาลัยที่สังคมไทยมุ่งหวัง โครงการพัฒนามหาวิทยาลัย ๒๕๑๗, หน้า ๔๕-๔๖.

✓ไพฑูรย์ สินลาร์คัน พัฒนาการของมหาวิทยาลัยไทย วิทยานิพนธ์ คม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ๒๕๑๖, ๑๔๐ หน้า.

✓ปิฎก โสธร การฝึกหัดครูกับการรับใช้สังคม เจริญวิทย์การพิมพ์ ๒๕๑๘, หน้า ๓๔.

มหาวิทยาลัยของรัฐ, ทบวง บทบาทของมหาวิทยาลัยในการพัฒนาระดับท้องถิ่นและภูมิภาค โครงการพัฒนามหาวิทยาลัย ๒๕๑๖, นับจำนวนหน้าไม่ได้.

มหาวิทยาลัยของรัฐ, ทบวง ภารกิจของมหาวิทยาลัยที่สังคมไทยมุ่งหวัง โครงการพัฒนา
มหาวิทยาลัย ๒๕๑๗, ๒๑๒ หน้า.

มหาสารคาม, วิทยาลัยครู บทบาทและหน้าที่ของอาจารย์วิทยาลัยครู เอกสารการประชุม
เชิงปฏิบัติการทางวิชาการ ฉบับที่ ๑ ๒๕๑๕, ๑๐ หน้า.

✓ ยงยศ เล็กกลาง การศึกษาเปรียบเทียบวิวัฒนาการของวิทยาลัยวิชาการศึกษาและ
มหาวิทยาลัยในประเทศไทย ปรินทิพนิพนธ์ กศ.บ มศว. ประสานมิตร ๒๕๑๘,
๑๔๑ หน้า.

✓ เล็ก ปานแย้ม บทบาทของโรงเรียนและวิทยาลัยเกษตรกรรมที่ตั้งอยู่ในภาคกลาง ในการ
เผยแพร่ความรู้ทางการเกษตร ตามทฤษฎีของเกษตรกรรมในท้องถิ่น วิทยานิพนธ์
วท.บ (เกษตรศาสตร์) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ๒๕๑๘, ๑๗๗ หน้า.

ฉวน สายยศ สถิติวิทยาทางการศึกษา วัฒนาพานิช ๒๕๑๕, ๒๗๖ หน้า.

วิจิตร ศรีสอาน "วัตถุประสงค์ นโยบาย และเป้าหมายการศึกษา ของจุฬาลงกรณ์มหา
วิทยาลัย" รายงานการสัมมนาหัวหน้าแผนกเรื่อง แผนพัฒนาการศึกษาของ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ระยะที่ ๔ โครงการทดลองผลิตเอกสารมหาวิทยาลัย
๒๕๑๘, หน้า ๔๔-๖๓.

✓ วิจิตร อวระกุล "ภารกิจของมหาวิทยาลัยด้านการให้บริการวิชาการแก่สังคม" ภารกิจของ
มหาวิทยาลัยที่สังคมไทยมุ่งหวัง โครงการพัฒนามหาวิทยาลัย ๒๕๑๗, หน้า ๗๗-๘๔.

✓ สวัสดิ์ ทรัพย์จำนง การดำเนินงานโครงการฝึกหัดครูชนบท วิทยานิพนธ์ ศศ.บ มหาวิทยาลัย
เกษตรศาสตร์ หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู จัดพิมพ์ ๒๕๑๘, ๑๕๑ หน้า.

✓ สมชาย วงศ์เกษม บทบาททางการสอน การวิจัย และการบริการสังคม ของอาจารย์
วิทยาลัยครูภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปรินทิพนิพนธ์ กศ.บ มศว. ประสานมิตร
๒๕๑๕, ๑๓๕ หน้า.

สายสุรี จุติกุล "ข้อพิจารณาเกี่ยวกับบทบาทของมหาวิทยาลัยส่วนภูมิภาค" บทบาทของ
มหาวิทยาลัยในการพัฒนาระดับท้องถิ่นและภูมิภาค โครงการพัฒนามหาวิทยาลัย
๒๕๑๖, นับจำนวนหน้าไม่ได้.

✓ สุภรณ์ ศรีพิพล การวิเคราะห์ระบบงานมหาวิทยาลัย ปรินทิพนิพนธ์ วิทยาลัยวิชาการศึกษา
ประสานมิตร ๒๕๑๕, หน้า ๒๔-๒๕.

สุกรณ์ ศรีพหล "บทบาทสถาบันฝึกหัดครูที่จะรับใช้สังคม" การฝึกหัดครูกับการรับใช้สังคม
 เจริญวิทยาการพิมพ์ ๒๕๑๔, หน้า ๔๗-๕๓.

✓ สุวกิจ ศรีปัดดา การวิเคราะห์ปริมาณงานของอาจารย์สถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคาม
 ปริญญานิพนธ์ กศ.ม มศว. ประสานมิตร ๒๕๑๔, ๑๐๓ หน้า.

✓ Groezinger, Jean Karen, "A Community Service Inventory for Use by
 Community Colleges", Dissertation Abstract International, March,
 1975, Vol. 35, No. 9, p. 5854 A - 5855 A.

Hoult, Thomas Ford, Dictionary of Modern Sociology, A Little Field,
 Adams Co., 1-69, p. 306.

✓ Kertesz, Stephen D., The Task of Universities in a Changing World,
 University of Notre Dame Press, 1971, 503 pp.

Lindquist, E. F., Design and Analysis of Experiments in Psychology
and Education, Houghton Mifflin Company, 1956, 819 pp.

✗ Mayhew, Lewis B., Colleges Today and Tomorrow, Jossey Bass Inc.,
 Publishers, San Francisco, 1969, 255 pp.

✓ Moore, Neal DeWitt, "The Role of Brunswick Junior College in Community
 Development" Dissertation Abstract International, February, 1975,
 Vol. 35, No. 8, p. 5059 A.

✓ Murphy, Michael Thomas, "Faculty in Public Service Activities in
 Baltimore Higher Education Institution" Dissertation Abstract
International, March, 1975, Vol. 35, No. 9, p. 5867 A.

✗ Nash, George, The University and the City, McGraw-Hill Company,
 New York, 1973, 151 pp.

✓ Orushkin, Victor G., Planning the Development of University : I,
 UNESCO, 1971, 318 pp.

- ✓ Welch, Timothy Leroy, "Program and Budget Characteristics of 'Pacesetter' Community Service Program in California Colleges", Dissertation Abstract International, January, 1975, Vol. 35, No. 7, p. 4212 A.
- Winer, B. J., Statistical Principles in Experimental Design, McGraw-Hill Book Company, 1962, 672 pp.

เอกสารและบุคคลที่ใช้เป็นหลักฐานในการศึกษางานบริการสังคม
ของสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคาม

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม

หนังสือราชการ

ศธ. ๗๒/ ๒๕๑๒, หนังสือที่ ลงวันที่ ๑๘ สิงหาคม ๒๕๑๓ เรื่องขออนุญาตระงับการสอบ.

ศธ. ๐๓๐๕๐๔/ ๔๘๙, หนังสือที่ ลงวันที่ ๑๙ กันยายน ๒๕๑๓ เรื่องกรรมการที่ปรึกษาศูนย์
วิชาการอำเภอชนบท.

ศธ. ๐๓๐๕๐๔/ ๕๓๓, หนังสือที่ ลงวันที่ ๓ ตุลาคม ๒๕๑๓ เรื่องขอเชิญผู้สนใจเข้าฟังการ
บรรยายเกี่ยวกับคนตรี.

ศธ. ๐๓๐๕๐๔/ ๖๕๑, หนังสือที่ ลงวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๑๓ เรื่องการแนะแนวการ
ศึกษาต่อและการเลือกอาชีพทางวิทยุศึกษา ภาควิทยุโรงเรียน.

ศธ. ๐๓๐๕๐๔/ ๖๕๑, หนังสือที่ ลงวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๑๓ เรื่องขอส่งระเบียบการและ
คู่มือนักศึกษา.

ศธ. ๐๓๐๓๑๕/ พิเศษ, หนังสือที่ ลงวันที่ ๕ มกราคม ๒๕๑๔ เรื่องขอเชิญร่วมแสดงในงาน
นิทรรศการ.

ศธ. ๐๓๐๕๐๔/ ๒๐, หนังสือที่ ลงวันที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๑๔ เรื่องขอเชิญฟังปาฐกถาพิเศษ.

ศธ. ๐๓๐๕๐๔/ ๓๔๕, หนังสือที่ ลงวันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๑๔ เรื่องส่งสรุปผลงานค่ายอาสา
พัฒนา.

ศธ. ๐๓๐๕๐๔/ ๔๔๔, หนังสือที่ ลงวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๑๔ เรื่องวิทยากรให้การอบรม.

ศธ. ๐๓๐๕๐๔/ ๕๕๒-๕๖๒, หนังสือที่ ลงวันที่ ๑๔ กรกฎาคม ๒๕๑๔ เรื่องขอเชิญชม
นิทรรศการ.

ศธ. ๐๓๐๕๐๔/ ๕๕๔, หนังสือที่ ลงวันที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๑๔ เรื่องขอเชิญฟังปาฐกถา.

ศธ. ๐๓๐๕๐๔/ ๖๖๒, หนังสือที่ ลงวันที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๑๔ เรื่องขอเชิญฟังคำบรรยาย.

ศธ. ๐๓๐๕๐๔/ ๖๖๔, หนังสือที่ ลงวันที่ ๑๙ สิงหาคม ๒๕๑๔ เรื่องขอขอบคุณ.

ศธ. ๐๓๐๕๐๔/ ๘๕๕, หนังสือที่ ลงวันที่ ๑๙ พฤศจิกายน ๒๕๑๔ เรื่องขอเชิญเป็นวิทยากร.

ศธ. ๐๓๐๕๐๔/ ๘๘, หนังสือที่ ลงวันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๑๕ เรื่องเชิญฟังคำบรรยาย.

- ศธ. ๐๓๐๕๐๔/ ๑๑๑, หนังสือที่ ลงวันที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๕ เรื่องการช่วยเหลืออุปกรณ์การสอน.
- ศธ. ๐๓๐๕๐๔/ ๑๒๐, หนังสือที่ ลงวันที่ ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๕ เรื่องขอเชิญเป็นวิทยากร.
- ศธ. ๐๓๐๕๐๔/ ๒๒๗, หนังสือที่ ลงวันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๑๕ เรื่องขอเชิญเป็นประธานเปิดค่ายอาสาพัฒนา.
- ศธ. ๐๓๐๕๐๔/ ๒๒๘, หนังสือที่ ลงวันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๑๕ เรื่องการอบรมการสอนวิชาคณิตศาสตร์แนวใหม่.
- ศธ. ๐๓๐๕๐๔/ ๔๓๐-๔๔๕, หนังสือที่ ลงวันที่ ๒๗ กันยายน ๒๕๑๕ เรื่องส่งหนังสือปลุกณคดี.
- ศธ. ๑๒๐๖/ ๑๑๔๐, หนังสือที่ ลงวันที่ ๒๒ ธันวาคม ๒๕๑๕ เรื่องขอเวลาจัดรายการสารคดี.
- ศธ. ๐๓๐๕๐๔/ ๑๐, หนังสือที่ ลงวันที่ ๔ มกราคม ๒๕๑๖ เรื่องขอนิสิตอาสาพัฒนาเป็นวิทยากรแนะแนว.
- ศธ. ๑๒๐๖/ ๒๒, หนังสือที่ ลงวันที่ ๕ มกราคม ๒๕๑๖ เรื่องขอเอกสารเกี่ยวกับการศึกษาต่อ.
- ศธ. ๑๒๐๖/ ๒๒๐, หนังสือที่ ลงวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๖ เรื่องการเผยแพร่รายการสารคดี ของวิทยาลัยวิชาการศึกษา มหาสารคาม.
- ศธ. ๑๒๐๖/ ๓๒๐-๓๒๙, หนังสือที่ ลงวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๑๖ เรื่องเชิญเป็นเกียรติในพิธีเปิดค่ายอาสาพัฒนา.
- ศธ. ๑๒๐๖/ ๑๑๒๑, หนังสือที่ ลงวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๑๖ เรื่องการสัมมนาการบริหารการศึกษาและประชากรศึกษา.
- ศธ. ๑๒๐๖/ ๖๕, หนังสือที่ ลงวันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๑๗ เรื่องขอเอกสารความรู้เกี่ยวกับระเบียบการศึกษาต่อ.
- สร.ทม. ๑๐๐๖/ ๖๕๕, หนังสือที่ ลงวันที่ ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๑๗ เรื่องขอเวลาจัดรายการทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย.
- สร.ทม. ๑๐๐๖/ ว.๕๐๖, หนังสือที่ ลงวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๑๗ เรื่องมอบงานวิจัย.
- สร.ทม. ๑๐๐๖/ ๔๐๒และ๔๐๓, หนังสือที่ ลงวันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๑๘ เรื่องมอบงานวิจัย.

๑๐๒/ ๒๕๑๘, คำสั่งที่ ส้ง ๗ วันที่ ๒๓ มิถุนายน ๒๕๑๘ เรื่องแต่งตั้งกรรมการดำเนินงาน
โครงการอาหารโปรตีนและถั่วเหลือง.

สร.ทม. ๑๐๐๖/ ๘๘๕, บันทึกข้อความที่ ลงวันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๑๘ เรื่องขออนุมัติจัด
อบรมวาทกรรม เบื้องต้นสำหรับประชาชน.

สร.ทม. ๑๐๐๖/ ๕๒๕-๕๓๐, หนังสือที่ ลงวันที่ ๕ กรกฎาคม ๒๕๑๘ เรื่องสัมมนาประชากร
ศึกษาเกี่ยวกับความอยู่รอดของสังคม.

สร.ทม. ๑๐๐๖/ ว.๑๐๒๘, หนังสือที่ ลงวันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๑๘ เรื่องมอบงานวิจัย.

สร.ทม. ๑๐๐๖/ ๕๕๕, หนังสือที่ ลงวันที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๑๘ เรื่องนิสิตจัดกิจกรรม
นอกสถานที่.

สร.ทม. ๑๐๐๖/ ๑๓๕๒-๑๓๕๖, หนังสือที่ ลงวันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๑๘ เรื่องส่งปกิณกคดี
ออกรายการวิทยุ.

รอ. ๕๕/ ๕๗๖๘, หนังสือที่ ลงวันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๑๘ เรื่องการบรรยายในการสัมมนา
ทางวิชาการ.

สร.ทม. ๑๐๐๖/ ๒๒๗, หนังสือที่ ลงวันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๑๙ เรื่องการอบรมครูแนะแนว

สร.ทม. ๑๐๐๖/ พิเศษ, หนังสือที่ ลงวันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๑๙ เรื่องส่งโปรแกรมการคำนวณ
ค่าสถิติบางตัวที่ใช้มากในการวิจัยทางการศึกษา.

๑๒๑/ ๒๕๑๙, คำสั่งที่ ส้ง ๗ วันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๑๙ เรื่องแต่งตั้งกรรมการผลิตนม
ถั่วเหลือง.

สร.ทม. ๑๐๐๖/ ๘๓๘, หนังสือที่ ลงวันที่ ๑๘ สิงหาคม ๒๕๑๙ เรื่องการจัดสัมมนาปฏิบัติการ
การเรียนการสอนภาษาอังกฤษระดับ มศ. ๑-๓.

มค ๓๑/ ๒๕๓๒, หนังสือที่ ลงวันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๑๙ เรื่องการจัดนิทรรศการแสดงผล
การสอนในวันศึกษาประชาชน.

หนังสือเป็นเล่ม

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม การสัมมนาศิลปะ จันทกัณฑ์การพิมพ์ ๒๕๑๙,
๑๐๕ หน้า.

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม "ภารกิจและความก้าวหน้าของมหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม" สัปดาห์แห่งความก้าวหน้า จินตทัศน์การพิมพ์
๒๕๑๗, ไม่ปรากฏจำนวนหน้า.

สัมภาษณ์

ไพฑูรย์ สุขสร้างม เป็นผู้ให้สัมภาษณ์ วิสัน จุมปาแปด เป็นผู้สัมภาษณ์ ที่คณะวิทยาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม เมื่อวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๑๕.

วิทยาลัยครูมหาสารคาม

หนังสือราชการ

๒๒๒/ ๒๕๑๓, หนังสือที่ ลงวันที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๑๓ เรื่องรายงานผลการดำเนินงาน

โครงการสอนเด็กเล็กก่อนเกณฑ์บังคับเรียน.

ศธ. ๐๓๐๓๑๕/ ๗๓๖, หนังสือที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๑๓ เรื่องการประชุมสัมมนาครูประถมศึกษา

ในโครงการบริการการศึกษา.

ศธ. ๐๓๐๔/ ๘๓๑๘, หนังสือที่ ลงวันที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๑๔ เรื่องส่งอุปกรณ์ยูนิเซฟเพิ่มเติม

สำหรับโรงเรียนประถมศึกษา.

ศธ. ๐๓๐๓๑๕/ ๗๓๑, หนังสือที่ ลงวันที่ ๒๔ กันยายน ๒๕๑๔ เรื่องส่งอุปกรณ์ที่ได้รับความ

ช่วยเหลือจากยูนิเซฟ.

ศธ. ๐๓๐๓๑๕/ ๑๓๕, หนังสือที่ ลงวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๕ เรื่องประชุมสัมมนาครูสอน

สังคมศึกษาในโรงเรียนสาธิตของโครงการฝึกหัดครูและบริการการศึกษา.

ศธ. ๐๓๐๓๑๕/ ๒๐๓, หนังสือที่ ลงวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๕ เรื่องสรุปผลการประชุม

สัมมนาครูคณิตศาสตร์โรงเรียนสาธิต.

ศธ. ๐๓๐๓๑๕/ ๑๐๘๕, หนังสือที่ ลงวันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๑๕ เรื่องโครงการอาหารกลางวัน.

ศธ. ๐๓๐๓๑๕/ ๑๔๕๕, หนังสือที่ ลงวันที่ - พฤศจิกายน ๒๕๑๕ เรื่องรายงานการประชุม

บรรดาจารย์ห้องสมุดโรงเรียนในโครงการฝึกหัดครูและบริการการศึกษา.

ศธ. ๐๓๐๔๒๕/ ๕๕, หนังสือที่ ลงวันที่ - มกราคม ๒๕๑๖ เรื่องรายงานผลการประชุม

ปฏิบัติการครูสอนวิชาวิทยาศาสตร์.

ศบ. ๐๓๐๘๒๕/ ๑๓๕-๑๔๓, หนังสือที่ ลงวันที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๑๖ เรื่องการประชุมสัมมนา
ทางการวัดผลการศึกษา.

มหาวิทยาลัยภาษาไทย วิทยาลัยครูมหาสารคาม, บันทึกข้อความ ลงวันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๑๖
เรื่องการประชุมประเมินผลการประชุมสัมมนาครูผู้สอนภาษาไทยชั้นประถมศึกษา.

ศบ. ๐๓๐๘๒๕/ ๑๔๐๘, หนังสือที่ ลงวันที่ ๓ ตุลาคม ๒๕๑๖ เรื่องโครงการอาหารกลางวัน.

ศบ. ๐๓๐๘๒๕/ ๔-๑๐, หนังสือที่ ลงวันที่ ๕ มกราคม ๒๕๑๕ เรื่องการประชุมสัมมนาผู้นำ
ชุมชน.

ศบ. ๐๓๐๘๒๕/ ๘๒๕, หนังสือที่ ลงวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๕ เรื่องการฝึกอบรมวิชาชีพ
อุตสาหกรรมในครอบครัว.

ศบ. ๐๓๐๘๒๕/ ๑๑๓๓, หนังสือที่ ลงวันที่ ๔ กรกฎาคม ๒๕๑๕ เรื่องจัดรายการ"วิทยาลัย
ทางอากาศ".

ศบ. ๐๓๐๘๒๕/ ๑๑๕๖-๑๑๕๘, หนังสือที่ ลงวันที่ ๕ กรกฎาคม ๒๕๑๕ เรื่องขอเชิญไปเป็น
เกียรติในงานมรดกอีสาน.

ศบ. ๐๓๐๘๒๕/ ๑๔๔๑, หนังสือที่ ลงวันที่ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๑๕ เรื่องขอขอบคุณในความ
ร่วมมือสร้างศูนย์ข่าวสารและคหกรรมศาสตร์ประจำหมู่บ้าน.

ศบ. ๐๓๐๘๒๕/ ๒๐๕๕, หนังสือที่ ลงวันที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๑๕ เรื่องส่งแบบสำรวจข้อมูล
เกี่ยวกับการดำเนินงานขึ้นเด็กเล็ก.

ศบ. ๐๓๐๗๒๕/ ๒๑๒๑, หนังสือที่ ลงวันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๑๕ เรื่องขอเชิญเป็นประธาน
เปิดสอนกลุ่มสนใจ.

ศบ. ๐๔๐๓/ ๑๑๔๓๑, หนังสือที่ ลงวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๑๕ เรื่องศูนย์ชุมชนส่งเสริม
วัฒนธรรม.

ศบ. ๐๓๐๘๒๕/ ๒๑๕๘, หนังสือที่ ลงวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๑๕ เรื่องการตอบรับการ
ช่วยเหลือของยูนิเซฟ.

๒๔๓/ ๒๕๑๕, คำสั่งที่ สั่ง ณ วันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๑๕ เรื่องการจัดตั้งกรรมการ
อำนวยการหน่วยประจำที่ศูนย์ชุมชนส่งเสริมวัฒนธรรมไทย.

วท. ๖๕/ ๒๕๑๕, หนังสือที่ ลงวันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๑๕ เรื่องการอบรมสัมมนาครูสอน
คณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑.

เอกสารอัครำเนาเป็นหลักฐานประกอบการประชุมในวาระต่าง ๆ

เอกสารประกอบการประชุมคณะกรรมการบริหาร โครงการฝึกหัดครูและบริหาร
การศึกษา วิทยาลัยครูมหาสารคาม ณ ห้องประชุมศาลากลางจังหวัดมหาสารคาม
เมื่อวันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๑๔ ม.ป.ท. ๒๕๑๔, ๑๔ หน้า.

โครงการปรับปรุงการฝึกหัดครูและบริหารการศึกษา วิทยาลัยครูมหาสารคาม
การดำเนินงานและข้อสังเกตบางประการ ม.ป.ท. ม.ป.ป., ๗ หน้า.

รายงานผลการดำเนินงานตามโครงการฝึกหัดครูและบริหารการศึกษา วิทยาลัย
ครูมหาสารคาม ม.ป.ท. ม.ป.ป., ๖ หน้า.

สรุปผลการประชุมสัมมนาอาจารย์วิทยาลัยครูประจำการ ศึกษาในเทศก์จังหวัด
ตามโครงการฝึกหัดครูและบริหารการศึกษา วิทยาลัยครูมหาสารคาม ระหว่างปี
พ.ศ. ๒๕๑๒-๒๕๑๖ ม.ป.ท. ๒๕๑๖, ๗ หน้า.

สิน อุทัยแพน "สรุปผลงานโครงการฝึกหัดครูชนบทของวิทยาลัยครูมหาสารคามตั้งแต่ปี พ.ศ.
๒๕๐๑-๒๕๐๖" บันทึกผลการประชุมเมื่อวันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๐๖ ม.ป.ท.
๒๕๐๖, ๕ หน้า.

หนังสือที่พิมพ์เป็นเล่ม

คณะกรรมการจัดทำหนังสืออนุสรณ์ หยาดฝน หนังสืออนุสรณ์วิทยาลัยครูมหาสารคามปีการศึกษา
๒๕๑๑ ม.ป.ท. ๒๕๑๑, ไม่ปรากฏจำนวนหน้า.

แผนกบริหารการศึกษา วิทยาลัยครูมหาสารคาม โครงการฝึกหัดครูและบริหารการศึกษา
๒๕๑๔, ๓๐ หน้า.

วิทยาลัยครูมหาสารคาม การฝึกหัดครูและบริหารการศึกษา เอกสารพิเศษฉบับที่ ๑
โรงพิมพ์ศิริกัณฑ์ ๒๕๑๒, ๔๕ หน้า.

หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู การฝึกหัดครูและบริหารการศึกษา เอกสารนิเทศ
การศึกษา ฉบับที่ ๑๑๑ โรงพิมพ์คุรุสภา ๒๕๑๒, ๓๒ หน้า.

หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู คู่มือปฏิบัติสำหรับครูในโครงการฝึกหัดครูชนบท
เอกสารนิเทศการศึกษา ฉบับที่ ๕๗ แผนกการพิมพ์วิทยาลัยครูสวนสุนันทา ๒๕๐๕,
๗๐ หน้า.

หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู โครงการฝึกอบรมเด็กเล็กวัยก่อนเกณฑ์บังคับเรียนใน
โครงการฝึกหัดครูชนบทและโครงการสอนเด็กเล็ก เอกสารนิเทศการศึกษา
 ฉบับที่ ๑๑๒ โรงพิมพ์คุรุสภา ๒๕๑๓, ๑๐๗ หน้า.

สัมภาษณ์

นิคม มัคจุปะ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์ วิสัน จุมปาแปด เป็นผู้สัมภาษณ์ ที่สำนักงานฝ่ายปกครอง

วิทยาลัยครูมหาสารคาม เมื่อวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๑๕.

ปัญญา ปุยเปีย เป็นผู้ให้สัมภาษณ์ วิสัน จุมปาแปด เป็นผู้สัมภาษณ์ ที่แผนกบริการการศึกษา

วิทยาลัยครูมหาสารคาม เมื่อวันที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๑๕.

สมจิต ทวีทิพย์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์ วิสัน จุมปาแปด เป็นผู้สัมภาษณ์ ที่ภาควิชาคหกรรมศาสตร์

วิทยาลัยครูมหาสารคาม เมื่อวันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๑๕.

วิทยาลัยพลศึกษา จังหวัดมหาสารคาม

หนังสือราชการ

วพ.มค. ๓๑๖/ ๒๕๑๗, บันทึกข้อความที่ ลงวันที่ ๒๔ พฤษภาคม ๒๕๑๗ เรื่องรายงาน
ประจำปีการศึกษา ๒๕๑๖.

ศธ. ๐๕๐๔๐๓/ ๔๒๖, หนังสือด่วนมากที่ ลงวันที่ ๑๑ มิถุนายน ๒๕๑๗ เรื่องรายงานผล
การดำเนินงาน อ.ศ.ร. หมวด ก (พลศึกษา).

ศธ. ๐๓๐๔๐๓/ ๕๔๓, หนังสือที่ ลงวันที่ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๑๗ เรื่องขออนุมัติออกจรรยาบรรณ

วพ.มค. ๖๒๔/ ๒๕๑๗, บันทึกข้อความที่ ลงวันที่ ๓ กันยายน ๒๕๑๗ เรื่องการแข่งขัน
กีฬาเขต ๔.

ศธ. ๐๕๐๔๐๓/ ๖๖๗, หนังสือที่ ลงวันที่ ๒๓ กันยายน ๒๕๑๗ เรื่องขอเชิญทีมฟุตบอลและ
ยิมนาสติกไปช่วยงาน.

วพ.มค. ๐๐๗๔/ ๒๕๑๕, หนังสือที่ ลงวันที่ ๑๔ มกราคม ๒๕๑๕ เรื่องการจัดทำรายงาน
ผลงานประจำปีการศึกษา ๒๕๑๔.

วพ.มค. ๑๐๕๕/ ๒๕๑๕, หนังสือที่ ลงวันที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๑๕ เรื่องการจัดทำรายงาน
ผลงานประจำปีการศึกษา ๒๕๑๕ (ระยะ ๑ ตุลาคม ถึง ๓๐ กันยายน ๒๕๑๕).

หนังสือที่พิมพ์เป็นเล่ม

คณะกรรมการจัดทำหนังสืออนุสรณ์ วิทยาลัยพลศึกษามหาสารคาม'๑๒ กรุงเทพมหานครพิมพ์
๒๕๑๗, ไม่ปรากฏจำนวนหน้า.

สัมภาษณ์

กุสิต เกษภิมล เป็นผู้ให้สัมภาษณ์ วิสัน จุมปาแฝด เป็นผู้สัมภาษณ์ ที่วิทยาลัยพลศึกษา
จังหวัดมหาสารคาม เมื่อวันที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๑๙.

ภาคผนวก ก.

บัญชีรายชื่อ โครงการงานบริการสังคมของวิทยาลัยครูมหาสารคาม

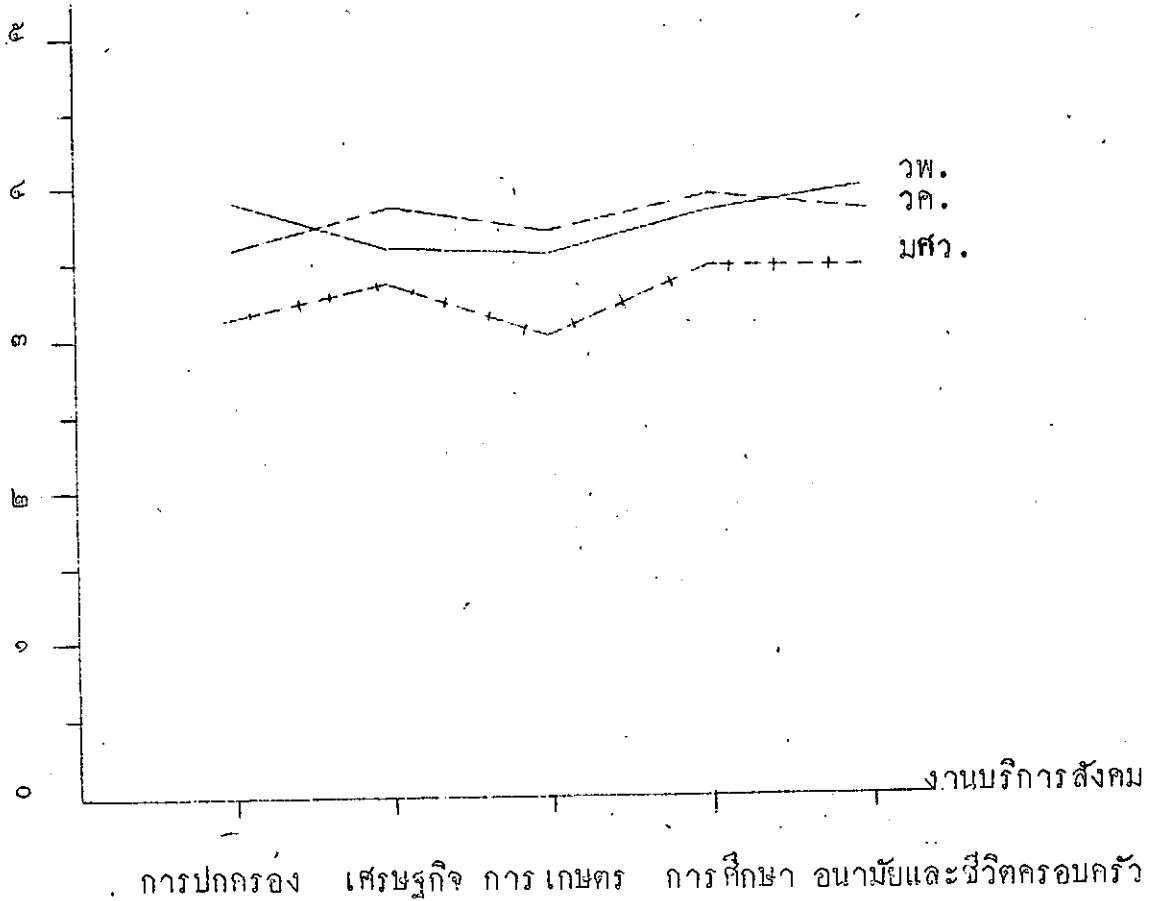
บัญชีรายชื่องานบริการสังคมที่อยู่ในโครงการ
ของวิทยาลัยครูมหาสารคามในระยะ
ปี พ.ศ. ๒๕๒๐-๒๕๒๒

- โครงการที่ ๑ โครงการพัฒนาอาจารย์วิทยาลัยครูมหาสารคาม
- โครงการที่ ๒ โครงการพัฒนาการนิเทศการสอน
- โครงการที่ ๓ โครงการการสัมมนาปฏิบัติการ เตรียมการ สอนร่วมกันของกลุ่มวิทยาลัยครูภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
- โครงการที่ ๔ โครงการทดลอง เตรียมการ ฝึกสอนในระดับประถมศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น
- โครงการที่ ๕ โครงการ โรงเรียนชุมชน
- โครงการที่ ๖ โครงการอบรมสัมมนาประชากร ศึกษาและการวางแผนครอบครัวแก่ผู้นำหมู่บ้าน
- โครงการที่ ๗ โครงการศึกษาและงานด้านการวิจัยสถาบัน
- โครงการที่ ๘ โครงการจัดตั้งศูนย์วัฒนธรรมประจำภาค
- โครงการที่ ๙ โครงการพัฒนาเจ้าหน้าที่คณงานของวิทยาลัย
- โครงการที่ ๑๐ โครงการสัมมนาผู้นำหมู่บ้าน เพื่อสนับสนุนการศึกษานอกระบบ
- โครงการที่ ๑๑ โครงการจัดตั้งศูนย์ข่าวสารและคหกรรมศาสตร์ประจำหมู่บ้าน
- โครงการที่ ๑๒ โครงการสอนกลุ่มสนใจ
- โครงการที่ ๑๓ โครงการพัฒนาเยาวชนนอกโรงเรียน
- โครงการที่ ๑๔ โครงการส่งเสริมการศึกษานอกระบบ โดยวิธีสื่อสารมวลชน
- โครงการที่ ๑๕ โครงการฝึกอบรมผู้นำกลุ่มเกษตรกร

ภาคผนวก ข.

ภาพประกอบผลการวิเคราะห์ข้อมูล

คะแนนเฉลี่ย

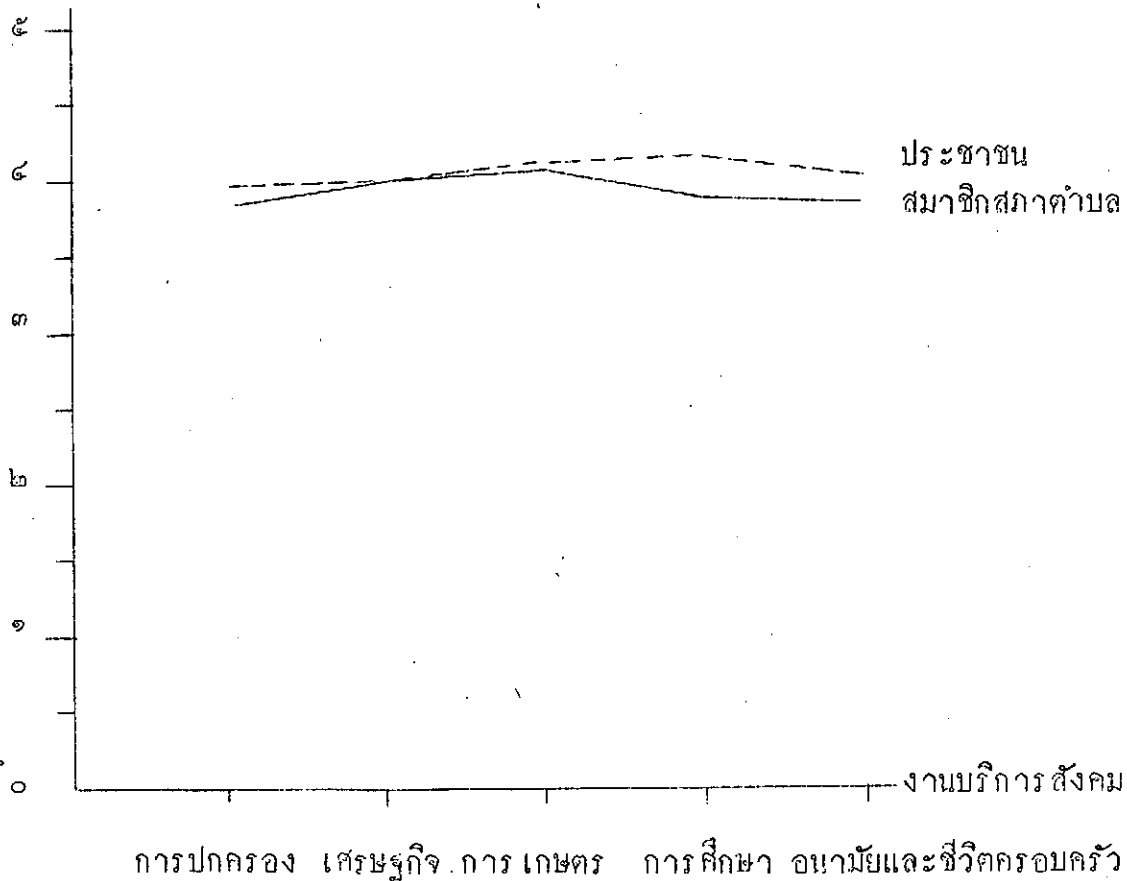

F = ๑๘.๖๔๔๘** ๕.๑๓๒๕** ๘.๘๘๕๗** ๑๔.๕๕๘๑** ๖.๕๐๘๐**

ภาพประกอบ ๑. เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความคาดหวังเกี่ยวกับงานบริการสังคม
ด้านต่าง ๆ ของอาจารย์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม วิทยาลัยครูมหาสารคาม
และวิทยาลัยพลศึกษา จังหวัดมหาสารคาม

หมายเหตุ ภาพประกอบนี้ใช้ประกอบการตาราง ๒๕

คะแนนเฉลี่ย

$$F = 2.292 \quad 0.422 \quad 0.9923 \quad 40.994^{**} \quad 2.944$$

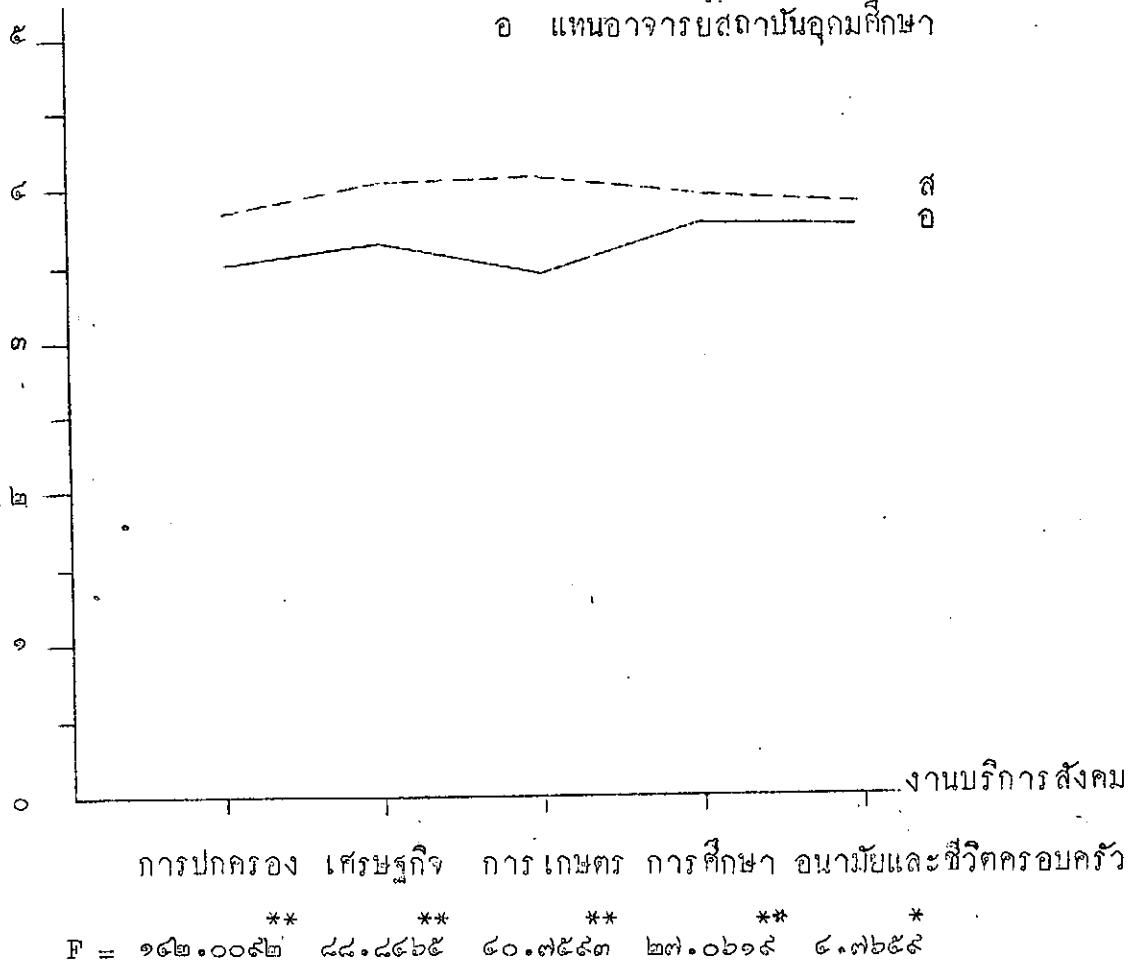
ภาพประกอบ ๒ เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความคาดหวังเกี่ยวกับงานบริการสังคม
ด้านต่าง ๆ ของสมาชิกสภาตำบลและประชาชน

หมายเหตุ ภาพประกอบนี้ใช้ประกอบการตาราง ๓๑

คะแนนเฉลี่ย

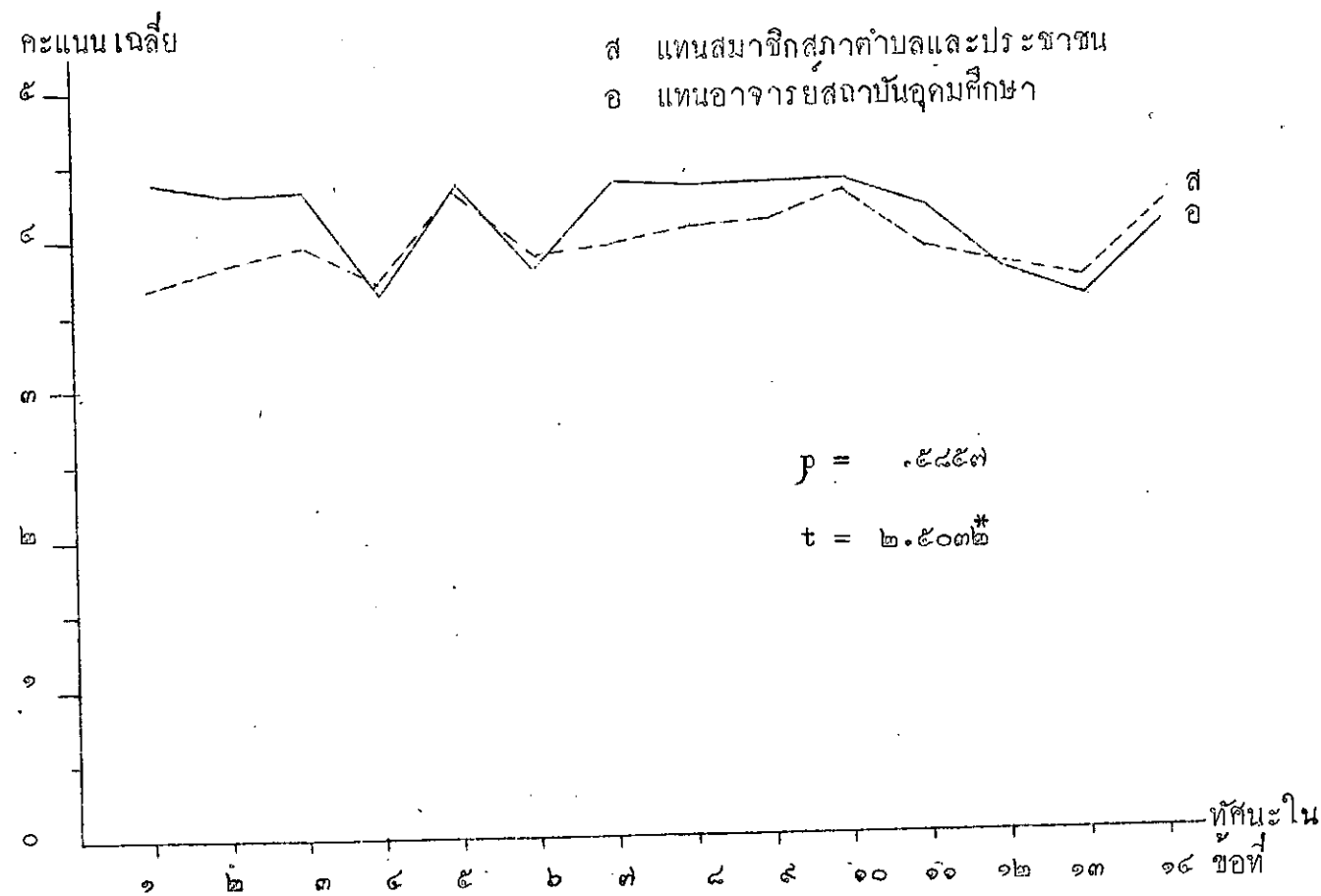
ส แทนสมาชิกสภาตำบลและประชาชน

อ แทนอาจารย์สถาบันอุดมศึกษา

ภาพประกอบ ๓ เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความคาดหวังเกี่ยวกับงานบริการสังคม
ด้านต่าง ๆ ของอาจารย์สถาบันอุดมศึกษา กับ สมาชิกสภาตำบลและประชาชน

หมายเหตุ ภาพประกอบนี้ใช้ประกอบการตาราง ๓๒

ภาพประกอบ ๔ เปรียบเทียบทัศนะของอาจารย์สถาบันอุดมศึกษา กับ สมาชิกสภาตำบลและประชาชน เกี่ยวกับการจัดงานบริการสังคม

หมายเหตุ ภาพประกอบนี้ใช้ประกอบตาราง ๓๓

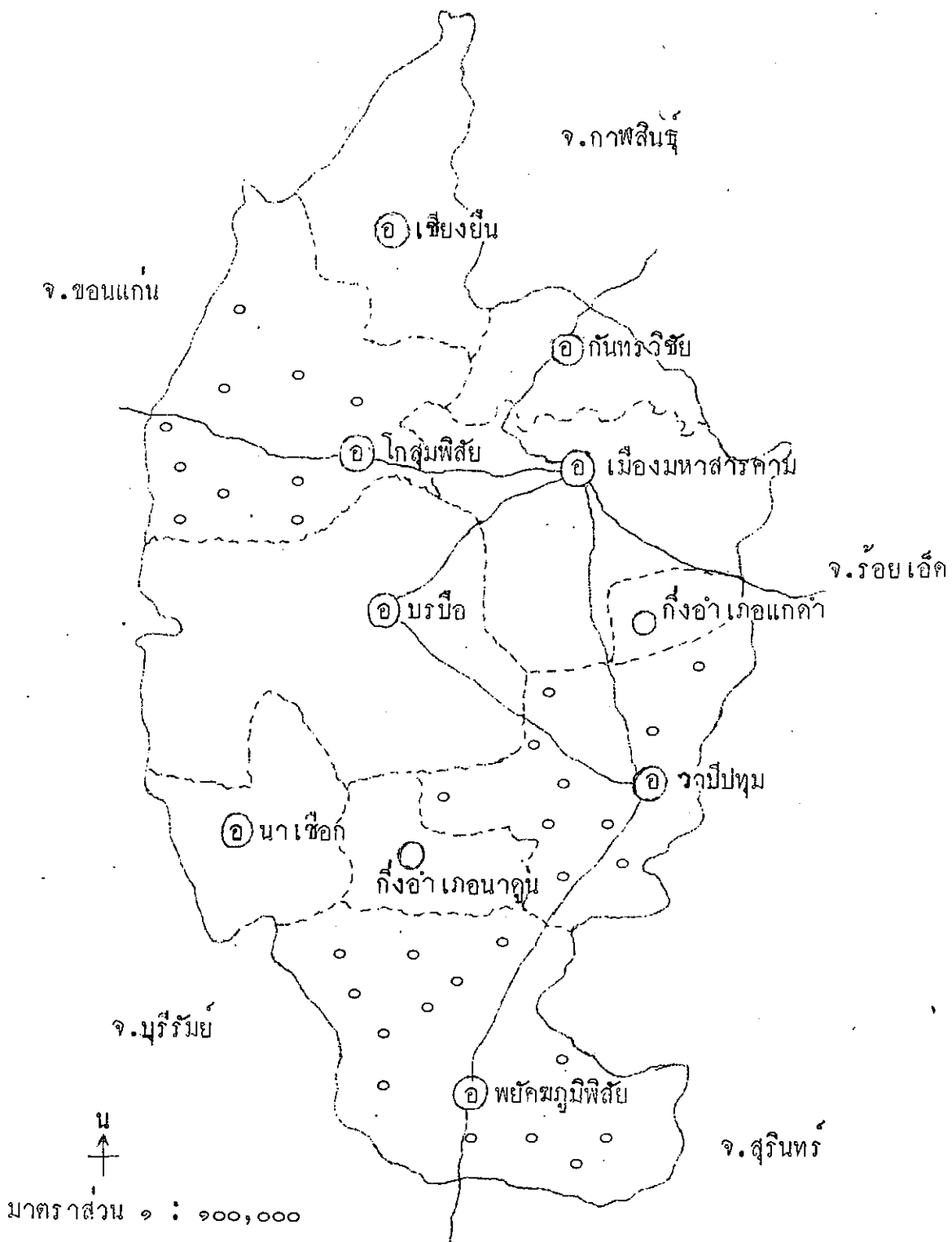
ภาคผนวก ค.

แผนที่สังเขปจังหวัดมหาสารคาม

และ

บัญชีรายชื่อคำบลกลุ่มตัวอย่าง

แผนที่สังเขปจังหวัดมหาสารคาม แสดงที่ตั้งอำเภอ โกสุมพิสัย
พยัคฆภูมิพิสัย และวาปีปทุม

รายชื่อตำบลต่าง ๆ ที่ใช้ศึกษาวิจัยครั้งนี้

อำเภอโกสุมพิสัย มี ๑๐ ตำบล คือ

๑. ตำบลหัวขวาง	๖. ตำบลเหล่า
๒. ตำบลแก้งแก	๗. ตำบลหนองเหล็ก
๓. ตำบลแพง	๘. ตำบลยางน้อย
๔. ตำบลเขวาไร่	๙. ตำบลเขื่อน
๕. ตำบลวังยาว	๑๐. ตำบลหนองบัว

อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย มี ๑๓ ตำบล คือ

๑. ตำบลนาฏ	๘. ตำบลก้ามปู
๒. ตำบลแวงทอง	๙. ตำบลปะหลาน
๓. ตำบลบ้านภู	๑๐. ตำบลหนองบัวแก้ว
๔. ตำบลขามเรียง	๑๑. ตำบลเวียงสระอากาศ
๕. ตำบลกงเมือง	๑๒. ตำบลราษฎร์เจริญ
๖. ตำบลนาสีนวล	๑๓. ตำบลเมืองเคา
๗. ตำบลเม็กคำ	

อำเภอนาโพธิ์ มี ๑๐ ตำบล คือ

๑. ตำบลหนองแสง	๖. ตำบลหัวเรือ
๒. ตำบลขามป้อม	๗. ตำบลแคน
๓. ตำบลเสือโก้ก	๘. ตำบลงิ้วบา
๔. ตำบลคงใหญ่	๙. ตำบลนาข่า
๕. ตำบลโพธิ์ชัย	๑๐. ตำบลบ้านหวาย

รวมทั้งสิ้น ๓๓ ตำบล

ภาคผนวก ง.

แบบสอบถาม

ข้อมูลบางประการ เกี่ยวกับการ สร้างแบบสอบถาม

และ

ค่าเฉลี่ยของงานบริการสังคมแต่ละข้อ

ชุดที่ ๑ สำหรับอาจารย์สถาบันอุดมศึกษา

แบบสอบถามประกอบการวิจัย

เรื่อง

งานบริการสังคมของสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคาม

แบบสอบถามความคาดหวังของอาจารย์ เกี่ยวกับงานบริการสังคม
ของสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคาม

คำชี้แจง

๑. แบบสอบถามนี้มีจุดมุ่งหมายที่จะรวบรวมข้อคิดเห็นของอาจารย์ เกี่ยวกับงานบริการสังคมของสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคาม (ได้แก่ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม วิทยาลัยครูมหาสารคาม และวิทยาลัยพลศึกษา จังหวัดมหาสารคาม)แก่ประชาชนในบริเวณใกล้เคียง วาควรให้บริการอะไรบ้าง มากน้อยเพียงใด

๒. การตอบแบบสอบถามนี้จะไม่เกิดผลเสียหายแก่ผู้ตอบแต่ประการใด แต่จะให้ประโยชน์แก่การทำวิจัยที่จะช่วยปรับปรุงกิจการของสถาบันอุดมศึกษาให้ทำหน้าที่ได้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งงานบริการสังคม

๓. แบบสอบถามนี้มี ๓ ตอน คือ

ตอนที่ ๑ เกี่ยวกับรายละเอียดส่วนตัวของผู้ตอบ

ตอนที่ ๒ เป็นข้อความถามเกี่ยวกับความคาดหวังของอาจารย์ที่มีต่องานบริการสังคมที่สถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคามควรจัด เพื่อประชาชนในบริเวณใกล้เคียง

ตอนที่ ๓ เป็นข้อความถามเกี่ยวกับทัศนะทั่วไปของอาจารย์ที่มีต่อการจัดงานบริการสังคมของสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคาม

๔. ขอความกรุณาอาจารย์ตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อ ถ้าข้อใดไม่มีคำตอบ ไปรษณีย์เส้น
ขึ้น ๆ ตามแนวนอน (-) ลงในช่องว่างนั้น ๆ ให้ทราบว่าท่านได้ตอบคำถามข้อนั้นแล้ว ไปรษณีย์
ปล่อยว่างไว้ เพราะจะทำให้แบบสอบถามไม่สมบูรณ์

๕. การตอบแบบสอบถามทุกข้อทุกตอน

กรุณาตอบลงในกระดาษคำตอบที่แนบมาพร้อมกับแบบสอบถามนี้แล้ว

๖. หลังจากได้กรอกรายละเอียดที่เป็นความจริงที่สุดเกี่ยวกับตัวท่าน และทัศนะของท่านอาจารย์ลงในกระดาษคำตอบแล้ว กรุณาส่งแบบสอบถามและกระดาษคำตอบคืนที่ผู้แจกแบบสอบถามนี้แก่ท่านด้วย

หวังว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านอาจารย์เป็นอย่างดี และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้ด้วย.

นายวิสัน จุมปาแฝก

ผู้วิจัย

ตอนที่ ๒ ข้อคำถามเกี่ยวกับความต้องการของท่านที่มีต่องานบริการสังคมที่มหาวิทยาลัยหรือวิทยาลัย
ในจังหวัดมหาสารคามควรจัดเพื่อประชาชนในบริเวณใกล้เคียง

วิธีทำ งานบริการสังคมทุกอย่างในแบบสอบถามนี้มีความสำคัญเป็น ๕ ระดับ คือ

- ควรทำมากที่สุด มีค่าเท่ากับ ๕
ควรทำมาก มีค่าเท่ากับ ๔
ควรทำปานกลาง มีค่าเท่ากับ ๓
ควรทำน้อย มีค่าเท่ากับ ๒
ควรทำน้อยที่สุด หรือไม่ควรทำ มีค่าเท่ากับ ๑

ถ้าท่านพิจารณาเห็นว่างานข้อใดที่มหาวิทยาลัยหรือวิทยาลัยควรทำมากน้อยเพียงใด
ก็ทำเครื่องหมาย / ในช่องที่เห็นสมควร เช่น

ตัวอย่าง

	ระดับความต้องการ				
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
	๑	๒	๓	๔	๕
ข้อ ก) จัดการแข่งขันกีฬาระหว่างหมู่บ้าน			✓		
ข) อบรมการทำอาหารแก่เด็กสาวในหมู่บ้าน				✓	
ค) ให้ความรู้เกี่ยวกับการใช้เงินที่หามาได้ให้เกิด ประโยชน์มากที่สุด	✓				

ถ้าเห็นว่างานในข้อ ก) ควรทำในระดับปานกลาง ก็ทำเครื่องหมาย / ในช่องหมายเลข
๓ งานในข้อ ข) ควรทำมาก ก็ทำเครื่องหมาย / ในช่องหมายเลข ๔ งานในข้อ ค) ท่านเห็นว่า
ไม่ควรทำหรือควรทำน้อยที่สุด ก็ทำเครื่องหมาย / ในช่องหมายเลข ๑

ในหน้าถัดไปจะเป็นข้อคำถามที่ท่านจะทำ (ทำเครื่องหมายลงในกระดาษคำตอบ)

ท่านคิดว่ามหาวิทยาลัยหรือวิทยาลัยในจังหวัดมหาสารคามควรให้บริการความรู้หรือทำกิจกรรม
ในเรื่องต่อไปนี้ เพื่อประชาชนในบริเวณใกล้เคียง เพียงใด

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ท่านต้องการ (ทำในกระดากำตอบ)

ด้านการปกครองบ้านเมือง

๑. เผยแพร่ความรู้ เกี่ยวกับลักษณะของการปกครองระบอบประชาธิปไตย
๒. ให้ความรู้ เกี่ยวกับกฎหมาย เมืองคน
๓. จัดอบรม เพื่อพัฒนาผู้นำท้องถิ่นและผู้นำกลุ่มหนุ่มสาว
๔. ให้ความรู้ทางด้านการเมืองที่สำคัญ ๆ เช่นการเลือกตั้งผู้แทนราษฎร พรรคการเมือง
อำนาจทางการเมืองของรัฐบาล เป็นต้น
๕. ร่วมมือกับหน่วยพัฒนาการของจังหวัดเพื่อวางแผนพัฒนาหมู่บ้าน
๖. ให้ข่าวสารการเคลื่อนไหวทางการเมือง เพื่อความเข้าใจอันถูกต้อง
๗. เป็นสื่อกลางในการกระจายข่าวสาร เพื่อให้ประชาชนเข้าใจการดำเนินงานของรัฐบาล
๘. เป็นที่ปรึกษาทางกฎหมายแก่ประชาชน
๙. ให้ความรู้ เกี่ยวกับหน้าที่และสิทธิของประชาชนตามกฎหมายและตามหลักศาสนา
๑๐. ร่วมมือกับหน่วยงานของจังหวัดในกิจกรรมการเมืองเฉพาะเรื่อง เช่น การควบคุมการเลือกตั้ง
การแก้ไขข้อขัดแย้งระหว่างกลุ่มต่าง ๆ ฯลฯ

ด้านเศรษฐกิจ

๑. ให้ความรู้ เกี่ยวกับการผลิตและจำหน่ายในรูปสหกรณ์
๒. ให้ความรู้ เกี่ยวกับการครองในฐานะของผู้ซื้อ เพื่อไม่ให้พ่อค้าเอาเปรียบเกินไป
๓. ให้ความรู้ เกี่ยวกับการแสวงหาและการใช้แหล่งเงินทุนและสินเชื่อแก่กลุ่มอาชีพต่าง ๆ เช่น
กลุ่มชาวนา กลุ่มชาวไร่ป่อ เป็นต้น
๔. จัดอบรมวิชาชีพในระยะสั้น
๕. ให้อาจารย์เป็นที่ปรึกษาทางวิชาการแก่กลุ่มอาชีพต่าง ๆ ในท้องถิ่น
๖. ค้นหาและร่วมมือกับจังหวัดในการสร้างอาชีพใหม่แก่ประชาชน
๗. แนะนำและกระตุ้นให้ประชาชนรู้จักนำเครื่องมือและวิธีการใหม่ ๆ มาใช้ในการประกอบอาชีพ
๘. แนะนำและส่งเสริมการใช้เวลาว่างให้เกิดรายได้และเป็นประโยชน์ต่อร่างกายได้ในเวลาเดียวกัน
๙. ส่งเสริมอุตสาหกรรมในครอบครัว เช่นการปั่นหม้อ ทอเสื่อ ทอผ้าไหม ย้าย้าย โดยหาวิธีปรับปรุง
คุณภาพและเพิ่มจำนวนผลิตรายการจากการจัดทำ
๑๐. ศึกษาสภาพทางเศรษฐกิจ การหารายได้ และปัญหาต่าง ๆ ในหมู่บ้าน เพื่อเสนอแนะหน่วยงานที่
เกี่ยวข้องกับการพัฒนาท้องถิ่น

งานการ เกษตร

๑. จัดประชุมและทดลองทำทางการ เกษตรแก่ประชาชนเพื่อเผยแพร่ความรู้ทางการ เกษตรและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างอาจารย์กับเกษตรกร
๒. จัดให้มีเครื่องมือทางการ เกษตร ปุ๋ย พันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ จำหน่ายแก่เกษตรกรในราคาถูก
๓. จัดอบรมวิชาชีพแก่เกษตรกร โดยเน้นสาขาใดสาขาหนึ่งโดยเฉพาะ เช่น พืชไร สัตว์ปีก การเลี้ยงวัว เป็นต้น
๔. ร่วมมือกับจังหวัดในการสำรวจหาและบำรุงรักษาแหล่งน้ำเพื่อการ เกษตรและการใช้ในครอบครัว
๕. แสดงการทอผ้าและระบายผ้าในร้านอย่างถูกวิธี เพื่อเป็นตัวอย่างแก่เกษตรกร
๖. ร่วมมือและประสานงานกับหน่วยงานของจังหวัดในการป้องกันและปราบปรามโรคระบาดพืช สัตว์
๗. เผยแพร่ความรู้ เกี่ยวกับการถนอมอาหาร เพื่อจัดจำหน่ายหรือเก็บไว้กินได้นาน ๆ เช่น ทำผลไม้ดอง ผลไม้กวน หน่อไม้อัดปิ้ง เป็นต้น
๘. ส่งเสริมให้เกษตรกรที่เรียนวิชาเกษตรได้ฝึกงานร่วมกับเกษตรกร เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ซึ่งกันและกัน
๙. ทำการศึกษาค้นคว้าเพื่อปรับปรุงการ เกษตรของท้องถิ่น เช่น การปรับปรุงดิน การปลูกพืชที่เหมาะสมกับดินฟ้าอากาศ การทำปุ๋ยราคาถูก เป็นต้น แล้วเผยแพร่ความรู้แก่เกษตรกร
๑๐. ส่งเสริมการปลูกพืชผักสวนครัว โดยวิธีต่าง ๆ เช่น ทำแปลงปลูกพืชใหญ่เป็นตัวอย่าง เป็นที่ปรึกษาเมื่อมีปัญหา จัดจำหน่ายพันธุ์พืช ปุ๋ย ให้ในราคาถูก

งานการศึกษา

๑. ส่งเสริมวิทยฐานะของครูในโรงเรียนต่าง ๆ โดยวิธีการที่เหมาะสมกับกาลสมัย เช่น ให้โอกาสมาเรียนภาคค่ำ เรียนทางไปรษณีย์ฝึกภาคเรียนจึงค่อยมาสอบ หรือมาอบรม อ.ศ.ร. เป็นต้น
๒. บริการวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้เกี่ยวกับการเรียนการสอนให้แก่ครูประจำการยืม หรือแจกฟรี หรือให้ดูเป็นตัวอย่างแล้วกลับไปทำเอง บางอย่างก็ขายให้ในราคาถูก
๓. จัดบริการแนะแนวการศึกษาต่อแก่นักเรียนในโรงเรียนต่าง ๆ
๔. เผยแพร่เอกสารทางวิชาการ ไปยังครูประจำการในโรงเรียนต่าง ๆ โดยครูเสียค่าสมาชิกตามสมควร บางอย่างก็ให้เปล่า
๕. ร่วมมือกับจังหวัดจัดให้มีศูนย์ เลี้ยงและอบรมเด็ก เล็กในหมู่บ้าน
๖. จัดหรือร่วมมือกับจังหวัดจัดการศึกษาแก่ผู้ใหญ่และคนหนุ่มสาวที่ไม่ได้กำลังเรียนในโรงเรียน
๗. ให้โอกาสแก่ประชาชนมาศึกษาหาความรู้จากห้องสมุดของมหาวิทยาลัยและวิทยาลัยได้
๘. จัดตั้งที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน
๙. ศึกษาสำรวจหาท้องถิ่นต้องการครูที่มีคุณสมบัติอย่างไร เพื่อให้การเรียนการสอนนิสิตนักศึกษาครูสอดคล้องกับความต้องการ ของท้องถิ่น
๑๐. เป็นศูนย์รวบรวม ปรับปรุงและเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่น

งานอนามัยและชีวิตครอบครัว

๑. เผยแพร่ความรู้ เกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว
๒. ให้ความรู้ เกี่ยวกับการบำรุงรักษาสิ่งแวดล้อม เช่น การสงวนรักษาป่าไม้ การจัดขยะมูลฝอย และสิ่งเน่าเสียต่าง ๆ การบำรุงรักษาแม่น้ำลำคลอง เป็นต้น
๓. ให้ความรู้ เกี่ยวกับเรื่องอาหารการกิน
๔. ให้ความรู้ เกี่ยวกับการสุขภาพและอนามัยในบ้าน
๕. สนับสนุน โครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนต่าง ๆ
๖. ส่งเสริมการจัดกีฬาและงานรื่นเริง เพื่อให้การพักผ่อนเป็นประโยชน์เต็มที่ในหมู่ประชาชน
๗. อบรมและส่งเสริมงานฝีมือของชาวบ้าน เพื่อใช้ในบ้านตัวเองหรือขายเป็นสินค้าหารายได้เพิ่มเติมให้แก่ครอบครัว
๘. อบรมการ เป็นพ่อบ้าน-แม่บ้านที่ดี
๙. จัดงานร่วมกับประชาชนในโอกาสต่าง ๆ ให้ได้ทั้งการพักผ่อนและการสร้างสาธารณประโยชน์
๑๐. จัดโครงการพัฒนาหนุ่มสาวชาวบ้าน เพื่อยกระดับความเป็นอยู่และป้องกันปัญหาอันจะเกิดจากคนในวัยหนุ่มสาว

ท่านมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับงานบริการสังคมของมหาวิทยาลัยและวิทยาลัยในจังหวัดมหาสารคามเพิ่มเติม
อย่างไรอีกบ้าง โปรดระบุ(เขียนลงในกระดาษคำตอบ)

.....

.....

.....

.....

.....

จากข้อความทั้งหมด ท่านคิดว่างานบริการสังคมในเรื่องใดสำคัญ มีประโยชน์ต่อประชาชนมากที่สุด
และรองลงไปตามลำดับ โปรดใส่หมายเลขลำดับความสำคัญไว้ในช่องว่างต่อไปนี้ (ทำในกระดาษคำตอบ)

สำคัญในลำดับที่.....	ด้านการปกครองบ้านเมือง
สำคัญในลำดับที่.....	ด้านเศรษฐกิจ
สำคัญในลำดับที่.....	ด้านการเกษตร
สำคัญในลำดับที่.....	ด้านการศึกษา
สำคัญในลำดับที่.....	งานอนามัยและชีวิตครอบครัว

ตอนที่ ๓ ความคิดเห็นทั่วไปของท่านที่มีต่อการจัดงานบริการสังคมของมหาวิทยาลัยและวิทยาลัยใน
จังหวัดมหาสารคาม

โปรดทำเครื่องหมาย / ในช่องที่ท่านต้องการ
(ทำในกระดาษคำตอบ)

๑. มหาวิทยาลัยและวิทยาลัยในจังหวัดมหาสารคามควรให้บริการความรู้แก่ประชาชนในบริเวณใกล้เคียง
๒. ควรส่งเสริมให้นิสิตนักศึกษาได้มีส่วนร่วมในการทำงานบริการสังคมอย่างถูกต้อง เหมาะสม
๓. มหาวิทยาลัยหรือวิทยาลัยควรร่วมมือกับหน่วยราชการอื่น ๆ ในการพัฒนาชุมชน
๔. ควรอนุญาตให้ประชาชนหรือหน่วยราชการใช้อาคารสถานที่จัดงานต่าง ๆ ตามความเหมาะสม
๕. ควรใช้วิทยุ โทรทัศน์ ภาพยนตร์ หนังสือ ฯลฯ ในการเผยแพร่ความรู้ที่เป็นประโยชน์แก่ประชาชน
๖. การจัดงานบริการสังคมควรจัดตามสมาคมหรือกลุ่มต่าง ๆ ที่ประชาชนรวมกันตั้งขึ้น เช่น
สมาคมชาวนา กลุ่มหนุ่มสาว เป็นต้น
๗. มหาวิทยาลัยหรือวิทยาลัยควรตั้งนโยบายการให้บริการสังคมให้ชัดเจน เพื่อให้การดำเนินงาน
เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน
๘. มหาวิทยาลัยและวิทยาลัยทั้ง ๓ แห่งควรประสานงานกันอย่างเต็มที่ในการจัดโครงการบริการสังคม
เพื่อให้งานมีคุณภาพและไม่ซ้ำซ้อนกัน
๙. ควรเชิญประชาชนที่มีความรู้ความสามารถในด้านใดด้านหนึ่งมาบรรยาย หรือแสดงให้อาจารย์
และนิสิตนักศึกษาฟังหรือดู
๑๐. ในการทำงานต่าง ๆ เพื่อเป็นบริการสังคมควรเชิญประชาชนที่มีความสามารถด้านต่าง ๆ
รวมเป็นวิทยากร
๑๑. การให้บริการสังคมควรเป็นการทำงานร่วมกันระหว่างมหาวิทยาลัยหรือวิทยาลัยกับประชาชน
มิใช่เป็นการให้หรือการรับเพียงอย่างเดียว
๑๒. ท่านเห็นด้วยหรือไม่ว่าประชาชนยินดีรับความรู้และบริการด้านต่าง ๆ จากอาจารย์และนิสิตนักศึกษา
ของมหาวิทยาลัยและวิทยาลัย
๑๓. ท่านเห็นด้วยหรือไม่ว่ามหาวิทยาลัยหรือวิทยาลัยในจังหวัดมหาสารคามได้ช่วยทำให้สภาพความ
เป็นอยู่ของประชาชนในท้องถิ่นดีขึ้น
๑๔. ท่านเห็นด้วยหรือไม่ว่าสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยและวิทยาลัยทั้ง ๓ แห่ง เหมาะที่จะเป็นแหล่ง
ให้ความรู้ที่ดีที่สุดในท้องถิ่น

ท่านต้องการแสดงความคิดเห็นอะไรเพิ่มเติมอีก เกี่ยวกับการจัดงานบริการสังคมของมหาวิทยาลัยและ
วิทยาลัยในจังหวัดมหาสารคาม โปรดระบุ (เขียนลงในกระดาษคำตอบ)

.....
.....
.....
.....

จบการแสดงความคิดเห็นของท่าน เพียงเท่านี้

ขอขอบคุณ

ชุดที่ ๒ สำหรับสมาชิกสภาตำบลและ
ประชาชน

แบบสอบถามประกอบการวิจัย

เรื่อง

งานบริการสังคมของสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคาม

แบบสอบถามความต้องการรับบริการด้านวิชาการจากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
มหาสารคาม วิทยาลัยครูมหาสารคาม และวิทยาลัยพลศึกษา จังหวัดมหาสารคาม

คำชี้แจง

๑. แบบสอบถามนี้จัดทำขึ้นเพื่อรวบรวมความคิดเห็นของประชาชน เกี่ยวกับงาน
บริการสังคมที่มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม วิทยาลัยครูมหาสารคาม และ
วิทยาลัยพลศึกษา จังหวัดมหาสารคาม ควรจัดเพื่อประชาชนในบริเวณใกล้เคียง

๒. การตอบแบบสอบถามนี้จะไม่เกิดผลเสียหายแก่ผู้ตอบแต่ประการใด แต่จะให้
ประโยชน์แก่การทําวิจัยที่จะช่วยปรับปรุงการดำเนินงานของสถานศึกษาทั้ง ๓ แห่งให้สมบูรณ์
ยิ่งขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านบริการสังคม

๓. แบบสอบถามนี้มี ๓ ตอน คือ

ตอนที่ ๑ เกี่ยวกับรายละเอียดส่วนตัวของผู้ตอบ

ตอนที่ ๒ เป็นข้อความถามเกี่ยวกับความต้องการของท่านที่มีต่องานบริการสังคม
ที่มหาวิทยาลัยและวิทยาลัยควรจัดขึ้นเพื่อประชาชน

ตอนที่ ๓ เป็นข้อความถามเกี่ยวกับความคิดเห็นทั่วไปของท่านที่มีต่อการจัดงาน
บริการสังคมของมหาวิทยาลัยและวิทยาลัยทั้ง ๓ แห่ง

๔. ขอความกรุณาท่านตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อ ถ้าข้อใดไม่มีคำตอบ โปรดขีดเส้น
สั้น ๆ ตามแนวนอน (-) ลงในช่องว่างนั้น ๆ ให้ทราบว่าท่านได้ตอบคำถามข้อนั้นแล้ว
โปรดอย่าปล่อยว่างไว้ เพราะจะทำให้แบบสอบถามไม่สมบูรณ์

๕. การตอบแบบสอบถามทุกข้อทุกตอน

กรุณาตอบลงในกระดาษคำตอบที่แนบมาพร้อมกับแบบสอบถามนี้แล้ว

๖. หลังจากได้กรอกรายละเอียดที่เป็นความจริงที่สุดเกี่ยวกับตัวท่าน และความคิดเห็น
ของท่านลงในกระดาษคำตอบแล้ว กรุณาส่งแบบสอบถามและกระดาษคำตอบคืนให้ผู้แจกแบบสอบถาม
นี้แก่ท่านด้วย

หวังว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านเป็นอย่างดี และขอขอบพระคุณมา ณ
โอกาสนี้ด้วย

นายวิสัน จุมปาแปด
ผู้วิจัย

ตอนที่ ๒ ข้อคำถามเกี่ยวกับความต้องการของท่านที่มีต่องานบริการสังคมที่มหาวิทยาลัยหรือวิทยาลัย
ในจังหวัดมหาสารคามควรจัดเพื่อประชาชนในบริเวณใกล้เคียง

วิธีทำ งานบริการสังคมทุกอย่างในแบบสอบถามนี้มีความสำคัญเป็น ๕ ระดับ คือ

- ควรทำมากที่สุด มีค่าเท่ากับ ๕
ควรทำมาก มีค่าเท่ากับ ๔
ควรทำปานกลาง มีค่าเท่ากับ ๓
ควรทำน้อย มีค่าเท่ากับ ๒
ควรทำน้อยที่สุด หรือไม่ควรทำ มีค่าเท่ากับ ๑

ถ้าท่านพิจารณาเห็นว่างานข้อใดที่มหาวิทยาลัยหรือวิทยาลัยควรทำน้อยเพียงใด
ก็ทำเครื่องหมาย / ในช่องที่เห็นสมควร เช่น

ตัวอย่าง

- ข้อ ก) จัดการแข่งขันกีฬาระหว่างหมู่บ้าน _____
ข) อบรมการทำอาหารแก่เด็กสาวในหมู่บ้าน _____
ค) ให้ความรู้เกี่ยวกับการใช้เงินที่หามาได้ให้เด็ก
ประโยชน์มากที่สุด _____

ระดับความต้องการ				
น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
๑	๒	๓	๔	๕
		✓		
			✓	
✓				

ถ้าเห็นว่างานในข้อ ก) ควรทำในระดับปานกลาง ก็ทำเครื่องหมาย / ในช่องหมายเลข
๓ งานในข้อ ข) ควรทำมาก ก็ทำเครื่องหมาย / ในช่องหมายเลข ๔ งานในข้อ ค) ท่านเห็นว่า
ไม่ควรทำหรือควรทำน้อยที่สุด ก็ทำเครื่องหมาย / ในช่องหมายเลข ๑

ในหน้าถัดไปจะเป็นข้อคำถามที่ท่านจะทำ (ทำเครื่องหมายลงในกระดาษคำตอบ)

ท่านคณาจารย์มหาวิทยาลัยหรือวิทยาลัยในจังหวัดมหาสารคามควรให้บริการความรู้หรือทำกิจกรรม
ในเรื่องต่อไปนี้ เพื่อประชาชนในบริเวณใกล้เคียง เพียงใด

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ท่านต้องการ (ทำในกระดาษคำตอบ)

ด้านการปกครองบ้านเมือง

๑. เผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับลักษณะของการปกครองระบอบประชาธิปไตย
๒. ให้ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายเบื้องต้น
๓. จัดอบรมเพื่อพัฒนาผู้นำท้องถิ่นและผู้นำกลุ่มหมู่บ้าน
๔. ให้ความรู้ทางด้านการเมืองที่สำคัญ ๆ เช่นการเลือกตั้งผู้แทนราษฎร พรรคการเมือง อำนาจทางการเมืองของรัฐบาล เป็นต้น
๕. ร่วมมือกับหน่วยพัฒนาการของจังหวัดเพื่อวางแผนพัฒนาหมู่บ้าน
๖. ให้ข่าวสารการเคลื่อนไหวทางการเมืองเพื่อความเข้าใจอันถูกต้อง
๗. เป็นสื่อกลางในการกระจายข่าวสาร เพื่อให้ประชาชนเข้าใจการดำเนินงานของรัฐบาล
๘. เป็นที่ปรึกษาทางกฎหมายแก่ประชาชน
๙. ให้ความรู้เกี่ยวกับหน้าที่และสิทธิของประชาชนตามกฎหมายและตามหลักศาสนา
๑๐. ร่วมมือกับหน่วยงานของจังหวัดในกิจกรรมการเมืองเฉพาะเรื่อง เช่น การควบคุมการเลือกตั้ง การแก้ไขข้อขัดแย้งระหว่างกลุ่มต่าง ๆ ฯลฯ

ด้านเศรษฐกิจ

๑. ให้ความรู้เกี่ยวกับการผลิตและจำหน่ายในรูปสหกรณ์
๒. ให้ความรู้เกี่ยวกับการครองฐานะของผู้ซื้อ เพื่อไม่ให้พ่อค้าเอาเปรียบเกินไป
๓. ให้ความรู้เกี่ยวกับการแสวงหาและการใช้แหล่งเงินทุนและสินเชื่อแก่กลุ่มอาชีพต่าง ๆ เช่น กลุ่มชาวนา กลุ่มชาวไร่ปอ เป็นต้น
๔. จัดอบรมวิชาชีพในระยะสั้น
๕. ให้อาจารย์เป็นที่ปรึกษาทางวิชาการแก่กลุ่มอาชีพต่าง ๆ ในท้องถิ่น
๖. ค้นหาและร่วมมือกับจังหวัดในการสร้างอาชีพใหม่แก่ประชาชน
๗. แนะนำและกระตุ้นให้ประชาชนรู้จักนำเครื่องมือและวิธีการใหม่ ๆ มาใช้ในการประกอบอาชีพ
๘. แนะนำและส่งเสริมการใช้เวลาว่างให้เกิดรายได้และเป็นประโยชน์ต่อร่างกายได้ในเวลาเดียวกัน
๙. ส่งเสริมอุตสาหกรรมในครอบครัว เช่นการปั้นหม้อ ทอเสื่อ ทอผ้าไหม ฝ้าย โดยหาวิธีปรับปรุงคุณภาพและเพิ่มจำนวนผลิตตลอดจนการจัดจำหน่าย
๑๐. ศึกษาสภาพทางเศรษฐกิจ การหารายได้ และปัญหาต่าง ๆ ในหมู่บ้าน เพื่อเสนอแก่อนายงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาท้องถิ่น

ด้านการเกษตร

๑. จัดประชุมและทดลองทำทางการ เกษตรแก่ประชาชนเพื่อเผยแพร่ความรู้ทางการ เกษตรและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างอาจารย์กับเกษตรกร
๒. จัดให้มีเครื่องมือทางการ เกษตร ปุ๋ย พันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ จำหน่ายแก่เกษตรกรในราคาถูก
๓. จัดอบรมวิชาชีพแก่เกษตรกร โดยเน้นสาขาใดสาขาหนึ่งโดยเฉพาะ เช่น พืชไร่ สัตว์ปีก การเลี้ยงวัว เป็นต้น
๔. ร่วมมือกับจังหวัดในการสำรวจหาและบำรุงรักษาแหล่งน้ำเพื่อการ เกษตรและการใช้ในครอบครัว
๕. แสดงการท่อน้ำและระบายน้ำในไร่นาอย่างถูกวิธี เพื่อเป็นตัวอย่างแก่เกษตรกร
๖. ร่วมมือและประสานงานกับหน่วยงานของจังหวัดในการป้องกันและปราบปรามโรคระบาดพืช สัตว์
๗. เผยแพร่ความรู้ เกี่ยวกับการถนอมอาหาร เพื่อจัดจำหน่ายหรือเก็บไว้กินได้นาน ๆ เช่น ทำผลไม้ดอง ผลไม้กวน หน่อไม้อัดปิ้ง เป็นต้น
๘. ส่งเสริมให้นิสิตนักศึกษาที่เรียนวิชาเกษตรได้ฝึกงานร่วมกับเกษตรกร เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ซึ่งกันและกัน
๙. ทำการศึกษาคนควาเพื่อปรับปรุงการ เกษตรของท้องถิ่น เช่น การปรับปรุงดิน การปลูกพืชที่เหมาะสมกับดินฟ้าอากาศ การทำปุ๋ยราคาถูก เป็นต้น แล้วเผยแพร่ความรู้ให้แก่เกษตรกร
๑๐. ส่งเสริมการปลูกพืชผักสวนครัวโดยวิธีต่าง ๆ เช่น ทำแปลงปลูกพืชใหญ่เป็นตัวอย่าง เป็นที่ปรึกษาเมื่อมีปัญหา จัดจำหน่ายพันธุ์พืช ปุ๋ย ให้ในราคาถูก

ด้านการศึกษา

๑. ส่งเสริมวิทยฐานะของครูในโรงเรียนต่าง ๆ โดยวิธีการที่เหมาะสมกับกาลสมัย เช่น ให้โอกาสมาเรียนภาคค่ำ เรียนทางไปรษณีย์ฝึกภาคเรียนจึงค่อยมาสอบ หรือมาอบรม อ.ศ.ร. เป็นต้น
๒. บริการวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้เกี่ยวกับการเรียนการสอนให้แก่ครูประจำการยืม หรือแจกฟรี หรือให้ดูเป็นตัวอย่างแล้วกลับไปทำเอง บางอย่างก็ขายให้ในราคาถูก
๓. จัดบริการแนะแนวการศึกษาต่อแก่นักเรียนในโรงเรียนต่าง ๆ
๔. เผยแพร่เอกสารทางวิชาการไปยังครูประจำการในโรงเรียนต่าง ๆ โดยครูเสียค่าสมาชิกตามสมควร บางอย่างก็ให้เปล่า
๕. ร่วมมือกับจังหวัดจัดให้มีศูนย์ เลี้ยงและอบรมเด็ก เล็กในหมู่บ้าน
๖. จัดหรือร่วมมือกับจังหวัดจัดการศึกษาแก่ผู้ใหญ่และคนหนุ่มสาวที่ไม่ได้กำลังเรียนในโรงเรียน
๗. ให้ โอกาสแก่ประชาชนมาศึกษาหาความรู้จากห้องสมุดของมหาวิทยาลัยและวิทยาลัยได้
๘. จัดตั้งที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน
๙. ศึกษาสำรวจหาท้องถิ่นต้องการครูที่มีคุณสมบัติอย่างไร เพื่อให้การเรียนการสอนนิสิตนักศึกษาครู สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น
๑๐. เป็นศูนย์รวบรวม ปรับปรุงและเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่น

งานอนามัยและชีวิตครอบครัว

๑. เผยแพร่ความรู้ เกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว
๒. ให้ความรู้ เกี่ยวกับการบำรุงรักษาสิ่งแวดล้อม เช่น การสงวนรักษาป่าไม้ การจัดขยะมูลฝอย และสิ่งเน่าเสียต่าง ๆ การบำรุงรักษาแม่น้ำลำคลอง เป็นต้น
๓. ให้ความรู้ เกี่ยวกับเรื่องอาหารการกิน
๔. ให้ความรู้ เกี่ยวกับการสุขภาพและอนามัยในบ้าน
๕. สนับสนุน โครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนต่าง ๆ
๖. ส่งเสริมการจัดกีฬาและงานรื่นเริง เพื่อให้การพักผ่อนเป็นประโยชน์เต็มที่ในหมู่ประชาชน
๗. อบรมและส่งเสริมงานฝีมือของชาวบ้าน เพื่อใช้ในบ้านตัวเองหรือขายเป็นสินค้าหารายได้เพิ่มเติมให้แก่ครอบครัว
๘. อบรมการ เป็นพ่อบ้าน-แม่บ้านที่ดี
๙. จัดงานร่วมกับประชาชนในโอกาสต่าง ๆ ให้ได้ทั้งการพักผ่อนและการสร้างสาธารณประโยชน์
๑๐. จัดโครงการพัฒนาหนุ่มสาวชาวบ้าน เพื่อยกระดับความเป็นอยู่และป้องกันปัญหาอันจะเกิดจากคนในวัยหนุ่มสาว

ท่านมีข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับงานบริการสังคมของมหาวิทยาลัยและวิทยาลัยในจังหวัดมหาสารคามเพิ่มเติม
อย่างไรอีกบ้าง โปรดระบุ (เขียนลงในกระดาษคำตอบ)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

จากข้อคำถามทั้งหมด ท่านคิดว่างานบริการสังคมในเรื่องใดสำคัญ มีประโยชน์ต่อประชาชนมากที่สุด
และรองลงไปตามลำดับ โปรดใส่หมายเลขลำดับความสำคัญไว้ในช่องว่างต่อไปนี้ (ทำในกระดาษคำตอบ)

สำคัญในลำดับที่.....	ด้านการปกครองบ้าน เมือง
สำคัญในลำดับที่.....	ด้าน เศรษฐกิจ
สำคัญในลำดับที่.....	ด้านการ เกษตร
สำคัญในลำดับที่.....	ด้านการ ศึกษา
สำคัญในลำดับที่.....	งานอนามัยและชีวิตครอบครัว

ตอนที่ ๓ ความคิดเห็นทั่วไปของท่านที่มีต่อการจัดงานบริการสังคมของมหาวิทยาลัยและวิทยาลัยใน
จังหวัดมหาสารคาม

โปรดทำเครื่องหมาย / ในช่องที่ท่านต้องการ
(ทำในกระดาษคำตอบ)

๑. มหาวิทยาลัยและวิทยาลัยในจังหวัดมหาสารคามควรให้บริการความรู้แก่ประชาชนในบริเวณใกล้เคียง
๒. ควรส่งเสริมให้นิสิตนักศึกษาได้มีส่วนร่วมในการทำงานบริการสังคมอย่างถูกต้อง เหมาะสม
๓. มหาวิทยาลัยหรือวิทยาลัยควรร่วมมือกับหน่วยราชการอื่น ๆ ในการพัฒนาชุมชน
๔. ควรอนุญาตให้ประชาชนหรือหน่วยราชการใช้อาคารสถานที่จัดงานต่าง ๆ ตามความเหมาะสม
๕. ควรใช้วิทยุ โทรทัศน์ ภาพยนตร์ หนังสือ ฯลฯ ในการเผยแพร่ความรู้ที่เป็นประโยชน์แก่ประชาชน
๖. การจัดงานบริการสังคมควรจัดตามสมาคมหรือกลุ่มต่าง ๆ ที่ประชาชนรวมกันตั้งขึ้น เช่น
สมาคมชาวนา กลุ่มหนุ่มสาว เป็นต้น
๗. มหาวิทยาลัยหรือวิทยาลัยควรตั้งนโยบายการให้บริการสังคมให้ชัดเจน เพื่อให้การดำเนินงาน
เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน
๘. มหาวิทยาลัยและวิทยาลัยทั้ง ๓ แห่งควรประสานงานกันอย่างเต็มที่ในการจัดโครงการบริการสังคม
เพื่อให้งานมีคุณภาพและไม่ซ้ำซ้อนกัน
๙. ควรเชิญประชาชนที่มีความรู้ความสามารถในคำนี้ใดคำหนึ่งมาบรรยายหรือแสดงให้อาจารย์
และนิสิตนักศึกษาฟังหรือดู
๑๐. ในการทำงานต่าง ๆ เพื่อเป็นบริการสังคมควรเชิญประชาชนที่มีความสามารถด้านต่าง ๆ
ร่วมเป็นวิทยากร
๑๑. การให้บริการสังคมควร เป็นการทำงานร่วมกันระหว่างมหาวิทยาลัยหรือวิทยาลัยกับประชาชน
มิใช่เป็นการให้หรือการรับเพียงอย่างเดียว
๑๒. ท่านเห็นด้วยหรือไม่ว่าประชาชนยินดีรับความรู้และบริการด้านต่าง ๆ จากอาจารย์และนิสิตนักศึกษา
ของมหาวิทยาลัยและวิทยาลัย
๑๓. ท่านเห็นด้วยหรือไม่ว่ามหาวิทยาลัยหรือวิทยาลัยในจังหวัดมหาสารคามได้ช่วยทำให้สภาพความ
เป็นอยู่ของประชาชนในท้องถิ่นดีขึ้น
๑๔. ท่านเห็นด้วยหรือไม่ว่าสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยและวิทยาลัยทั้ง ๓ แห่ง เหมาะที่จะเป็นแหล่ง
ให้ความรู้ที่ดีที่สุดแก่ประชาชนในท้องถิ่น

ท่านต้องการแสดงความคิดเห็นอะไรเพิ่มเติมอีก เกี่ยวกับการจัดงานบริการสังคมของมหาวิทยาลัยและ
วิทยาลัยในจังหวัดมหาสารคาม โปรดระบุ (เขียนลงในกระดาษคำตอบ)

.....
.....
.....
.....

จบการแสดงความคิดเห็นของท่าน เพียงเท่านี้

ขอขอบคุณ

กระดาษคำตอบ

สำหรับ

แบบสอบถามความคาดหวังของอาจารย์เกี่ยวกับงานบริการสังคม
ของสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคาม

ตอนที่ ๑ รายละเอียดส่วนตัวของผู้ตอบ

โปรดทำเครื่องหมาย ☒ หรือเติมข้อความที่เป็นจริงที่สุดลงในช่องว่างต่อไปนี้

๑. สถานที่ทำงานปัจจุบัน ☐ วิทยาลัยภูมิฬารคาม
☐ วิทยาลัยพลศึกษา จังหวัดฬารคาม
☐ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ฬารคาม

๒. ท่านรับราชการมาแล้ว..... ปี และรับราชการในสถานศึกษาปัจจุบันมาแล้ว..... ปี

๓. ท่านเป็นอาจารย์ :

สังกัดภาควิชา..... คณะวิชา.....

หรือแผนก..... หรือหมวดวิชา.....

๓. วุฒิสุงสุด ☐ ต่ำกว่าปริญญาตรี ☐ ปริญญาตรี ☐ ปริญญาโท
☐ วิชาเฉพาะ ☐ ปริญญาเอก

๔. ท่านเคยออกไปสังเกตและให้คำปรึกษาทางวิชาการในรูปใดรูปหนึ่งแก่ประชาชนหรือหน่วยงาน
ต่าง ๆ ในจังหวัดฬารคามหรือไม่

☐ เคย ☐ ไม่เคย

ถ้าเคย ส่วนใหญ่ท่านกระทำในระดับใด

- ☐ ส่วนตัว ☐ หมวดหรือคณะวิชา ☐ มหาวิทยาลัยหรือวิทยาลัย
☐ โครงการระหว่างสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดฬารคาม

ตอนที่ ๒

คำถามการ ปกครอง บ้านเมือง	ระดับความต้องการ				
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
	๑	๒	๓	๔	๕
ข้อที่ ๑					
๒					
๓					
๔			๐		
๕					
๖					
๗					
๘					
๙					
๑๐					

คำถาม เศรษฐกิจ	ระดับความต้องการ				
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
	๑	๒	๓	๔	๕
ข้อที่ ๑					
๒					
๓					
๔					
๕					
๖					
๗					
๘					
๙					
๑๐					

งานการ เกษตร

ระดับความต้องการ					
น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	
๑	๒	๓	๔	๕	
ข้อที่ ๑					
๒					
๓					
๔					
๕					
๖					
๗					
๘					
๙					
๑๐					

งานอนามัยและ
ชีวิตครอบครัว

งานการศึกษา

ระดับความต้องการ					
น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	
๑	๒	๓	๔	๕	
ข้อที่ ๑					
๒					
๓					
๔					
๕					
๖					
๗					
๘					
๙					
๑๐					
ข้อที่ ๑					
๒					
๓					
๔					
๕					
๖					
๗					
๘					
๙					
๑๐					

ข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการบริการสังคมที่สถานศึกษาควรจัด

จัดลำดับความสำคัญของงานบริการสังคมในเรื่องที่ท่านเห็นว่าสำคัญและมีประโยชน์ต่อประชาชนมากที่สุด และเรียงลงไปตามลำดับ โปรดใส่หมายเลขลำดับความสำคัญไว้ในช่องว่างต่อไปนี้

สำคัญในลำดับที่.....ด้านการปกครองส่วนท้องถิ่น
 สำคัญในลำดับที่.....ด้านเศรษฐกิจ
 สำคัญในลำดับที่.....ด้านการเกษตร
 สำคัญในลำดับที่.....ด้านการศึกษา
 สำคัญในลำดับที่.....ด้านอนามัยและชีวิตครอบครัว

ตอนที่ ๓

ข้อที่	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
๑					
๒					
๓					
๔					
๕					
๖					
๗					
๘					
๙					
๑๐					
๑๑					
๑๒					
๑๓					
๑๔					

ข้อคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับการจัดงานบริการสังคมของสถานศึกษา

.....

.....

.....

.....

.....

กระดาษคำตอบ

สำหรับ

แบบสอบถามความต้องการรับบริการด้านวิชาการจากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
มหาสารคาม วิทยาลัยชุมพวงมหาสารคาม และวิทยาลัยพลศึกษา จังหวัดมหาสารคาม

ตอนที่ ๑ รายละเอียดส่วนตัวของผู้ตอบ

โปรดทำเครื่องหมาย ☒ หรือเติมข้อความที่เป็นจริงที่สุดลงในช่องว่างต่อไปนี้

๑. ท่านเป็น ☐ กำนัน เป็นมาแล้ว..... ปี
☐ ผู้ใหญ่บ้าน เป็นมาแล้ว..... ปี
☐ ครูใหญ่ เป็นมาแล้ว..... ปี
☐ ผู้ทรงคุณวุฒิในสภาตำบล เป็นมาแล้ว..... ปี
☐ ชาวบ้าน

ท่านอาศัยอยู่ในตำบล.....

อำเภอ.....

๒. เคยมีอาจารย์หรือนิสิตนักศึกษาจากมหาวิทยาลัยหรือวิทยาลัยออกมาตั้ง เกิดและให้คำปรึกษา
การทำงานของท่านหรือไม่

☐ เคย ☐ ไม่เคย

๓. ท่านเคยได้รับเอกสาร เผยแพร่ความรู้ด้านต่าง ๆ จากมหาวิทยาลัยหรือวิทยาลัยหรือไม่

☐ เคย ☐ ไม่เคย

๔. ท่านต้องการใหม่มหาวิทยาลัยหรือวิทยาลัย เผยแพร่ความรู้ด้านต่าง ๆ แก่ประชาชน โดยวิธีใด
(จากการหลายทาง โปรดใส่หมายเลขเรียงลำดับความสำคัญ ๑, ๒, ๓.....ไว้ข้างหน้า)

- ☐ จัดอบรม ☐ จัดห้องสมุดเคลื่อนที่
☐ ตั้งที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน ☐ ออกรายการทางวิทยุ โทรทัศน์ หรือทำหนังสือ
☐ จัดอาจารย์เป็นที่ปรึกษาแก่กลุ่มอาชีพต่าง ๆ
☐ อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

ตอนที่ ๒

การ
ครอง
นเมือง

	ระดับความต้องการ				
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
	๑	๒	๓	๔	๕
๑					
๒					
๓					
๔					
๕					
๖					
๗					
๘					
๙					
๑๐					

ด้าน
เศรษฐกิจ

ข้อที่

	ระดับความต้องการ				
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
	๑	๒	๓	๔	๕
๑					
๒					
๓					
๔					
๕					
๖					
๗					
๘					
๙					
๑๐					

งานการ เกษตร

ระดับความต้องการ					
น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	
๑	๒	๓	๔	๕	
ข้อที่ ๑					
๕					
๑๐					
๑๕					
๒๐					
๒๕					
๓๐					
๓๕					
๔๐					
๔๕					
๕๐					

งานอนามัยและ
ชีวิตครอบครัว

งานการศึกษา

ระดับความต้องการ					
น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	
๑	๒	๓	๔	๕	
ข้อที่ ๑					
๕					
๑๐					
๑๕					
๒๐					
๒๕					
๓๐					
๓๕					
๔๐					
๔๕					
๕๐					
๕๕					
๖๐					
๖๕					
๗๐					
๗๕					
๘๐					
๘๕					
๙๐					

ข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับงานบริการ สังคมที่สถานศึกษาควรจัด

.....

.....

.....

.....

.....

จัดลำดับความสำคัญของงานบริการสังคมในเรื่องที่ท่านเห็นว่าสำคัญและมีประโยชน์ต่อประชาชนมากที่สุด และรองลงไปตามลำดับ โปรดใส่หมายเลขลำดับความสำคัญไว้ในช่องว่างต่อไปนี้

- สำคัญในลำดับที่.....ด้านการปกครองบ้านเมือง
- สำคัญในลำดับที่.....ด้านเศรษฐกิจ
- สำคัญในลำดับที่.....ด้านการเกษตร
- สำคัญในลำดับที่.....ด้านการศึกษา
- สำคัญในลำดับที่.....ด้านอนามัยและชีวิตครอบครัว

ตอนที่ ๓

	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
ข้อที่ ๑					
๒					
๓					
๔					
๕					
๖					
๗					
๘					
๙					
๑๐					
๑๑					
๑๒					
๑๓					
๑๔					

ข้อคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับการจัดงานบริการสังคมของสถานศึกษา

.....

.....

.....

.....

.....

✓

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิทางการอุดมศึกษาและการวิจัย
ที่เป็นผู้ตรวจพิจารณาความเหมาะสมด้านเนื้อหา
และโครงสร้างของแบบสอบถาม

๑. รองศาสตราจารย์ ดร. สุภรณ์ ศรีพหล
๒. รองศาสตราจารย์ ดร. ทรงศักดิ์ ศรีกาฬสินธุ์
๓. รองศาสตราจารย์ ดร. บุญชม ไชยโกษี
๔. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วิจิตร วรุตบางกูร
๕. ดร. พนม พงษ์ไพบูลย์

คะแนนจากการทดสอบแบบสอบถาม
เพื่อค้นหาความเชื่อมั่นโดยวิธีแบ่งครึ่ง

ชุดที่ ๑ สำหรับอาจารย์สถาบันอุดมศึกษา		ชุดที่ ๒ สำหรับสมาชิกสภาตำบลและประชาชน	
ข้อที่	ข้อคู่	ข้อที่	ข้อคู่
๔.๑๒๕๐	๔.๐๕๓๘	๔.๑๓๒๔	๔.๒๔๑๔
๓.๕๓๓๕	๓.๘๑๒๕	๔.๕๑๓๒	๓.๗๒๔๑
๓.๘๔๓๘	๓.๖๒๕๐	๔.๕๑๓๒	๔.๓๔๔๘
๓.๐๕๓๘	๒.๘๑๒๕	๔.๔๔๘๓	๔.๒๓๔๕
๓.๑๕๖๓	๒.๕๓๓๕	๔.๖๕๕๒	๔.๓๑๐๓
๔.๐๓๑๓	๓.๗๔๑๓	๔.๒๓๕๕	๔.๖๒๐๓
๓.๖๕๖๓	๓.๗๔๘๘	๔.๔๔๘๓	๔.๓๓๕๓
๓.๖๕๖๓	๓.๖๔๗๕	๔.๖๔๕๓	๔.๓๓๕๓
๔.๐๕๓๘	๔.๐๖๒๕	๔.๒๐๖๕	๔.๗๔๔๘
๔.๐๖๒๕	๓.๕๕๓๘	๔.๖๒๐๓	๔.๓๓๕๓
๓.๖๔๗๕	๓.๕๕๓๘	๔.๖๒๐๓	๔.๓๓๕๓
๓.๘๑๒๕	๓.๗๔๘๘	๔.๔๔๓๘	๔.๕๕๖๒
๓.๕๐๐๐	๓.๕๐๐๐	๔.๔๔๒๘	๔.๐๓๕๓
๔.๐๕๓๘	๔.๐๕๓๘	๔.๕๑๓๒	๔.๖๒๐๓
๓.๕๓๓๕	๓.๗๓๑๓	๔.๕๕๖๒	๔.๔๔๒๘
๔.๔๖๘๘	๔.๐๐๐๐	๔.๒๔๑๔	๔.๔๔๘๓
๓.๗๔๘๘	๔.๐๐๐๐	๔.๒๔๑๔	๓.๕๓๑๐
๓.๖๕๖๓	๓.๕๕๓๘	๔.๑๓๓๕	๓.๘๕๖๖
๓.๖๒๕๐	๓.๕๕๓๘	๓.๗๔๘๖	๔.๔๔๒๘
๔.๒๔๑๓	๔.๔๐๖๓	๔.๕๑๓๒	๔.๒๔๑๔
๔.๑๕๖๓	๔.๑๔๗๕	๔.๑๐๓๔	๓.๕๖๕๕
๔.๐๕๓๘	๔.๐๖๒๕	๔.๐๖๕๐	๔.๑๓๓๕
๓.๘๔๕๐	๓.๖๕๖๓	๓.๘๖๒๑	๓.๕๖๕๕
๓.๘๔๕๐	๓.๕๓๑๓	๓.๕๖๕๕	๓.๘๕๖๖
๓.๖๔๘๘	๓.๓๔๓๘	๓.๕๖๕๕	๔.๐๐๐๐
๔.๕๖๒๕	๔.๔๖๘๘	๓.๗๔๓๑	๓.๗๕๘๖
๔.๕๓๑๓	๓.๗๔๘๘	๓.๗๔๓๑	๓.๗๒๔๑
๔.๔๓๗๕	๓.๗๕๐๐	๔.๒๓๕๕	๓.๘๕๖๖
๔.๓๗๕๐	๔.๕๖๒๕	๓.๗๕๘๖	๔.๐๓๔๕
๔.๕๖๒๕	๔.๕๕๓๘	๔.๒๔๑๔	๓.๘๕๖๖
๔.๕๖๒๕	๓.๕๓๑๓	๓.๗๕๘๖	๓.๕๕๖๒
๓.๕๓๑๓	๔.๑๕๖๓	๓.๖๔๕๓	๓.๕๓๑๐
๑๒๖.๔๖๕๖	๑๒๑.๕๑๕๓	๑๓๕.๓๓๕๔	๑๓๓.๖๕๕๒

ค่าความเชื่อมั่นครึ่งฉบับ

ชุดที่ ๑ เท่ากับ .๖๔๘๓

ชุดที่ ๒ เท่ากับ .๖๐๕๔

ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ

ชุดที่ ๑ เท่ากับ .๘๒๒๘

ชุดที่ ๒ เท่ากับ .๗๕๔๒

ค่าเฉลี่ยของงานบริการสังคมแต่ละข้อ
เรียงตามลำดับเนื้อหาในแบบสอบถาม

ชุดที่ ๑ สำหรับอาจารย์สถาบันอุดมศึกษา		ชุดที่ ๒ สำหรับสมาชิกสภาตำบลและประชาชน	
ข้อที่/ค่าเฉลี่ย	ข้อที่/ค่าเฉลี่ย	ข้อที่/ค่าเฉลี่ย	ข้อที่/ค่าเฉลี่ย
การปกครอง	การศึกษา(ต่อ)	การปกครอง	การศึกษา(ต่อ)
(๑) ๓.๙๔๖๔	(๗) ๓.๖๖๒๖	(๑) ๔.๓๐๓๕	(๗) ๓.๕๐๐๐
(๒) ๓.๔๘๙๕	(๘) ๓.๙๐๔๘	(๒) ๓.๙๘๙๕	(๘) ๔.๒๓๒๓
(๓) ๓.๖๕๖๖	(๙) ๔.๐๑๒๐	(๓) ๓.๙๙๙๓	(๙) ๔.๐๖๐๖
(๔) ๓.๖๒๖๕	(๑๐) ๔.๐๐๖๐	(๔) ๓.๙๖๙๙	(๑๐) ๓.๙๘๙๙
(๕) ๓.๕๑๘๐	อนามัยและ	(๕) ๔.๒๓๔๔	อนามัยและ
(๖) ๓.๕๓๐๑	ชีวิตครอบครัว	(๖) ๓.๙๗๘๘	ชีวิตครอบครัว
(๗) ๓.๕๕๕๒	(๑) ๓.๘๓๑๓	(๗) ๓.๙๐๙๐	(๑) ๓.๘๒๕๘
(๘) ๓.๐๓๖๑	(๒) ๔.๐๕๔๒	(๘) ๔.๓๘๖๔	(๒) ๔.๔๕๕๑
(๙) ๓.๖๔๔๕	(๓) ๔.๑๐๘๔	(๙) ๔.๐๐๐๐	(๓) ๓.๘๕๖๑
(๑๐) ๓.๒๑๐๘	(๔) ๔.๐๓๖๑	(๑๐) ๓.๕๕๐๐	(๔) ๓.๙๕๕๐
เศรษฐกิจ	(๕) ๓.๙๘๓๑	เศรษฐกิจ	(๕) ๓.๖๓๖๔
(๑) ๓.๖๖๘๖	(๖) ๓.๖๐๒๔	(๑) ๔.๓๕๙๙	(๖) ๓.๘๓๓๓
(๒) ๓.๖๔๘๗	(๗) ๓.๗๖๒๘	(๒) ๓.๘๙๑๕	(๗) ๓.๘๗๘๘
(๓) ๓.๙๘๙๑	(๘) ๓.๔๓๙๗	(๓) ๔.๑๓๖๔	(๘) ๓.๘๕๓๙
(๔) ๓.๙๕๓๐	(๙) ๓.๕๓๖๑	(๔) ๔.๓๗๘๘	(๙) ๓.๘๕๓๙
(๕) ๓.๔๖๓๘	(๑๐) ๓.๖๑๔๔	(๕) ๔.๒๕๗๖	(๑๐) ๓.๘๖๓๖
(๖) ๓.๔๖๙๘		(๖) ๔.๓๑๖๗	
(๗) ๓.๖๓๘๕		(๗) ๓.๘๖๙๗	
(๘) ๓.๙๑๕๖		(๘) ๓.๘๕๓๑	
(๙) ๓.๙๓๓๗		(๙) ๔.๒๔๒๔	
(๑๐) ๓.๖๔๔๕		(๑๐) ๓.๙๕๓๙	
การเกษตร		การเกษตร	
(๑) ๓.๒๔๐๙		(๑) ๓.๙๗๗๓	
(๒) ๓.๐๔๘๑		(๒) ๔.๙๐๔๕	
(๓) ๓.๔๗๕๕		(๓) ๔.๑๔๙๔	
(๔) ๓.๓๖๑๔		(๔) ๔.๑๔๓๙	
(๕) ๓.๒๒๘๕		(๕) ๔.๐๔๕๕	
(๖) ๓.๓๒๔๙		(๖) ๔.๐๓๗๘	
(๗) ๓.๙๗๑๐		(๗) ๓.๙๑๙๗	
(๘) ๓.๘๓๗๓		(๘) ๓.๙๑๙๗	
(๙) ๓.๕๕๖๓		(๙) ๔.๑๔๓๙	
(๑๐) ๓.๖๒๐๔		(๑๐) ๔.๒๑๙๗	
การศึกษา		การศึกษา	
(๑) ๔.๑๒๐๔		(๑) ๔.๐๘๐๘	
(๒) ๓.๘๗๙๕		(๒) ๔.๑๙๗๐	
(๓) ๓.๙๔๖๕		(๓) ๔.๐๕๐๕	
(๔) ๓.๙๗๗๑		(๔) ๓.๘๘๓๘	
(๕) ๓.๒๘๓๑		(๕) ๓.๙๕๒๙	
(๖) ๓.๖๘๐๗		(๖) ๓.๙๓๗๔	

ภาคผนวก จ.

เอกสารการติดต่อเพื่อการท้าววิจัย

(สำเนา)

ครุฑ

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

๒ ตุลาคม ๒๕๑๔

เรียน (รองอธิการบดี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม)
(อธิการวิทยาลัยครูมหาสารคาม)
(ผู้อำนวยการวิทยาลัยพลศึกษา จังหวัดมหาสารคาม)

ข้าพเจ้าขอรับรองว่า นายวิสัน จุมปาแปง เป็นนิสิตปริญญาโท สาขาหลักสูตรและการสอน ปีที่ ๒ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

นิสิตผู้ต้องการมาติดต่อเพื่อขอความสะดวกในการศึกษาค้นคว้าเรื่อง งานบริการสังคมของสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคาม

ทั้งนี้อยู่ในความควบคุมดูแลของ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิจิตร สิ้นศิริ ประธาน
ดร.วิชัย วงษ์ใหญ่ กรรมการ

สิ่งที่นิสิตใคร่ขอความอนุเคราะห์คือ ขออนุญาตศึกษาเอกสารและสัมภาษณ์บุคคลที่เกี่ยวข้องกับการจัดบริการสังคมของ(มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม, วิทยาลัยครูมหาสารคาม, วิทยาลัยพลศึกษา จังหวัดมหาสารคาม) และขอความร่วมมือให้คณาจารย์ของ(มหาวิทยาลัย, วิทยาลัย)ได้ตอบแบบสอบถามของการวิจัยด้วย ตั้งแต่วันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๑๔ ถึงวันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๑๔

มหาวิทยาลัยจะรู้สึกเป็นพระคุณอย่างสูงในความช่วยเหลืออนุเคราะห์ใด ๆ ที่ท่านจะโปรดให้แก่นิสิตผู้นี้

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

กานดา ณ อดาง

(ศาสตราจารย์กานดา ณ อดาง)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(สำเนา)

ครุฑ

ที่ สร.ทม.๑๐๐๑/๓๓๕๓

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

๑๓ ตุลาคม ๒๕๑๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ทำการวิจัยเพื่อการศึกษา

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดมหาสารคาม

ด้วยนายวิสัน จุ่มปาแฝก นิสิตปริญญาโท ปีที่ ๒ สาขาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร กำลังเขียนวิทยานิพนธ์เรื่อง "งานบริการสังคมของสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคาม" ในการนี้จำเป็นต้องทำการวิจัยเพื่อเก็บข้อมูลต่าง ๆ ประกอบการเขียนวิทยานิพนธ์ดังกล่าว

เพื่อให้การเขียนวิทยานิพนธ์ของ นายวิสัน จุ่มปาแฝก สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี มหาวิทยาลัยจึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ไปรณออกหนังสือแนะนำตัวนิสิตปริญญาโทผู้นี้ไปยังนายอำเภอ เพื่อขอให้สมาชิกสภาตำบลและประชาชนในทุกตำบลของ อำเภอโกสุมพิสัย อำเภอวาปีปทุม อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย และเฉพาะตำบลหาซอนยางของอำเภอกันทรวิชัย ได้ตอบแบบสอบถามเพื่อการวิจัยด้วย ทั้งนี้จะเริ่มดำเนินการตั้งแต่วันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๑๕ ถึงวันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๒๐

มหาวิทยาลัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์ด้วยดี จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

สมพร บัวทอง

(ศาสตราจารย์สมพร บัวทอง)

รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ

สำนักงานอธิการบดี

โทร.๓๘๒๕๖๕

(สำเนา)

ครุฑ

ที่ มค ๒๓/๔๕๐๐

ศาลากลางจังหวัดมหาสารคาม

๑๕ ตุลาคม ๒๕๑๕

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ทำการวิจัยเพื่อการศึกษา

เรียน นายอำเภอ (โกสุมพิสัย, วาปีปทุม, พยัคฆภูมิพิสัย).....

ด้วยจังหวัดได้รับหนังสือจากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
แจ้งว่า นายวิสัน จุมปาแปก นิสิตปริญญาโท ปีที่ ๒ สาขาหลักสูตรและการสอน กำลังเขียน
วิทยานิพนธ์เรื่อง "งานบริการสังคมของสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคาม" และเพื่อ
ให้การเขียนวิทยานิพนธ์ของนายวิสัน จุมปาแปก สำเร็จลุล่วงไปก็ด้วยดี มหาวิทยาลัยจึงขอ
ให้ออกหนังสือนำตัวนิสิตปริญญาโทผู้นี้ เพื่อขอให้สมาชิกสภาตำบลและประชาชนในทุกตำบล
ของอำเภอได้ตอบแบบสอบถามเพื่อการวิจัย ทั้งนี้จะเริ่มดำเนินการตั้งแต่วันที่ ๑
พฤศจิกายน ๒๕๑๕ ถึงวันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๒๐

จึงเรียนมาเพื่อทราบ และขอให้อำนวยความสะดวกให้แก่ นายวิสัน
จุมปาแปก ตามสมควรด้วย

ขอแสดงความนับถือ

วุฒินันท์ พงศ์อารยะ

(นายวุฒินันท์ พงศ์อารยะ)

ผู้ว่าราชการจังหวัดมหาสารคาม

สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด

โทร.มหาสารคาม ๑๐๒

(สำเนา)

ครุฑ

ที่ มค ๒๓/๔๕๐๐

ศาลากลางจังหวัดมหาสารคาม

๑๕ ตุลาคม ๒๕๑๕

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ทำการวิจัยเพื่อการศึกษา

เรียน นายอำเภอแก่งหินวิชัย

ด้วยจังหวัดได้รับหนังสือจากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
แจ้งว่า นายวิสัน จุมปาแปด นิสิตปริญญาโท ปีที่ ๒ สาขาหลักสูตรและการสอน กำลังเขียน
วิทยานิพนธ์เรื่อง "งานบริการสังคมของสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคาม" และ
เพื่อให้การเขียนวิทยานิพนธ์ของนายวิสัน จุมปาแปด สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี มหาวิทยาลัย
จึงขอให้ออกหนังสือแนะนำตัวนิสิตปริญญาโทผู้นี้ เพื่อขอให้สมาชิกสภาตำบลและประชาชนในตำบล
ทำขออนุญาตของอำเภอนี้ ใ้ค้ตอบแบบสอบถามเพื่อการวิจัย ทั้งนี้จะเริ่มดำเนินการตั้งแต่วันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๑๕ ถึงวันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๒๐

จึงเรียนมาเพื่อทราบ และขอให้อำนวยความสะดวกให้แก่ นายวิสัน จุมปาแปด
ตามสมควรด้วย

ขอแสดงความนับถือ

วุฒินันท์ พงศ์อารยะ

(นายวุฒินันท์ พงศ์อารยะ)

ผู้ว่าราชการจังหวัดมหาสารคาม

สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด
โทร.มหาสารคาม ๑๐๒

งานบริการสังคมของสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคาม

บทคัดย่อ
ของ
วิสัน จมปาแปด

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้า
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

๓ มีนาคม ๒๕๒๐

การศึกษาครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายสำคัญคือ เพื่อศึกษาลักษณะงานบริการ สังคมที่สถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคามได้กระทำอยู่ โดยศึกษาจากเอกสารและสัมภาษณ์บุคคลที่เกี่ยวข้องกับการจัดงานบริการสังคมของสถาบันนั้น ๆ และศึกษาเปรียบเทียบความคาดหวัง รวมทั้งทัศนะบางประการของกลุ่มอาจารย์สถาบันอุดมศึกษา กับ กลุ่มสมาชิกสภาตำบลและประชาชน เกี่ยวกับงานบริการสังคมที่สถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคามควรกระทำ ซึ่งศึกษาโดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือ กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามคืออาจารย์ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม วิทยาลัยชุมชนมหาสารคาม และวิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดมหาสารคาม ที่กำลังปฏิบัติงานในภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๑๘ จำนวน ๑๖๗ คน สมาชิกสภาตำบลและประชาชนจากอำเภอโกสุมพิสัย พยัคฆภูมิพิสัย และวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม จำนวน ๑๕๔ คน ผู้วิจัยได้แบ่งเนื้อหาางานบริการสังคมเป็น ๕ ด้านคือ ด้านการปกครอง เศรษฐกิจ การเกษตร การศึกษา อนามัยและชีวิตครอบครัว

ผลการวิจัยพบว่า สถาบันอุดมศึกษาแต่ละแห่งได้จัดงานบริการสังคมที่ผ่านมาโดยเน้นทางด้านการศึกษามากกว่าเนื้อหาอื่น ๆ ส่วนลักษณะงานบริการสังคมเป็นในรูปการอบรมสัมมนามากที่สุด ที่ใช้รองลงไปได้แก่ การสอนกลุ่มสนใจ นิทรรศการ ปาฐกถาและบรรยายพิเศษ เผยแพร่ความรู้ทางสื่อมวลชน และจัดโครงการย่อย ๆ เฉพาะเรื่อง เช่น โครงการอาหารกลางวัน โครงการศูนย์ข่าวสารและคหกรรมศาสตร์ เป็นต้น

สำหรับความคาดหวังและทัศนะบางประการ เกี่ยวกับงานบริการสังคมที่สถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคามควรกระทำนั้น พบว่า ในกลุ่มอาจารย์สถาบันอุดมศึกษา เมื่อแยกตามระดับวุฒิเป็นระดับสูงกว่าปริญญาตรี กับ ตั้งแต่ปริญญาตรีลงมาแล้ว มีความคาดหวังเกี่ยวกับงานบริการสังคมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ ยกเว้นด้านเศรษฐกิจไม่แตกต่างกัน และเมื่อแยกตามสถาบัน พบว่า อาจารย์สถาบันอุดมศึกษาที่มีความคาดหวังเกี่ยวกับงานบริการสังคมทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ ในกลุ่มสมาชิกสภาตำบลและประชาชน พบว่า สมาชิกสภาตำบล กับ ประชาชน มีความคาดหวังเกี่ยวกับงานบริการสังคมในเนื้อหาทางการศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน เมื่อเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มอาจารย์ กับ กลุ่มสมาชิกสภาตำบลและประชาชน พบว่า มีความคาดหวังเกี่ยวกับงานบริการสังคมแตกต่างกัน

✓

อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ ในเนื่อหาคำนการปกครอง เศรษฐกิจ การเกษตร การศึกษา ส่วนค่านอนามัยและชีวิตครอบครัวนั้น แตกต่างกันที่ระดับ .๐๕ การทดสอบหัตถนะของกลุ่มอาจารย์สถาบันอุดมศึกษา กับ กลุ่มสมาชิกสภาตำบลและประชาชนที่มีต่อการจัดงานบริการสังคม พบว่า ทั้งสองกลุ่มมีหัตถนะต่อการจัดงานบริการสังคมไปทางบวก และสัมพันธ์กัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

THE TASKS IN COMMUNITY SERVICE OF MAHASARAKHAM
HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS

ABSTRACT

BY

WILUN JUMPAPHAD

Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education Degree
Sri Nakharinwirot University

March 3, 1977

etc

The main purposes of this study were to identify the characteristics of the tasks in community service of Mahasarakham higher education institutions and to compare the expectations concerning the tasks in community service of the instructors and the community. The tasks in community service were divided into 5 areas of content, namely politics, economics, agriculture, education, and health-family life. The first part of this study was made through documentary research and interview. A questionnaire was used in the second part of this study. The subjects consisted of 167 instructors working in Sri Nakharinwirot University, Mahasarakham, Mahasarakham Teacher's College, and the College of Physical Education at Mahasarakham, during the second semester of the 1976 academic year, and 198 representatives of Sapa Tambon (Tambon Council) members and villagers in Mahasarakham Province.

The results of the documentary research showed that all three institutions served the community by giving highest priority to area of education. The service provided was most frequently in the form of seminar. Other forms of activities were teaching services to interested groups, exhibitions, lectures and panels, diffusion lessons through mass media (radio, television, etc.) and special projects of lunch programs, village information and home economics centers, for instances.

Analysis and comparison of the expectations of the tasks in community service revealed that (1) there was a significant difference at the .01 level between the expectations of the instructors with bachelor's degree or lower and the instructors with higher degrees concerning all areas of content except economics; (2) the expectations of the instructors of different institutions were statistically different at the .01 level;

(3) there was a significant difference at the .01 level between the expectations of the Tambon Council representatives and those of the villagers only in the area of education; (4) there was a significant difference at the .01 level between the expectations of the instructors concerning politics, economics, agriculture, and education and those of Tambol Council representatives and villagers whereas the expectations on health-family life led a significant difference at the .05 level between the two groups; (5) the instructors as well as the Tambon Council representatives and villagers expressed favourable opinions concerning community services to be given by three institutions with a significant correlation at the .05 level.